

ኪዳን ሕግ የሚከተል ይሆናል። እንዲህ ዓይነት ሰው "በቀል የጌታ ነው" በማለት የደረሰበትን በደል በልቡ የማያጠራቅም ሰላማዊ ሰው ነው። እንዳንዱ ደግሞ "በደለኝ" የሚለውን ሰው ባይበቀልም፣ የጎዳው ሰው በበደለኛነት ለሚት እንዲጨነቅ ያደርጋል። ሌላው ደግሞ የተበደለውን በደል እግዚአብሔር በመዝገቡ ውስጥ እንዲያጠራቅምለት፣ "እግዚአብሔር ሆይ! እንዲህ ዓይነት ጉዳት ሲያደርሱኝ ዝም ትላለህ? አትፈርድበትም?" በማለት በእግዚአብሔር ፊት በዳዩን የሚከሰ አለ። በተበቃይነታቸው አስቸጋሪ ሰዎች ናቸው የምንላቸው ከላይ ከገለጽናቸው በጣም ይለያሉ። በተበቃይነታቸው አስቸጋሪ የሆኑ ሰዎች ራሳቸውን ለመከላከል ወይም "እጠቃ" ብለው በሚያሰቡት ሰው ላይ የሚወሰዱት እርምጃ ትክክል መሆኑን ለማሳመን "እኔ ጥቃት አልወድም፤ ያጠቃኝን መልሼ ላላጠቃ እንቅልፍ አይወስደኝም" ሲሉ ይሰማሉ። በመሠረቱ ጥቃት ሲደርስበት የማይቆረቁረው ሰው ማንም የለም። ይሁን እንጂ፣ ጥቃት የደረሰበት ሁሉ ጥቃቱን በጥቃት ላለመመለስ ይችላል። በተበቃይነታቸው አስቸጋሪ የሆኑ ሰዎች ከባሕሪያቸው እንደኛው ማንኛውም በጎ ነገር፣ በጎ ሆኖ አይታያቸውም። ሌላውን ሰው ደስ የሚያሰኘው ነገር እነርሱን ደስ አያሰኛቸውም።

የአስቸጋሪ ሰዎች አድራሻ

ፍጹምነት በሌለው ዓለም ውስጥ ስለምንኖርና አብረናቸው የምንኖራቸው ሰዎችም ሆኑ እኛም ራሳችን ፍጹማን ስላልሆንን፣ ምንም ዓይነት ግጭት ሳያጋጥመን ከሰው ሁሉ ጋር በሰላም መኖር እንደማንችል የታወቀ ነው። በተፈጥሮ ባሕሪ በአነጋገር፣ በአስተሳሰብ፣ በምርጫ፣ በውሳኔ አሰጣጥ፣ ወዘተ. የተለያየን እስከሆንን ድረስ፣ ሌላው ቀርቶ "ቅርባችን ናቸው... ይወዱናል፣ እንወዳቸዋለን..." ከምንላቸው ሰዎችም ጋር እንኳን በአሳብ መጣጣም አቅቶን መጣላታችንና መጋጨታችን አይቀርም። ታዲያ እንድንደገፍ ዓይነት አመለካከት ስለሌን ብቻ አስቸጋሪ ሰዎች ያለጥናል ማለት ይሆን? "አስቸጋሪዎች" የምንላቸው ሰዎች በእርግጥ አስቸጋሪዎች ሆነው ነው? ወይስ የእኛ አሳብ ከእነርሱ አሳብ ጋር፣ የእኛ ውሳኔ ከእነርሱ ውሳኔ ጋር አንድ ዓይነት ባለመሆኑ፣ ወይም በተፈጥሮ ባሕሪያችን የተለያየን በመሆናችን ይሆን? በመጀመሪያው ምዕራፍ ላይ አስቸጋሪ ሰዎች ምን ዓይነት እንደሆኑ ስንገልጽ፣ እንዳንድ ጊዜ በመንገዳችን ላይ

የሚያጋጥሙትን ለአጭር ጊዜ ብቻ የምናያቸው ወይም በቀላሉ ልንሸሻቸውም ሆነ ልናስወግዳቸው የምንችላቸውን ሰዎች ማለታችን እንዳልሆነ ጠቅሰናል። "አስቸጋሪ ሰዎች" ስንል ለረጅም ጊዜ አብረውን የሚቆዩ በአንድ ጣራ ሥር አብረውን የሚኖሩና አንድ መሥሪያ ቤት አብረውን የሚሠሩና እንዲሁም አንድ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ አብረውን የሚያመልኩና የሚያገለግሉትን በቀላሉ ልንርቃቸው ወይም ልንሸሻቸው የማንችላቸውን ሰዎች ማለታችን... እንደሆነ ተመልክተናል። ከአስቸጋሪ ሰዎች ጋር መኖር ምን ያህል ከባድ እንደሆነ ከማንኛውም ሰው የበለጠ የሚያውቁት አብረዋቸው የሚኖሩት ሰዎች እንደሆኑ ደጋግመን ገልጠናል። ከአስቸጋሪ ሰዎች ጋር ያለውን መራራ ኑሮ ከቀመሱት ሰዎች መካከል አንዱ "አስቸጋሪ ሰዎች የሌሉበት ሥፍራው ምንም ያህል ደረቅ ወይም ፍጹም ምድረ በዓ ቢሆንም እንደ ገነት ይቆጠራል" አለ። ይህም ማለት በዚህ ዓለም ውስጥ አስቸጋሪ ሰዎች የሌሉበት ሥፍራ የለም ማለት ነው።

1. አብረውን ይኖራሉ

አስቸጋሪ የምንላቸው ሰዎች በአንድ ጣራ ሥር አብረውን የሚኖሩት የምንወዳቸው በጣም ቅርባችን ናቸው የምንላቸው ልጆቻችንና የኑሮ ጓደኞቻችን ወይም ልባችንንና ቤታችንን ከፍተን ያስጠጋናቸው የሥጋ በመደቻችን ሊሆኑ ይችላሉ። እነዚህ በጣም ቅርባችን የሆኑ ሰዎች ሕይወታችንን መራራት እንዲሁም ራሳችንን እንድንጠላ የሚያደርጉት ለምን ይሆን? የሚለውን ጥያቄ ብዙዎች ይጠይቃሉ። እርግጥ ነው ሰዎች ተቀራርበው ሲኖሩ መጋጨታቸው አይቀርም። በቤተሰብ መካከል በባልና በሚስት በልጆችና በወላጆች መካከል ነገሮች ከነገሮች ሠራተኛ ከአለቃው ጋር ሠራተኞች እርሰ በርሳቸው መጋጨታቸው አይቀርም። ነገር ግን ከአስቸጋሪ ሰው ጋር መኖር መጋጨት ብቻ ሳይሆን እንዲሁ በሌላው ሰው ምክንያት ከመመረር ራሱን ከመጥላት ደረጃ የሚደርሱ መሆናቸው ነው። በተለይ "በጣም ቅርባችን ናቸው" የሚሉት ሰው አስቸጋሪ የሚሆንባቸው ለምን ይሆን? ይህንን እውነት አስቀድሞ የተረዳች አንዲት አስተዋይ ሴት እህቷ አሜሪካ የመምጣት ዕድል አጋጥሟት የምትኖርበትን ሁኔታ ለማመቻቸት ስትሯሯጥ ያየች ሌላዋ ሴት "ለምን ከአንቺ ጋር አትኖርም?" ብላ ጠየቀችት። ያቺም ሴት "እህቴን እወዳለሁ። ግን አብራኝ እንድትኖር አልፈልግም። ምክንያቱም እህቴ ከእኔ ጋር ከኖረች ሌላው ቀርቶ እንደ ልቤ ከባሌ ጋር መጣላት እንኳን አልችልም..." አለችት። ለማለት የፈለገችው "እህቴ ትታዘባለች ብዬ ስለምፈራ የሚያስቆጣ ነገር ሲያጋጥመኝ ቁጣዬን በመግለጽ ፈንታ በልቤ ውስጥ አጠራትግለሁ፤ ይሄም ለባሌም ሆነ ለእኔ ጥሩ አይደለም..." ማለቷ ነበር።

ትእዛዝና አደፍርስ የተባሉ ባልና ሚስት ከአስራ አምስት ዓመት በላይ ትዳር ላይ የኖሩት እንዲሁም በመንፈሳዊ ሕይወት ብዙ የቆዩ ክርስቲያኖች ሲሆኑ በብዙዎች ዘንድ እንደ ምሳሌ የሚጠቀሱ ባልና ሚስት ናቸው። አደፍርስ የቤተ ክርስቲያን ሽማግሌ ሲሆን ትዕግስት ደግሞ የሰንበት ትምህርት ክፍል ኃላፊ ናት። በተጨማሪ በክርስትና ሀይወታቸው ችግር የሚያጋጥማቸውን አንዳንድ ክርስቲያኖችን በምክር ያገለግላሉ። በትዳራቸውም ሆነ በግል ሀይወታቸው ውስጥ ችግር ይኖርባቸዋል ብሎ የሚገምት ማንም ሰው የለም። የሚናገሩት መንፈሳዊ ቋንቋ ከውጪ የሚያሳዩት ጠባይ ብርቱ ክርስቲያኖች ያስመስላቸዋል። በሰው ፊት "ትእዛዝት!... አደፍርስ!" ሲባሉ የሚለማ ሁሉ ባላቸው ፍቅር በጣም ከመደነቅ የተነሳት እንደ ምሳሌ ይጠቀሳሉ። ትዳር ያልያዙት "የእነርሱን ዓይነት ትዳር እግዚአብሔር በሰጠኝ" ሲሉ ያገቡት ደግሞ "ጌታ ትዳሬን የእነርሱን ዓይነት ትዳር ባደረገልኝ" በማለት ምኞታቸውን ይገልጻሉ። ትእዛዝና አደፍርስ ከውጪ ለሚያያቸው ሰው ምንም ዓይነት እንክገኝ ያለባቸው አይምሰሉ እንጂ እውነተኛው መንፈሳዊ ሕይወታቸውም ሆነ እርሰ በርሰ ያላቸው መቀራረብ ግን ሌላ ዓይነት መልክ ያለው ነው። ሁለቱም እያዙ የሚኖሩ በመሆናቸው ትዳራቸው ባለፉት አስራ አምስት ዓመታት ውስጥ ለምን እንዳልፈረሰ አይታወቅም። ምናልባት ከሁለቱ መካከል አንደኛው በመታገሉ ምክንያት ወይም "ሰዎች ምን ይሉናል?" ብለው በመፍራት ይሆናል። በወቅቱ ያሉበትን አስቸጋሪ ሁኔታ የውጪው ሰው በግልጽ ባያውቀውም እነርሱ ሁለቱ ግን እውነተኛውን ኑሮአቸውንና ያሉበትን መንፈሳዊ አቋም ያውቁታል። በአሁኑ ወቅት ግን በተለይ ትዕግሥት በዚህ ዓይነት አያስመስሉ መኖር የሰለቸት "ከዚህ በኋላ መታገስ አልችልም" ማለት ደረጃ ላይ የደረሰች ትመስላለች።

አደፍርስ ሁለት ዓይነት መልክ አለው። አንደኛው ከቤቱ ውጪ ላሉት ሰዎች የሚያሳየው ጠባይ ሲሆን ሁለተኛው ደግሞ አብሯቸው ለሚኖሩት ሰዎች የሚያሳየው ጠባይ ነው። ከቤቱ ውጪ ያሉት ሰዎች የሚያዩት በትህትና የተሞላ በእነጋዢ ጨዋት ሰው አክባሪ መሆኑን ነው። ሲናገር ድምጹን ለዘብ አድርጎ የሚናገር መናደዱን ለማንም የማያሳይ የሚያስቆጣ ነገር ሲያጋጥመው እንኳን ቁጣውን በጨኸት የማይገልጽ ሰው ነው። ለቸገረው የሚለጥ የሌላውን ሰው ሽክም ለመሸከም የሌላውን ችግር ለማቃለል ፈቃደኛነትን የሚያሳይ ነው። በመንፈሳዊ ሕይወቱ በጣም ብርቱ ይመስላል። ሲዘምር እጁን ዘርግቶ ሲያመልክና ሲጸልይ ፍጹም ሌላ ነው። ሕይወቱ ሁልጊዜ ከላይ የገለጽነውን ዓይነት ቢሆን ኖሮ ፍጹም ግሩም ድንቅ ይባል ነበር። ይሁን እንጂ አደፍርስ ሁለተኛ መልኩ አለው። ያም አብሯቸው ለሚኖራቸው ሰዎች የሚያሳየው መልኩ ነው። ሚስቱ ልጆቿ ሠራተኞቿ

በጠቅላላው አብረውት የሚኖሩ ሰዎች የሚያዩት የውጪ ሰው ከሚያየው መልክ ፍጹም የተለየ ነው። በሕይወቱ ትህትና የሚለውን ቋንቋ የሚያውቀው አይመስልም። በተከዋዋሪ የቤቱ ጌታ እኔ ነኝና ስለእኔ ብቻ ሰገዱ... የእኔ ፈቃድ ካልተገኘኩ ግለሰብ ግልሰጥብ። ቢወጣ ግድ የሰገም... ሁላችሁም የተፈጠሩ ችሁት የእኔን ፍላጎት ለማሟላት ብቻ ነው... "የሚል ይመስላል። ትንሹ ነገር ያስቆጣዋል። ቁጣውን መቆጣጠር ባለመቻሉ ሚስቱን በቦክስ ዘርፍ የሚጥልበትም ጊዜ አለ። ልጆቹን በመቅጣት ፈንታ የንዴቱ መወጫ ያደርጋቸዋል። ዘቅዝቆ ሰቅሎ ይገርፋቸዋል። ካልጮኸ ሀሳቡን በጨዋ ደንብ መግለጽ አይሆንለትም። ምክንያት እየፈለገ ያለአግባብ ስለሚቆጣጠር ሚስቱም ሆነች ልጆቹ የሚኖሩት ሁልጊዜ በፍርሃትና በስጋት ነው። ስለሆነም፣ ልጆቹም ሆኑ ሚስቱ አደፍርሰ ቤቱ ውስጥ አለመገኘቱን ይመርጣሉ።

አደፍርሰ በተፈጥሮ ባህሪው ችኮቱ ሁልጊዜ እርሱ መካከለኛውን ስፍራ ካልያዘ ግለሰብ ጨልሞ የሚታየው፣ ፍላጎቱን ለማሟላት ሌላውን አያስጨነቀ ሲኖር ትንሽም የማይቆረቆረው ሰው ነው። የትእግስት ድካም ደግሞ ከአደፍርሰ በጣም የተለየ ነው። ከአደፍርሰ የሚመጣውንም ሆነ በሌላ ሰው ምክንያት የሚደርሱበትን ማንኛውንም ዓይነት ግፊት በትክክለኛው መንገድ በመፍታት ወይም ለችግሩ መፍትሄ በመፈለግ አንዲሁም መብቷን በማሰከር ፈንታ፣ ሁሉ ነገር ልክ እንደሆነ ደብቃና አስመስላ የምትኖር ሴት መሆኗ ነው። ለሁሉም ነገር "አሺ!" እንጂ፣ "አምቢ!" ማለት ያለባት አይመስላትም። "አሁን ከሆንኩት የበለጠ ጥሩ ሚስት ሆኜ ብገኝቱ ባሌን ሳስደስተው እችላ ይሆናል" በማለት ከዚህ በፊት ካደረገችውና ከሆነችው የበለጠ ለማድረግና ለመሆን የምትጥር ሴት ናት። ይሁን እንጂ፣ አደፍርሰ ምንም ያህል ቢደረግለት በቀላሉ የሚረካ ሰው ባለመሆኑ ምክንያት "እርሱን ደስ ይበለው" ብላ የራሷን ፍላጎት መስዋዕት አድርጋ በሰጠችው ቁጥር፣ ሌላ የበለጠ ነገር የሚፈልግ መሆኑን ግን የተረዳች አትመስልም። ትዕግስት የተቻላትን ሁሉ ብታደርግም፣ አደፍርሰ ደስተኛ ሰው አለመሆኑን እያየች፣ ግራ ግብት ብሏት "ችግሩ ያለው እኔ ላይ ይሆን? ከዚህ የበለጠ ምን ባደርግለት? ምን ብሆንለት ደስ ይለው ይሆን?" በማለት ራሷን የምትጠይቅበት ጊዜ አለ። እግዚአብሔርም አንዲያሳያት አጥብቃ ትጸልያለች። በዚህ ሁሉ ውስጥ የበለጠ ልትጎዳ የቻለችበት ምክንያት ቢኖር፣ ያለችበትን ሁኔታ ገልጻ ለማንም አለመናገርና ዕርዳታ አለመፈለግ ነው።

አደፍርሰ አስተዳደጉ የጎዳው (የበደለው) ሰው ነው። ለእናትና ለአባቱ አንድ ልጅ ብቻ በመሆኑ፣ "አንዳልክ" አየተባለ ከመጠን በላይ አየተሞላቀቀ ያደገ ከራሱ ፍላጎትና ምችት በስተቀር ስለ ሌላው ሰው ፍጹም ግድ የሌለው፣ የሚፈልገውን ነገር ካላገኘ ወላጆቹን የሚያስቃይ አስቸጋሪ ልጅ

ነበር። የሚፈልገውን ካላገኘ የሚያደርስባቸውን ሁከት በመፍራት ወላጆቹ ሁልጊዜ "አንት አንዳልክ" በማለት አየተሸቆጠቆጡ ያቀርቡለት ነበር። ካደገና ሙሉ ሰው ከሆነም በኋላ፣ ከዚያ ባህሪው መላቀቅ አልቻለም። የሚያሳዝነው ግን አስቸጋሪ ባህሪ ያለው ሰው መሆኑን ማንም ደፍሮ የነገረው ሰው ስለሌለ፣ ችግር እንዳለበት የማያውቅ መሆኑ ነው። ሚስቱን ትእግስትን የሚያያት እንደሚስቱ ሳይሆን፣ እንደሚያሞላቅቁት እንደ አናቱ ነበር። የሚፈልገውን ሁሉ የግድ ማቅረብ ያለባት ይመስለዋል። ስለሆነም፣ የሚፈልገውን ነገር ካላገኘ በእናቱ ላይ እንደሚጮኸው፣ በሚስቱም ላይ ይጮኸ ነበር። ትዕግሥት ጠንካራ ሴት ብትሆን ኖሮ፣ ትዳር እንደ ጀመሩ ይህን ዓይነቱን ጠባይ ሲያሳይ "እኔ ሚስትህ እንጂ አናትህ አይደለሁምና እኩል ተከባብረን እንኑር" ብትለው ኖሮ፣ ጊዜ ቢፈጅም ባሕሪውን ማስተካከል ይችላል ነበር። አደፍርሰ፣ ሚስቱ ትዕግሥት ብቻ ሳትሆን ቤተሰቡ ሁሉ፣ እርሱን እንዲመቸው የማድረግ ኃላፊነት፣ አንዲሁም የሚፈልገውን ሁሉ አየተሸቆጠቆጠ የማቅረብ ግዴታ ወይም ኃላፊነት ያለበት ይመስለዋል። አደፍርሰ በየጊዜው በትዳሩ ላይ የሚያጋጥመው ግጭት፣ ወይም ችግር ምክንያቱ ሌላው ሰው ነው ብሎ በፍጹም ልት ያምናል። አንድም ቀን "የዚህ ሁሉ ችግር ምክንያት እኔ አሁን ይሆን?" ብሎ ጠይቆ አያውቅም። ትዳር ለምን መያዝ እንዳለበት በትክክል የገባው ሰው አልነበረም። አደፍርሰ ሚስት ያገባው፣ የሚፈልገውን ሁሉ እየተሸቆጠቆጠች አንድታቀርብለት ይመስለዋል። ስለሆነም፣ ቢመቻትም ባይመቻትም፣ ብትወድም ባትወድም ሁልጊዜ የግድ የእርሱን ፍላጎት ብቻ ማሟላት አለባት ብሎ ያስባል። ካልሆነ ግን በቤታቸው ውስጥ ሰላም አይኖርም። አደፍርሰ ያደገበትን የተበላሸ ባህሪ በደንብ ያልተረዳችው ትእግስት፣ ለሰላም ሰትል ለጥያቄው ሁሉ፣ ሁልጊዜ "አሺ!" ወይም "አንዳልክ" ማለት ጀመረች። ያልተረዳችው ነገር ቢኖር ግን የእርሷ ሁልጊዜ "አሺ!" ወይም "አንዳልክ!" ማለት የእርሱን አስቸጋሪ ባህሪ የበለጠ የሚያባብሰው መሆኑን ነው። ትዕግሥት የእርሱን ፍላጎት ለማሟላት ስትል፣ የግድ የራሷንም ሆነ የልጆቿን ፍላጎት መተው ነበረባት። ያም ሆኖ አደፍርሰን ደስተኛ ሰው አላደረገውም።

አደፍርሰ ከሚስቱ ጋር የሰላም ውይይት ማድረግ ፈጽሞ አይችልም። ምክንያቱም እርሱ ሲናገር፣ ትዕግስት ከማዳመጥ በስተቀር ለተናገረው ነገር በምንም ዓይነት መልስ መስጠት የለባትም ብሎ ስለሚያምን ነው። ሀሳቧን ለመግለጽ ብትፈልግ የመናገር ዕድል ስለሌላት ከዝምታ በስተቀር ሌላ አማራጭ መንገድ አልነበራትም። ሲብስባት "ደብዳቤ ጽፌ ልሰጠው ወይ?" ብላ የምታስብበት ጊዜ አለ። የሚያሳዝነው ግን ዝምታዋ እርሱ በሚለውና በሚያደርገው ነገር ሁሉ ተሰማምታ የተቀበለችው የሚመስለው መሆኑ ነው።

ሁልጊዜ ንግግሩን የሚጀምረው “የምንግርሽን አትለሚም” በሚል ነቀፋ ነው። እርሱ መናገር ብቻ እንጂ መስማትም እንዳለበት የተረዳ ሰው አይደለም። በራሱ ፍላጎት ላይ ብቻ ያተኮረ ሰው በመሆኑ ንግግሩ ሁልጊዜ “የእኔ ፍላጎት አልተሟላም... ይሄኖ ያ አልተደረገልኝም” በሚል ወቀሳ የተሞላ ነው። አደፍርስ ያለጭቅጭቅና ያለንትርክ መነጋገር እንደማይችል የተረዳ ችው ትዕግስት፣ “ቁጭ ብለን መነጋገር አለብን” ባለ ቁጥር፣ ትዕግስት ውስጧ በጭንቀትና በፍርሃት ይሞላል። መወያየቱን ጠልታው ሳይሆን ውይይታቸው የበለጠ ጭቅጭቅ የሚፈጥር መሆኑን ስለምታውቅ ነው። ሁልጊዜ የሚወረውራቸው ገንቢነት የሌላቸው ቃላት የትዕግስትን ልብ የሚያሳዝኑ ናቸው። ይሁን እንጂ፣ የሚሰማትን ቅሬታና ዘዘን ገልጸ የመናገር መብት የላትም። በተቻላት መጠን ከውስጥ የሚሰማትን ቁጣዋን ወይም ንዴቷን ላለማሳየት ከፍተኛ ጥረት ስለምታደርግ፣ አደፍርስ ተመቸቷትና ደስ ብሏት የምትኖር ይመስለዋል።

የሚያሳዝነው ትዕግስት የሚሰማትን ስሜት በውስጧ ዋጥ አድርጋ ይዛ “ሁሉም ሰላም ነው” ብላ ማለፏ፣ ትዳራቸውን ሊያፈርስ ምክንያት የሚሆነውን ችግር ማሻሻል እንደማይችል ያልተረዳቸው መሆኗ ነው። በዚህ ዓይነት አደፍርስ በሚፈጥረው ጭቅጭቅ፣ አንዲሁም አርሷ ራሷ ድንበሯን ባለማሰጠባቸው ምክንያት በሚደርስባት ግፊት ሁልጊዜ ስሜቷ እየተጎዳ ከመኖር በስተቀር ሌላ ምርጫ ያላት አይመስላትም። አደፍርስንና ትእግስትን የሚያነጋግራቸው ምክንያት ምንም ያህል ትንሽ ወይም ቀላል ነገር ቢሆንም፣ የሚያልፋበት መንገድ ግን ሁልጊዜ አንድ ዓይነት ነው። የተፈጠረው ሁኔታ የማያስቆጣ፣ ወይም የማያጨቃጭ ትንሽ ነገር ቢሆንም፣ አደፍርስ አሳብን የሚገልጸው በሰድብ፣ በቁጣና በጨካኝነት ብቻ ነው። ትዕግስትና አደፍርስ ራሳቸውን ደብቀውና ያልሆኑትን መስለው በመኖራቸው ምክንያት ለችግራቸው እውነተኛ መፍትሄ ሳያገኙለት ብዙ ጊዜ ቆይተዋል። የሚያስደንቀው፣ አንዱ አጥቂ ሌላው ተጠቂ ቢሆንም፣ ሁለቱም ያልተመቻቸው፣ ሰላምና ደስታ የጎደላቸው መሆናቸው ነው። በአሁኑ ጊዜ እንደ አደፍርስና ትዕግስት ራሳቸውን ደብቀውና ሁሉም መልካም እንደሆነ አስመስለው የሚኖሩ ባልና ሚስቶች ምን ያህል እንደሆኑ ቤታቸው ይጫጠራቸው። ትእግስት የተቻላ ትን ሁሉ ጥሩ አድርጋ ለመሥራት ብትሞክርና ብትጠነቀቅም፣ ባሏ አደፍርስ የሚጨቃጨቅበት ምክንያት ሁልጊዜ አያጣም። አንድ ቀን አደፍርስ ትእግስትን “አንቺ ሴትየ! ልጆቼን በጊዜ አስተኚያቸው ብዬ ከሚሊዮን ጊዜ ባላይ አልነገርኩሽም? ከምሽቱ ሁለት ሰዓት ላይ ወደ አልጋቸው ይሂዱ! በቂ እንቅልፍ ካላገኙ ትምህርታቸውን እንደሚገባ መከታተል አይችሉም! አላልኩሽም?” ለመሆኑ አንቺ ያለሽ እንገል ምን ዓይነት ነው? ያለችሽንም

ትንሿን አንገልሽን አውልቀሽ የምታስቀምጫት ይመስለኛል። እግዚአብሔር ሲፈጥርሽ ያለ አንገል ደደብ አድርጎ የፈጠረሽ ትመስያለሽ። አሁንስ ለአንቺ ደጋግሞ መንገሩና ማሰጠንቀቁ ስለቸኝኝ ከአንቺ ጋር መኖር ምን ያህል አስቸጋሪ እንደሆነ ይታይሻል?” አላት። ትእግስት መልስ ብለጠው የበለጠ ችግር ይፈጠራል፤ ስድብና ዱላ ይከተላል ብላ በማለብና በመፍራት ስሰላም ስትል፣ ውስጧ አያዘነ፣ ዓይኖቿ በእንባ ተሞልተው ዝም ብላ ራሷን አቀረቀረች። ሲሰድባት ለሰላም ስትል ዝም ብትልም፣ መልስ ባለመስጠቷ የበለጠ አስቆጥቶት “መልስ አትሰጪኝም እንዴ! አፍሽ ተዘግቷል? ወይስ ንቀት ነው?” አላት። ትእግስትም ላለማልቀስ እየታገለች፣ “ስምቼሃለሁ! አደፍርስ ትንሹን ነገር ስምን ትልቅ ታደርገዋለህ? ትእሃዝህ በየጊዜው ስለሚለዋወጥ ግራ ይገባኛል። የምትለው ነገር ልክ ቢሆን እንኳን ሳትሳደብና እኔን ዝቅ የሚያደርግ አስተያየት ሳትጨምርበት ያለውን ሁኔታ ለምን አትናገርም? ደግሞስ ንግግር ሁልጊዜ የጠብ ንግግር ብቻ ለምን ይሆናል?” አለችው።

“አንቺ የማትረቢ ሴት ነሽ! ራስሽን ችለሽ የምትሰራው ምንም ነገር የለም። ለአንቺ አስታዋሽ መቅጠር ሊኖርብኝ ነው? አሁንስ ስለቸኝኝ አንቺን መንገሩ ምን ጥቅም አለው። በአንድ ጆሮሽ ስምተሽ፣ በሌላው ጆሮሽ ታስወጭዋለሽ። ምንም አያደርገኝም ብለሽ ንቀሽኝ አይደለም? ብትፈረኝና ብታከብረኝ ኖሮ፣ አድርጊ ያልኩሽን ነገር ሁሉ ታደርጊ ነበር። ሌላው የሚያሳዝነኝና የሚያስቆጣኝ ምክንያት፣ ስህተትሽን እምነሽ የማትቀበይ መሆንሽ ነው። ከዚህ በኋላ ምን ያህል ጊዜ መታገስ እንዳለብኝ አላውቅም” አላት። አደፍርስ እንዲህ የሚለት በኑሮዋ ተደሰታ፣ ሁሉም ነገር ተሟልቶላት የምትኖር ስለሚመስለው ነው። ምን ያህል አንደመረራት ነቁጥ የሚያክል አሳብ የለውም። ትዕግስትም ትዕዛዙ የሚለዋወጥ መሆኑን ስትገልጽ፣ “ሰማኝ አደፍርስ! ሰኞ ዕለት ከሥራ ዘግይተህ ስትመጣ ልጆቼን ተኝተው ሰላገንሃቸው፣ ሳላያቸው ተኙ” ብለህ ተቆጥተህ የተናገርከውን ታስታውሳለህ? ዛሬ ደግሞ ሳይተኙ ቢጠብቁህ፣ እኔ ከመምጣቴ በፊት ልጆቼ ለምን አልተኙም ብለህ ትጨቀጭቀኛለህ። እንግዲህ አንተን እንዴት አድርጌ ማለደሰት እችላለሁ? እኔም እኮ ሰው ነኝ! በየቀኑ የሰድብ መዓት ስታወርድብኝ ደስ ብለኝ ኑሮ ዪን መምራት የምችል ይመስልሃል? ይህን ሁሉ ሰድብ ችዬ የምኖረው ለጌታና ለልጆቼ ብዬ እንደሆነ ይገነዛል? የሰው ሁሉ ትዕግስት የሚያበቃበት ጊዜ እንዳለ እንድታውቅ እፈልጋለሁ” አለችው። ይሄን ዓይነት ንግግር፣ አደፍርስን በማስደንገጥ ፈንታ በጣም ሊያስቆጣው ስላየች፣ “ከዚህ በኋላ ምን ይመጣ ይሆን?” በማለት በፍርሃትና በመንቀጥቀጥ ትጠብቅ ጀመር።

ትዕግስት የፈራችበትና የተንቀጠቀጠችበት ምክንያት አደፍርሰ ብዙ ጊዜ በጣም ሲናደድ አጠገቡ ያለውን እቃ አንስቶ እንደሚወረውርባት ከዚያም አልፎ እንደሚደበድባት ስለምታውቅ ነው። አስራ አምስት ዓመት በጋብቻ በቆዩበት ጊዜ ውስጥ አደፍርሰ ትንሹን ነገር ትልቅ በማድረግ በበተሰቡ ውስጥ ሁከት የፈጠረ መሆኑን ታውቃለች። ሕይወቷን ሁልጊዜ በዚህ ዓይነት ጭንቀትና ፍርሃት ውስጥ መምራት እንደሌለባትም ታምናለች። ይሁን እንጂ ትግራቸውን ለመፍታት ምን ማድረግ እንዳለባትና እንደሌለባት ባለማወቅ ግራ ተጋብታለች። "በዚህ ዓይነት ሕይወት እስከ ምን ያህል ጊዜ መቀጠል አለብኝ?" ብላ ራሷን ብዙ ጊዜ ትጠይቃለች። ጥቃቅን ምክንያት ፈልጎ ጭቅጭቅ እንዳይፈጥርና እንዳይጣላት የተቻላትን ሁሉ ለማድረግ ትሞክራለች። አንድ ቀን ትእግስት የአደፍርሰ ጩኸትና ቁጣ ሲበዛባት "ሰማኝ አደፍርሰ! እኔና አንተ በሰላም መነጋገር ፈጽሞ አልቻልንም። ትንሹን ነገር ትልቅ ታደርገዋለህ። እባክህን ሌላ ሰው እንዲረዳኝ አንድ ነገር እናድርግ። ለቤተ ክርስቲያናችን መጋቢት ችግራችንን እንንገረውና እርሱ ይምከረን" አለችው። አደፍርሰም በጣም ተናድዶ "አንቺ የማትረቢና ዋጋ የሌለሽ ሴት ነሽ። የአንቺን አላባ የሚደግፍልሽ፣ ፓስተር፣ ፓስተር፣ የምትደውሉ ሁልጊዜ ጎንበስ ቀና የምትይለት ሰው ነው ለመሆኑ እኔን የሚመክረኝ? እንኳን እኔን ራሱንም መርዳት አይችልም። የሚረዳሽ ከሆነ ችግሩ ያለው አንቺ ዘንድ ስለሆነና እርዳታ የሚያስፈልግሽ አንቺ ስለሆንሽ ሂጂና ይርዳሽ" አላት።

የአደፍርሰ ችግር ከላይ የገለጽነው ብቻ አይደለም። "በኑሮዬ ከጓደኞቼና ከጎረቤቶቼ ሁሉ በልጩ መታየት አለብኝ" ብሎ ስለሚያምን ብዙ ሰዓት ሠርቶ ብዙ ገንዘብ ለማግኘት ቀንና ማታ ጭምር ስለሚሠራ ከልጆቹም ሆነ ከሚሰቱ ጋር የሚያሳልፍበት ጊዜ የለውም። ዓላማው ለቤተሰቡ የሚያስፈልገውን ነገር ለመስጠት ሳይሆን "ብዙ ገንዘብ አለኝ" በማለት ስለ ራሱ ትልቅ ነት እንዲሰማው ብቻ ነው። በቤተሰቡ ውስጥ በሚፈጠረው በማንኛውም ዓይነት ችግር ውስጥ እጁን ማስገባት አይፈልግም። እንደ አባት ልጆቹን ተቆጣጥሮ ለማሳደግ ጊዜ የለውም። "ስለ ልጆቼ ጉዳይ ተጠያቂነትም ሆነ ኃላፊነት ያለባት እናትየዋ ናት" ብሎ ደምድሟል። ሌላው ቀርቶ ልጆቹ ስንተኛ ክፍል እንደደረሱ እንኳን አያውቅም። አንዳንዴ ልጆቹን በሚመለከት ጉዳይ ውስጥም ከገባ፣ ሁኔታውን ለመለወጥ የሚሞክረው፣ ልጆቹን በመደብደብ "ለምን ይህን አላደረግሽም?" ብሎ በሚሰቱ ላይ በመጮኽ ነው። አደፍርሰ ሁሉን ነገር በቁጥጥሩ ሥር ለማድረግ የሚፈልግ፣ በትንሹም ሆነ በትልቁ ሌላውን መንቀፍ የሚቀናው ነገርን ሁልጊዜ አጨልፎ የሚያይ፣ በልጆቹም ሆነ በሚሰቱ ላይ ከመጠን በላይ በንዴት ተሞልቶ የሰድብና የእርግጥን

ቃል የሚወረውር ሰው በመሆኑ አደፍርሰ አብረውት ለሚኖሩት ልልጆቹም ሆነ ለሚሰቱ በጣም አስቸጋሪ ሰው ነው። "መጣልን" ተብሎ የሚናፈቅ ሳይሆን "መጣብን" ተብሎ የሚፈራ ሰው ነው። የሚያሳዝነው አደፍርሰ በዚህ ጠባዩ ልጆቹም ሆነ ሚሰቱ ሲፈሩት ደስ የሚለው መሆኑ ነው።

ማንኛውም ሰው ከሥራ አለቃው ጋር አብሮ መሥራት ካቃተው ወይም አለቃው አስቸጋሪ ሰው ከሆነበት መሥሪያ ቤቱን ለቅቆ ይወጣል። ጎረቤቱ አስቸጋሪ ሰው ሆኖበት ከመረረው ቤቱ የኪራይ ቤት ከሆነ፣ ሌላ ቤት ተከራይቶ ይኖራል። የራሱ ቤት እንኳን ቢሆን፣ ጎረቤቱ ከመጠን በላይ አስቸጋሪ ከሆነበት ወይም ካስመረረው ቤቱን ሽጦ ሌላ ሥፍራ፣ ሌላ ቤት ገዝቶ ይኖራል። ዓለማውያን አስቸጋሪ የሚሉት ሰው ባላቸው ከሆነ ወይም ሚስታቸው ከሆነች "ሁልጊዜ በዚህ ዓይነት መኖር አልችልም" በማለት ትዳራቸውን አፍርሰው ሌላ ሚስት ወይም ሌላ ባል አግብተው መኖር ይጀምራሉ። ያለዝሙት ምክንያት ጋብቻን ማፍረስ ትክክል እንዳልሆነ የሚያምኑ ሕይወታቸውን በእግዚአብሔር ፈቃድ ሥር ለማኖር የመረጡ እውነተኛ ክርስቲያኖች ግን እንደ ዓለማውያን አስቸጋሪ ሚስት ወይም ባል ሲያጋጥሟቸው እንደ ፈለጉት መፍታትና ሌላ ማግባት እንደማይችሉ ያውቃሉ። የሚያሳዝነው አንዳንድ አስቸጋሪ የሆኑ ለዎች ይህንን ሁኔታ ያለአግባብ የሚጠቀሙበት መሆናቸው ነው። "ክርስቲያን በመሆኗ ስለማትፈታኝ፣ የፈለግሁትን ነገር ማድረግ እችላለሁ..." ብለው የሚያሰቡ አስቸጋሪ ለዎች እንዳሉ የታወቀ ነው። አንድ ጊዜ በሚሰቱም ርር ያለው ሰው ሚስቱን አስቀመጠና "...ሰሚኝ፣ መጽሐፍ ቅዱስ ፊትተህ እንደ ገና አታግባ" አለ እንጂ፣ 'አትፍታ' አላለም። በዚህ ዓይነት እየተሰቃየሁ ከምኖር ፊትቴሽ የተቀረውን ዘመኔን ሳላገባ እኖራለሁና... ብታሰቢበት ይቻላል..." በማለት ብርቱ ማስጠንቀቂያ ሰጣት። ምክንያቱ ይሄ ይሆን ወይም ሌላ አይታወቅም፣ ከዚያን ጊዜ ጀምሮ ትዳራቸው መልክ እየያዘ መጣ። እንግዲህ በዚህ ዓይነት "አስቸጋሪ ከሆነ ሰው ጋር ለረጅም ጊዜ እንዴት መኖር ይችላል?" ይሄ ብዙዎች የሚጠይቁት፣ መልስ የሚያስፈልገው ጥያቄ ነው።

በቤተሰብ ውስጥ አልፎ አልፎ የእርስ በእርስ ግጭት መኖሩ የታወቀ ነው። ከዚህ ነጻ ሆኖ መኖር የሚችል ባልና ሚስት ይኖራል ብለን እናምንንም። "ግጭት አጋጥሞን አያውቅም" የሚሉ ቢኖሩ ግን በሁለት ምክንያት ሊሆን ይችላል። ይኸውም አንደኛው እውነቱን በመናገር ፈንታ እየዋሸ ይሆናል። ሁለተኛው የሚያጋጭ ነገር ሲያጋጥሟቸው ከሁለት አንዳቸው እውነተኛውን ስሜታቸውን እየደበቁና እያስመሰሉ በመኖራቸው ሊሆን ይችላል። "ቅር የሚያሰኝኝን ነገር ገልጬ ብናገር፣ የበለጠ ችግር ውስጥ ስለሚከተኝ ደስ ባይለኝም፣ ደስ እንዳለው ሰው ሆኜ ልኑር" በማለት ቅሬታች

ውን ከሁለት አንዳቸው ወይም ሁለቱም እየደበቁ የሚኖሩ ባልና ሚስቶች ሲሆኑ ይችላሉ። እንዲህ ዓይነቱ ባህሪያቸው ለጊዜው ችግራቸውን ያስወገደ ላቸው ይምስላቸው እንጂ፤ በውስጣቸው የሚያጠራቅሙት ቅሬታ ሲሞላ አንድ ቀን ፈንድቶ ሁለቱንም እንደሚጎዳቸው የታወቀ ነው። ጤናማ ለሆነ ቤተሰብ ግጭት (አለመስማማት) በመካከላቸው የሚፈጠርበት ምክንያት አንዱ ሌላውን ለመጉዳት አስቦ የሚያደርገው ሳይሆን ሁለቱም ወገን በምርጫ በአሳብ ሁልጊዜ አንድ ዓይነት መሆን ስለማይችሉ ልዩነታቸው ሊያመጣ የሚችለው ሁኔታ ብቻ ነው። በጋብቻ አንድ መሆን "እንካ!... አምጣ!" ወይም "መስጠትና መቀበል" ያለበት ሕይወት እንጂ ሁልጊዜ የአንድ ለውፍላጎት ብቻ የሚጠበቅበት አይደለም።

በመሠረቱ ሰው ቤቱ ከሌላ ሥፍራ የበለጠ ምቹነት የሚያገኝበት ከውጪ ያለውን ክፉ ነገር ሽሽቶ የሚጠለልበት በሰላም የሚኖርበት ሌላ ቦታ የማይኖረውን መናገር የሚችልበት ሌላ ቦታ የማይጠይቀውን ጥያቄ የሚጠይቅበት ሥፍራ ነው። ጤናማ የሆነ ቤተሰብ "ግጭት ያመጣ ይሆናል" ብሎ በመፍራት ስሜቱን በመደበኛ ፋንታ የሚለማውን ስሜት ያለፍርሃት በግልጽ ተናግሮ መፍትሄ ለማግኘት ይሞክራል። ቤተሰብ ውስጥ የሚፈጠረው አንዳንድ ግጭት ከቁጥጥር ከወጣ ግን በቤተሰቡ ላይ ጉዳት ማድረሱ ብቻ ሳይሆን በውጪ ከምናየው ግጭት በጣም የከፋ ይኸውም መፈናከት በጨባጭ መዋጋት በጥይት መታኮስ ማጥፋትና መጥፋት ያለበት በጣም አደገኛ ሥፍራ ሲሆን ይችላል። የሚያስደንቀው ጠቡቅ እርስ በርስ በጨባጭ መዋጋትና መፈነካከቱ የሚታየው ከማያውቁት ሰው ጋር ብቻ ሳይሆን አንድ አካል በሆኑና በጣም ተቀራርበው በሚኖሩ ባልና ሚስት እንዲሁም ከአብራካቸው ከወጡ ልጆቻቸው ጋር መሆኑ ነው። በቤተሰብ ውስጥ ብርቱ የሆነው ደካማውን በሥጋውም ሆነ በሥነ ልቦናው ላይ ጥቃት ማድረስ የለ በትም። በአካል ላይ የሚደርሰው ጉዳት ቶሎ ይድናል። በስሜት ወይም በሥነ ልቦና ላይ የሚደርሰው ጉዳት ግን በዓይን የማይታይ ቢሆንም ቁስሉ ወይም ጠባሳው ለረጅም ጊዜ ሲቆይ ይችላል። አንዳንድ አስቸጋሪ ሰዎች በቤተሰባቸው ውስጥ የሚፈጥሩት ችግር ከመጠን ያለፈ ሲሆን ቤተሰቡ የግድ የፓሊስቱ የፍርድ ቤት ዳኝን ወይም የሥነ አዕምሮ ሊቃውንት ዕርዳታን መፈለግ እንዳለበት ግልጽ ነው።

የቤተሰብ ግጭት በጊዜው መስመር እንዲይዝ ካልተደረገ ችግሩ የበለጠ እየከፋ ይሄዳል። የተጎዳው ሰው "ተጎዳው" ካለ ስሜቱን ውስጡ ደብቆ መኖር ከጀመረ ከውጪ ሲታይ ሁሉም ነገር መልካም የሆነ ሰላም ያለ ይምስል እንጂ ከሁለት አንዳቸው በውስጣቸው ቅሬታና መራራነት

እያጠራቀሙ በመሆናቸው ቀደም ሲል እንደገለጸነው አንድ ቀን ሞልቶ ሲፈስ ከከፋ ችግር ውስጥ ሁለቱንም ሲከታቸው እንደሚችል ማወቅ አለባቸው። የመራራነት መንፈስ ሥር ሳይሰድ ቶሎ በውይይት ካልተፈታ ችግሩ በአጭሩ አይቆምም። ጥላቻና መራራነት በሰው ልብ ውስጥ በቆየ ቁጥር ቁስሉ ያመረቅዝና ሁለቱን ወገን ለማስታረቅ አስቸጋሪ የሚሆንበት ጊዜ አለ። ሐዋርያው ጳውሎስ "ምንም ያህል ብትቆጡ ጋጢአት አትሥሩ፤ ቆጣችሁም ሳይወገድ ይከታይ አይጥለቅጣችሁ" (ኤፌ. 4:26) ያለው ለዚህ ነው። ይህንን ቃል በትክክል ባለመረዳት ብዙ ጉዳት ውስጥ ያለፉ ሰዎች አሉ። ጳውሎስ ይህን ሲል "ለሰላም ስትሉ አስቸጋሪ ለሆነው ሰው ሁልጊዜ እሺ በሉ፤... እጃችሁን ሰጡ... አስቸጋሪው ሰው ይረጋግጣችሁ፤ ወይም ጉዳት ሲያደርሰባችሁ ዝም በሉ..." ማለቱ አይደለም። የእግዚአብሔር ዓላማና ፍላጎት በቤተሰቡ ውስጥ አንዱ ብቻ በሰላም እንዲኖር የአንዱ ፍላጎት ብቻ እንዲሟላ ሌላው ግን እየተጨነቀ ራሱን የመሆን መብት እየተነፈገው እንዲኖር አይደለም። የእግዚአብሔር ዓላማና ፈቃድ ሁሉም በእኩልነት ተስማምተው እንዲኖሩ ነው። "የእኔ ፍላጎት ብቻ ይጠበቅ እኔ የምለው ብቻ ይሰማ እኔን እስከተመችኝ ድረስ ሌላው ባይመቸው ግድ የለኝም..." የሚል ሰው አብሮት ለሚኖረው ሰው "አስቸጋሪ" ነው። ከእንዲህ ዓይነቱ ሰው ጋር መኖር ታዲያ የምንችለው እንዴት ነው? ለዚህ ጥያቄ መልስ ይሆናሉ ብለን ያመንባቸውን አንዳንድ አሳቦች በሚቀጥሉት ምዕራፎች ላይ በሰፊው ስለገለጽን በጥንቃቄ ይመልከቱ።

2. አብረውን ይሠራሉ

የሥራ ማጣት ችግር ጎልቶ በሚታይበት በአሁኑ ዘመን ኑሮአቸውን የሚያሸንፉበት ራሳቸውንና ቤተሰባቸውን የሚያስተዳድሩበት የገቢ ምንጭ ያላቸው ሰዎች ባላቸው የዕለት ሥራ ደስታ ሲላቸው ሲገባ ብዙዎች በሥራቸው ደስተኞች አይደሉም። በቅርቡ በተደረገው ጥናት ከመቶ አርባ ስድስቱ (46%) አሜሪካውያን ሥራቸውን እንደሚጠሉ ተረጋግጧል። ጥዋት ከእንቅልፋቸው ነቅተው ወደ መሥሪያ ቤታቸው ለመሄድ ሲያስቡ ውስጣቸው በጭንቀትና በፍርሃት ይሞላል። ምክንያታቸው ምን ይሆን? ምክንያታቸው የሚሠሩት የሥራ ዓይነት ሳይሆን አብረዋቸው የሚሠሩት የሥራ ባልደረባዎቻቸው ወይም የሥራ አለቆቻቸው "አስቸጋሪ ሰዎች" ስለሆኑባቸው እንደሆነ ጥናቱ ያረጋግጣል።

(1) አሰቸጋሪ የሆኑበት ሰው የሥራ ባልደረባቸው ይሆን?

አንዳንድ ሠራተኞች ሥራቸውን ሠርተው እንዲጨርሱ በተሰጣቸው የጊዜ ገደብ ውስጥ ሠርተው ለመፈጸም የሚያደርጉት ትግል አለቆቻቸውን ለማሰደስት የሚያሳዩት ጥረት ከአቅማቸው በላይ በመሆኑ እንዲሁም ሠርተው እንዲጨርሱ የተሰጣቸው ሥራ ካላቸው የተወሰነ ለዓት ጋር የማይመጣጠን በመሆኑ ከፍተኛ ውጥረት ስለሚለማቸው በሥራቸው ደስተኞች አይደሉም። በዚህ ዓይነት ሁኔታ ውስጥ የሚሠሩ ሠራተኞች ብዙ ጊዜ እርስ በርሳቸው ተሰማምተውና ተቻቸለው ለመሥራት ከባድ ይሆንባቸዋል። በዚህ ምክንያት አንዱ ለሌላው አሰቸጋሪ ሰው ይሆናል። የእርስ በርስ ፋክክር ካልቶ ይታያል። አንዱ ከሌላው ቀድሞ ለመሄድ ይፈልጋል። በትክክለኛው መንገድ ቀድሞ ለመሄድ ካልቻለ ደግሞ የሥራ ባልደረባቸው ጠልፎ ወደ ኃላ ለማሰቀረት ይሞክራል። በሚሠራው ሥራ ደስ በመሰኘት ፈንታ አንዱ የሌላውን ሥራም ሆነ ደሞዝ ይመኛል። ስምንት ሰዓት አብሯቸው የሚሠራው ሰው አሉባልታ የሚያለራጭ ተንኮለኛ የሆነ የሥራ ባልደረባ ከሆነ ሥራቸውንና የሥራ ቦታቸውን በጣም እንዲጠሉት ምክንያት ይሆንባቸዋል። ሥራውን ትተውት እንዳይሄዱ ኑሮአቸውን የሚያሸንፉበት ሌላ አማራጭ መንገድ የላቸውም። ሥራቸውን ትተው ከሄዱ ራሳቸውንና ቤተሰባቸውን የሚደግፉበት ገቢ አይኖራቸውም። ስለዚህ የሚሠሩት ሥራ ደስ ቢላቸውም ባይላቸውም የግድ በሥራቸው ላይ መቆየት አሰባቸው። በዚህ ዓይነት መንፈስ ሆነው የሚያሰገኙት የሥራ ውጤት እንኳን ቀጣሪቸውን ራሳቸውንም ደስ እንደማያሰኛቸው የታወቀ ነው።

ሞገስ ከአሠሪዎቹና አብሯቸው ከሚሠራቸው ሠራተኞች ጋር ጥሩ ግንኙነት ያለው ሰው ነው። በጥሩ ጠባባይና በታታሪ ሠራተኝነቱ የተወደደና የተደነቀ ነው። ከሠራተኞቹ መካከል ዕርዳታ የሚፈልግ ሰው ቢኖር ፈጥኖ የዕርዳታ እጁን የሚሰነዝረው ሞገስ ነው። የታዘዘውን ሥራ በተጠየቀበት ጊዜ ውስጥ ጥሩ እድርጎ ሠርቶ በማቅረብ ችሎታው በአለቆቹ ዘንድ የተወደደና የተመሰገነ ነው። በየዓመቱ የደሞዝ ጭማሪ አልፎት አያውቅም። በቤቱ ውስጥ ያለውም የግል ኑሮው በሰላም የተሞላ ነው። ይሁን እንጂ በሥራው ደስተኛ አይደለም። ወደ ሥራው ለመሄድ ሲያሰብ ውስጡ በጭንቀትና በፍርሃት ይሞላል። መሥሪያ ቤቱን በጣም ይጠላዋል። የግል እንጀራውን የሚያገኝበት በመሆኑ ብቻ እንጂ ጥሎ ቢጠፋ ደስ ይለው ነበር። አለቆቹ ከወደዱት አብረውት የሚሠሩት ከተቀበሉትና ካከበሩት ጥሩ ደሞዝ ካገኘ ችግሩ ምንድነው ብለን መጠየቃችን አይቀርም። የሞገስ ትልቁ ችግር ሌላ ነገር ሳይሆን አብሮት የሚሠራው ታክለ የተባለው የሥራ ባልደረባ ነው። በቀን ስምንት ሰዓት ከታክለ ጋር አብሮ መቆየት ተራራ መግፋት ያህል ከባድ

የሚሆንበት ጊዜ አለ። የታክለን መጥፎ ባህሪ ችላ ብሎ የራሱን ሥራ ብቻ እንዳይሠራ የሚሠሩት ሥራ እርስ በርስ የሚያገናኙቸው ነው። በዚህ ምክንያት ሞገስ መሥሪያ ቤቱን በጣም ስለጠላው አንዳንድ ቀን ከእንቅልፋ ላይነቃ እዚያው እተኛበት ቢቀር ደስ የሚለው መሆኑን በቅርቡ ላሉት ሰሜኑን ይናገራል።

ታክለ ለሞገስ አሰቸጋሪ የሆነው በምን ምክንያት ይሆን? ታክለ በጣም ተለዋዋጭ የሆነ ባሕሪ አለው። ያለአንዳች ምክንያት ያኮርፋል። ምክንያቱን ሲጠየቅ የሚሰጠው መልስ ወይም ምክንያት ሁልጊዜ አያጣም። መልሱ አጥጋቢ አለመሆኑ ብቻ ሳይሆን ሁልጊዜ ተቃራኒ ሰው መሆኑን የሚያሳይ ነው። ሞገስ "ጥሩ ነው" ካለ ታክለ "መጥፎ ነው" ይላል። ሞገስን ያስደለ ተው እርሱን አያስደሰተውም። ሞገስን ለዎች ሲያመለግኑት ከሰማ ታክለ ይበላጫል። በጥሩ ሥራው ሠራተኞችም ሆኑ አለቆቻቸው "በጣም ጥሩ ነው" በማለት ያመለገኑትን "በጥሩ ሁኔታ አልሠራሽውም" ይለዋል። ታክለ ሁል ጊዜ ሞገስን ተንኮለኛ እድርጎ ስለሚመለከተው የሚያደርገው ነገር ሁሉ ያጠራጥረዋል። ሌላው ቀርቶ የሚያቀርብለትን ሰላምታ እንኳን ይጠራጠራል። በቀና ልብ "ታክለ እንደምን አደርክ?" ብሎ ሰላምታ ቢያቀርብለት "ይህን ስትል ምን ማለትህ ነው?" ብሎ በጥርጣራ ይጠይቀዋል። ቢሮአቸው ውስጥ የተፈላውን ቡና ቀድቶ ቢሰጠው "ቡናው ውስጥ መርዝ ጨምሮበት ይሆናል" ብሎ በማለብ መጠጣት በጣም ይከብደዋል። ቀምሶ እንዲሰጠው ያደረገበትም ጊዜ አለ። ይሄን እያየ ሞገስ ልቡ ያዝናል። የሚያሳዝነው ታክለ ሞገስን መጥላት ብቻ ሳይሆን ሌሎችም ሰዎች እንዲጠሉት ከፍተኛ ጥረት ያደርጋል። ሞገስ ጥሩ ነገር ሲሆንለት በጣም ይከፋዋል፤ ፈቱ ይጠቁራል። ምክንያት እየፈለገ ይተናኮለዋል። በሆነውና ባልሆነው ምክንያት እየፈለገ ያኮርፈዋል። ሞገስ ታክለን "ካሬሰ ምን ሆነክ?" ብሎ መጠየቁ በጣም ስለ ስለቸው "ይውጣለት" ብሎ ዝም ይለዋል። በሞገስ ሕይወት ውስጥ ድካምም ሆነ ስህተት ለማግኘት አጉልቶ በሚያሳይ መነጽር በማየት ሕይወቱን ይመረምራል። አንድ ትንሽ ድካም የሚመስል ነገር ቢያገኝ ተራራ አሳክሎ ያቀርባል። ከላይ እንዳየነው ታክለ ለሞገስ አሰቸጋሪ ሰው እንደሆነ ግልጽ ነው።

ሠራተኞችን "በሥራችሁ ላይ የሚያስደስታችሁ ነገር ወይም ሥራችሁን እንድትጠሉት የሚያደርጋችሁ ምንድነው?" ተብለው ሲጠየቁ አብዛኛዎቹ ሥራቸውን የሚጠሉበት ዋናው ምክንያት በሥራ ባልደረባቸው ምክንያት እንደሆነ ይናገራሉ። በሥራቸው ላይ ደስተኛ የሚያደርጋቸው የሚያገኙት ጥሩ ደሞዝ ሳይሆን ከሥራ ባልደረባቸው ጋር ያላቸው ጥሩ ግንኙነት እንደሆነ ይገልጻሉ። ሰውን ደስ የሚያለገው ጥሩ ግንኙነት ከሆነ ታዲያ ብዙ

ጊዜ የሚኖረንን ግንኙነት ሻካራ የሚያደርገው ኑሮአችንን አስቸጋሪ የሚያደርግብን ምክንያቱ ምን ይሆን? ከሁሉም የበለጠ መልስ ልናገኝለት የምንፈልገው ጥያቄ ቢኖር፤ ሕይወታችንን መራራ ከሚያደርገብን አስቸጋሪ ሰዎች ጋር መኖርም ሆነ አብሮ መሥራት እንዴት እንችላለን? ለሚለው ጥያቄ እንደሆነ ብዙዎች ያምናሉ። ይሄን መጽሐፍ ለማዘጋጀት የተነሳሁበትም ዋናውና ትልቁ ምክንያት፤ ለዚህ ጥያቄ ሁሉንም የሚያረካም ባይሆን፤ የተወሰኑትን ሰዎች ሊጠቅም ይችላል ይሆናል ብዬ ያስብኩትን አንዳንድ አሳብ ለመለንዘር ብቻ ነው። እብረናቸው ከምንሠራቸው ሠራተኞች መካከል “አስቸጋሪ” የሚሆኑብን ሰዎች፤ የተለያዩ የጠባይ ችግር ያለባቸው ሊሆኑ ይችላሉ። ለምሳሌ በዕድሜ ትላልቆች ሆነው የሀጻንነት ባሕሪ የሚታይባቸው ይሆናሉ። እንደሚፈልጉት ካልሆነላቸው፤ በጥቃቅኑ ነገር ሁሉ እንደ ሕጻን ልጅ የሚነጫ ነጩ፤ የሚያጥረመርሙ ይሆናሉ። በቀላሉ የሚያኮርፉ፤ አለቆቻቸው “ጎሽ” ካሏቸው ዓለም በላያቸው ላይ የተገለበጠባቸው መስሎ የሚለማቸው ይሆናሉ። ስሜታቸው ቶሎ ቶሎ የሚለዋወጥ፤ አሁን ሰቀውና ተጫውተው እንደሆነ ባልታወቀ ምክንያት ወዲያው የሚከፋቸውና የሚያያኮርፉ ይሆናሉ። “ምን ሆነን?” ተብለው የተጠየቁ እንደሆነ፤ የበለጠ ይቡላሉ። ሌላው ሰው ሲመለከት የሰሙ እንደሆነ በጣም ይከፋቸዋል። ምንም ያህል ጥሩ ቢሆን የሰው ሀሳብ መቀበል አይሆንላቸውም። በሥራቸው ታታሪነት ቢታይባቸውም፤ በባሕሪያቸው ግን እብሯቸው ለሚሠራው ሰው አስቸጋሪ የሆነ ባህሪ ያላቸውናቸው። ከእንደነዚህ ዓይነቶቹ ጋር ያለግጭት ማለፍ አስቸጋሪ ነው። ለእነርሱ ሰንል መሥሪያ ቤቱን ጥለን እንሂድ? ካልሆነ፤ እንዴት አብረናቸው መሥራት እንችላለን?

ከላይ ታሪኩን የገለጽነው ሞገስ፤ አንድ ቀን በጣም አስቸጋሪ ወደሆነበት ወደ ታክለ ቢሮ ሄዶ ፊት ለፊት፤ “ታክለ! የተነሳህበት ዋና ዓላማ የእኔን ሕይወት መራራና አስቸጋሪ ለማድረግ ከሆነ፤ እውነቱን ልንገርህና ፍላጎትህ ተፈጽሞልሃል... ደስ ይበልህ...” አለው። ሞገስ በዚህ ዓይነት መልክ ተናግሮት ስለማያውቅ፤ ታክለ በመደነቅ ቀና ብሎ ተመለከተው። ቃል አውጥቶ ባይናገረውም፤ በሁኔታው “...በጣም አዝናለሁ! ...ይህን ያህል አስቸጋሪ ሰው እንደሆንኩ ብህ አልተረዳሁትም ነበር...” የሚለው ይመስላል። ሞገስ የተናገረው በቁጣና በንዴት ተሞልቶ ቢሆንም፤ በድፍረት መናገሩ የጠቀመው ይመስላል። ከዚያን ቀን ጀምሮ ታክለ ሞገስን ማስቸገሩን ፍጹም አቆመ። ከአስቸጋሪ ሰው ጋር በሰላም መኖር የሚያስችል ሌላ የተሻለ መንገድ ቢኖርም፤ ከላይ የገለጽነው ሁኔታ ለሞገስ ውጤት አስገኝቶታል። እርግጥ ነው ታክለን ወዳጁ አላደረገውም። ወዳጅነታቸው ላይ ላዩን (tangential) ነው። በአንዳንድ መሥሪያ ቤት ውስጥ “የአዋቂ ህጻን” (adult child) የሆኑ ሰዎች አልፎ አልፎ

እይጠፉም። እነዚህን ከመሳሰሉ ሰዎች ጋር በየቀኑ መሥራት ምን ያህል አስቸጋሪና ከባድ እንደሆነ ልምምዱ ያላቸው ሰዎች ያውቁታል። ሁልጊዜ የተናደደ የፊት ገጽታ ያሳዩናል። ያለአግባብ ይጮኹብናል፤ ሁኔታዎች እንደሚፈልጉት ካልሆኑላቸው ይነጫኑ። ያጥረመርማሉ። ለአለቆቻቸው ጠሬ ያመላልላሉ። ጥቂት ወይም ቀላሉ ነገር ያስቀይማቸዋል። ከእንደዚህ ዓይነት ሰዎች ጋር በሰላም ለመኖር የሚቻልበትን መንገድ በርናርድ ባንግሊ (Bernard Bangley) የተባሉ ጸሐፊ አራት ምክሮችን ሰንዝረዋል፤

- 1ኛ) በመጀመሪያ ለማስተካከል ቀላል የሆነውን፤ አስቸጋሪው ሰው “ይቀበሰናል” ብለን የምናስበውን ነገር ለመሥራት እንሞክር። በእስፈላጊነታቸው ሁሉም ሁኔታዎች እኩል አይደሉም። ሰጥቂቱ ነገር “እሺ!” ማለት፤ ሰትላልቁ ነገር በር ይከፍቃል። ስለሆነም፤ ሕይወትን ብለን ለምናስበው ነገር “እጅ እንሰጥ”። ይሄም የአስቸጋሪውን ሰው ልብ በመጠኑም ቢሆን ሊያሰልሰ ይችላል።
- 2ኛ) ጦርነት ሊያስከትል የሚችለውን ከባድ ቃል ከመናገር ይልቅ፤ ለሰላም ሰንል ገንቢ የሆነ መልካም ቃል ለመናገር እንሞክር። በአስቸጋሪው ሰው ሕይወት ውስጥ ያሰውን መልካሙን ባሕሪውን ጠቅሰን እንናገር። በንግግራችን እውነተኛነት ከሆንን፤ አስቸጋሪውን ሰው በቀላሉ ወዳጁ ችን ልናደርገው እንችላለን።
- 3ኛ) ሀቀኛና በተቻለን መጠን ለስሜታችን የማንሸነፍ እንሁን። ውይይታችን ሌላውን ሰው ዝቅተኛ አድርጎ የሚያሳይ አይሁን። አስቸጋሪውን ሰው ይጎዳል ብለን የምናስበውን ነገር ከመናገር እንቆጠብ።
- 4ኛ) አስቸጋሪው ሰው ስለ ራሱ ጥሩ ስሜት (አስተያየት) እንዲኖረው የተቻለንን ሁሉ እናድርግ። ዝቅተኛ ስሜት እንዳይሰማው እንጠንቀቅ። ከወቀሳ ይልቅ ምስጋና የተሻለ ውጤት አሰው።

(2) አስቸጋሪ የሆነብን ሰው የሥራ አለቃችን ይሆናል

አስቸጋሪ ሊሆኑብን የሚችሉት እብረውን የሚሠሩ ሠራተኞች ብቻ ሳይሆኑ፤ የሥራ አለቆቻችንም ሊሆኑ ይችላሉ። ስለ ሠራተኛው የሰሜት መጎዳት ፍጹም ግድ የሌለው፤ በትንሹም ሆነ በትልቁ ምክንያት እየፈለገ የሚጮኹብን፤ ሠርተን የምናቀርብለት ሥራ የማይጥመው፤ “ውሃ ቀጠነ” የሚል፤ እድሎኛ የሆነ፤ ሠራተኛውን ዝቅ አድርጎ የሚያይ የሥራ አለቃ

* Bangley, K. Bernard. *Getting Along When You Feel Like Getting Even*. Harold Show Publishers, Wheaton, IL. C1993.

ለሠራተኛው አስቸጋሪ ሰው ነው። ይህንን ከመለለየሥራ አለቃ ጋር በቀን ስምንት ሰዓት ማሳለፍ ቀላል አይደለም። ለመሆኑ አስቸጋሪ የሚያስኛቸው ምን ዓይነት ባሕሪያቸው ይሆን? አንዳንድ የሥራ አለቆች እነርሱ ካቀረቡት አሳብ የተለየ አሳብ የሚሰጠውን ሠራተኛ እንደ ተቃዋሚያቸው አድርገው ይመለከቱታል። የታዘዘውን "አሺ" ብሎ መሥራት እንጂ "ለምን?" ብሎ ከጠየቀ አለቃውን የሚደፍር፣ አክብሮት የጎደለው ሠራተኛ ያሰኘዋል። "እኔ አለቃህ ስለሆንኩት ገደል ግባ ብዬ ባዝህም ጥያቄ ሳታቀርብ ገደል መግባት አለብህ" የሚሉ አለቆች አይጠፉም። በበኩሌ አለቃን በሚመለከት ፍጹም የማልረሳው አንድ መጥፎ የሆነ ትዝታ አለኝ። አንድ ጊዜ አለቃዬ አድልዎ ያለ በትን ነገር እንደሠራ ጠየቀኝ። መንፈሴ ሰላልተቀበለው በአካብሮት "ይሄማ እንዴት ይሆናል? ፈጽሞ አላደርገውም" ብዬ መለስኩለት። እርሱም በቁጣ ቃል ተሞልቶ "አለቃህ እኮ ነኝ! አድርግ ብዬ ያዘዝኩህን ሁሉ ማድረግ አለብህ" አለኝ። እኔም ከዚህ በፊት ተሰምቶኝ የማላውቀውን ዓይነት ቁጣ በውስጤ ነደደና፣ "ሰማኝ! አንተ ለሰሙ አለቃዬ ሁን እንጂ እኔ በአስተዳደር ችሎታም ሆነ በሌላ ነገር ከአንተ መቶ በመቶ እበልጣለሁ። ዝም ብለህ አለቃህ ነኝ አትበል" አልኩት። ትክክል ያልሆነ ነገር አድርግ ሲለኝ "እምቢ!" ማለቴ ትልቅ ብርታት ቢሆንም፣ መልሴ ግን ብሰለት የጎደለው በልጅነት ዕድሜ ውስጥ በነበርኩበት ጊዜ የተናገርኩት ደካማ የሆነ ንግግር ነበር። ዛሬ ቢሆን ኖሮ፣ በዕድሜና በልምምድ በበሰለኩበት ዘመን የምሰጠው መልስ ከዚህ የተለየ እንደሚሆን አርግጠኛ ነኝ። አነጋገሪ ትህትና የጎደለው ቢሆንም፣ አለቃዬ በጣም ምልስ ሰው ስለነበረ፣ አለቅነቱን ለማሳመን በትእዛዙ ሳይገፋበት ቀረ።

አንዳንድ አስቸጋሪ የሆኑ አለቆች ሠራተኛው እነርሱን ለማስደስት ብቻ የተቀጠረ የሚመስላቸው አሉ። ሠራተኛ ምን እንደሠራ ብቻ ሳይሆን፣ በዚህ ቀን፣ በዚህ ሰዓት፣ ምን ይሠራ እንደነበረ ሪፖርት እንዲሰጣቸው ይጠይቃሉ። በውስጣቸው ለሠራተኛው ምንም ዓይነት ርህራሄ የላቸውም። በዚህ ዓይነት አለቃ ሥር የሚሠሩት በሥራቸው ተደስተውና ረከተው ሳይሆን፣ ሌላ አማራጭ መንገድ ስለሌላቸው፣ ወይም ሌላ ሥራ ማግኘት ስለማይችሉ ብቻ ነው። አስቸጋሪ አለቃ ያጋጠማቸው ተንገሽገሽው ሥራቸውን ጥለው መውጣት ቀላል መንገድ ይሆን ነበር። ይሁን እንጂ፣ በቀላሉ ሌላ ሥራ አያገኙም፤ ቢያገኙም ከዚያ የበለጠ አስቸጋሪ አለቃ ያጋጥመናል ብለው መፍራታቸው አይቀርም። ስለዚህ አስቸጋሪ አለቃ በገጠመን ቁጥር ሥራችንን ጥለን ከመውጣት ወይም ከመሸሽ ሌላ የተሻለ መንገድ ይኖር ይሆን?

① አስቸጋሪ የሆነ አለቃ በጭካኔ ተሞልቶ የሚወረውርብን ቃላት ወደ ውስጣችን ዘልቆ እንዳይገባ ልባችንን መጠበቅ አለብን። የሚያስቆጣ ነገር ኖሮ ሳይሆን በባሕሪው ጸብ ጫሪና አስቸጋሪ ሰው መሆኑን ተገንዝቦን እንደ አመጣጡ በቁጣ መልስ በመስጠት ፋንታ ለጊዜው በዝምታ ማሳለፍ አስተዋይነት ነው። አንዳንዶቹ አለቃ ማን እንደሆነ ለማሳየት ሲሉ ብቻ ምክንያት እየፈለጉ የሚቆጠሩ የሚጮኹ እንዳሉ ማወቁ ይጠቅማል። በተለይ በትምህርትም ሆነ በዕውቀት የሚበልጣቸው መስሎ ከተሰማቸው፣ ሥልጣናቸውን ለማሳየት ወይም ማንነታቸውን ለማሳወቅ በሠራተኛው ሳይ እየጮኹ ጎጂ የሆነ ቃል ይወረውራሉ። እንዲህ ዓይነቱ አስቸጋሪ አለቃ የሚወረውረው ክፉ ቃል ውስጣችን ዘልቆ እንዳይገባ ራሳችንን መጠበቅ ይገባናል። ለምሳሌ "የማትረባ፣ ፈጽሞ የማይገባህ ሰው ነህ" ብሎ በቁጣ መንፈስ ተሞልቶ ሲሳደብ፣ የሰውየውን ትክክለኛ ማንነት ስለምናውቅ፣ "ይህ ሰው የራሱ የሆነ ችግር ስላለበት ነው እንጂ እርሱ እንደሚለው እውነትም ደደብ ወይም የማይገባኝ ሆኜ አይደለም" በማለት ለራሳችን መንገር ያስፈልገናል። ችግሩ የአለቃችን እንጂ፣ የራሳችን አድርገን መውሰድ የለብንም። ይህን ስናደርግ በብረት አጥር ዙሪያችንን አጥረን ራሳችንን መከላከላችን ነው። ያበላሸው ነገር ቢኖር እንኳ፣ "ይሄ ተበላሽቷል፣ ይሄ ልክ አይደለም" በማለት በሥርዓት ራሱን መግለጽ ሲችል፣ የሰድብ ቃል መወርወር፣ አስቸጋሪ ሰው መሆኑን በግልጽ ያሳያል። አጸፋውን ከመመለስ "ይህ ሰው ያልታረመ ምላስ ያለው ሰው ነው" ብሎ በመገንዘብ ችላ ብሎ ማለፍ ሽንፈት ሳይሆን፣ አሸናፊነት ነው።

② አስቸጋሪ የሆነው አለቃ ክፉ ቃል ሲወረውርብን "ራሴን በእርሱ ደረጃ አሳውልም" በማለት፣ ይጠቅማል ብለን የምናስበውን መልካም አስተያየት መለገስ የሚጠቅምበት ጊዜ አለ። በቁጣ ተሞልቶ እየጮኹ ሲናገር ምንም ዓይነት መልስ የማይሰጠው ከሆነ፣ የተናገረው ንግግር ልክ ነው ብለው የተቀበሉት የሚመስለው ጊዜ ስለሚኖር፣ ጨዋነት ያልጎደለውን መልስ መስጠት፣ የተናገረው ነገር ልክ እንዳልሆነ እንዲያውቅና እንዲሁም ራሱን እንዲያይ ሊያደርገው ይችላል። ከንግድ ሥራ ትምህርት ቤት እንደተመረቅሁ፣ የተማሪዎች ዲን፣ ቀጥሎም የትምህርት ቤቱ አስተዳዳሪ ሆኜ ስምንት ዓመት ሠርቼአለሁ። ብዙ ጊዜ ወደ ጓሳ መለስ ብዬ ያሳለፍኩትን ሕይወቴን ስመረምር እነዚያን ስምንት ዓመታት ያለ አግባብ ያቃጠልኩት መስሎ የሚሰማኝ ጊዜ አለ። ይሁን እንጂ፣ አንዳንድ ጠቃሚ የሆኑ ትምህርቶችን የቀሰምኩበት ጊዜያት እንደሆኑ አልክድም። እንደምናውቀው የተለያዩ የአስተዳደር ዓይነቶች አሉ። በተ

ለይ በአገራችን በኃላፊነት ወይም በሥልጣን ላይ ያሉ አንዳንድ ሰዎች የሚጠቀሙበት ውጤታማ ነው ብለው የተቀበሉት የአመራር ሥልት አለ። ያም ሠራተኛውን በማስፈራራትና በማስደንገጥ (Management by Terror) ማስተዳደር ነው። ይህን ዓይነት የአመራር ሥልት ይጠቀሙበት ከነበሩት ሰዎች መካከል አንደኛው የንግድ ሥራ ትምህርት ቤት ዋና ድራክተር የነበሩት ሰው ናቸው። እኚህ ድራክተር ሰው ሁሉ እንዲፈራቸውና እንዲንቀጠቀጥላቸው የሚያደርጉበት የራሳቸው የሆነ መንገድ የነበራቸው ሰው ነበሩ። ስምንት ዓመት አብራኦቸው ስለ ሠራሁ በደንብ አውቃቸዋለሁ። በተፈጥሮ በራሴ የምተማመን ሰው ብሆንም በዕድሜ ገና ልጅ ስለነበርኩ ቢሮአቸው ጠርተውኝ ከፈታቸው ስቆም የምፈራበት ምክንያት ባይኖረኝም እንዲሁ በጣም እፈራና እደነግጥ ነበር። ሌላው ቀርቶ በስልክ እንኳን ድምጻቸውን ለሰማኩ ምንም ያጠፋሁት ነገር ባይኖርም እንዲሁ እደነግጥ ነበር። የፈራሁት ልጅ በመሆኔ ነው ብዬ እንዳልልኩ ከእኔ በዕድሜ ብዙ የሚበልጡና ብዙ ዓመት የሠሩትም ሲፈሯቸውና ሲንቀጠቀጡላቸው አይ ነበር። “ለምን እንደዚህ እፈራቸዋለሁ?” በማለት ራሴን ብዙ ጊዜ የታዘብኩበት ጊዜ ነበር። ወደ ሥራ ለመሄድ ጥዋት ከዕንቅፍል ለነሳ ወደ አዕምሮዬ እየመጡ ደለታ እንዲሸሽኝ ከሚያደርጉኝ ሰዎች መካከል አንደኛው እኚህ ሰው ነበሩ።

ለረጅም ጊዜ በድራክተርነት ስላገለገሉ ተማሪ በነበርኩበት ዘመን ስለማውቃቸውና እንደ እኔ ዓይነት ትንሽ ልጅ ቢፈራቸውና ቢንቀጠቁ ጥላቸው ምንም አይደለም። የሚደንቀው ግን በዕድሜ የገፉትም ሰዎች ቢሮአቸው ሲሄዱ በፍርሃት የሚንቀጠቀጡ መሆናቸው ነው። እኚህ ድራክተር ሰው ሁሉ እንደሚፈራቸው ያውቁታል። ይሁን እንጂ እርሳቸውን ስለጠቀማቸው “እኔ ጅብ አይደለሁም፤ ለምን ትፈሩኛላችሁ?” በማለት ሰውን እንዲዘናና አያደርጉትም። እንዲያውም በመፈራታቸው ደስ የሚላቸው ይመለሳሉ። አንድ የማልረሳው ትዝታ አለኝ። ከእኔ በፊት አስተዳዳሪ የነበሩት ሰው በዕድሜ የበለሉት በሰውነታቸው በጣም ተለቅ ያሉ ሰው ነበሩ። እኚህ ሰው ወደ ድራክተር ቢሮ ተጠርተው ሲሄዱ እየፈሩና እየተንቀጠቀጡ ነበር። ድራክተር የበለጠ እንዲፈሩና እንዲከበሩ ለማድረግ ይመስላል፤ እኛ ሰው ቢሮአቸው ሲመጡ “ቁጭ በል” ሳይሏቸው ሁለት ሰዓት ሙሉ እግራቸውና ወገባቸው እስኪንቀጠቀጥባቸው ድረስ ያስቆሟቸው ነበር። እኛ ሰው ወንበር ስለው ቢቀመጡ “ተነሱ!” ብለው እንደማያስፈቅዱ እርግጠኛ ነኝ። ይሁን እንጂ ከፍርሃታቸው የተነሳ “ተቀመጥ” ሳይሉኝ እንዴት እቀመጣለሁ? በማለት ብቻ ለመቀመጥ ድፍረት አልነበራቸውም።

እኚህ ድራክተር በወቅቱ ለብዙዎች ሠራተኞች አስቸጋሪ አለቃ ነበሩ። በእርሳቸው አካባቢ ሰው ተዝናንቶ ያለፍርሃት መኖር አይችልም። እንደ እርሳቸው ዓይነት ሠራተኛውን በማሽቆጥቆጥ የሚያምን የራሱን ድካም ወደ ሌላው ለመግፋት የሚሞክር አለቃ የሚወረውረው የሰድብ ቃል ወይም ስለ ሠራተኛው የሚሰጠው አስተያየት ወደ ውለጣችን ገብቶ እንዳይነሳና የምንከላከልበት መንገድ ድፍረት ሳናጣጥ ጤናማ የሆነ አስተያየት ወይም ሥርዓቱን ያልለቀቀ መልስ በመስጠት ነው። ሥርዓት ያለው መልስ መስጠት በቁጣ ተሞልቶ ከቶ ቃል የሚለ ነዝረውን አለቃ ሲገታ አይቻለሁ። አንድ ቀን አንዱን በቅርቡ የተቀጠረ አዲስ አስተማሪ እኚህ ድራክተር ቢሮአቸው ጠርተው በቁጣና በንዴት ተሞልተው “አንተንና ዓደኞችህን በመቅጠሪያ ራስ ምታት አተረፍኩኝ” አሉት። እኚህ ሰው በዚህ ዓይነት ሁኔታ አዲሱን አስተማሪ ማስደንገጥ የፈለጉት ምናልባት “እንዳትደፍረኝ! አዚህ ግቢ እኔ አምላክህ ነኝ!” በማለት ኃይላቸውንና ሥልጣናቸውን እንዳይንቅ ለማድረግ ይሆናል። ወይም ሌላ ምክንያት ይኖራቸዋል! ያም ሆነ ይህ ያ አዲስ አስተማሪ እርሳቸው እንዳሰቡትና እንደጠበቁት አልደነገጠላቸውም። ምንም ዓይነት ድንጋጤና ፍርሃት ሳያሳይ “ራስ ምታት ከሆንሶት፤ ሊያሰናብቱን ይችላሉ እኮ!” አላቸው። ስምንት ዓመት በቆየሁበት ጊዜ ውስጥ ይህን ዓይነት መልስ ደፍሮ ለእኚህ ድራክተር ሲሰጥ ያየሁት ደፋር ሰው ቢኖር ያ ወጣት አስተማሪ ብቻ ሳይሆን አይቀርም። እርሳቸውም የሰጣቸው መልስ አበሳጭቷቸው የበለጠ በመቆጣትና በዚያ አስተማሪ ላይ ሌላ እርምጃ በመውሰድ ፈንታ ከዚያን ቀን ጀምሮ ትምህርት ቤቱን ለቅቆ እስከ ሄደበት ጊዜ ድረስ ያንን አስተማሪ ያከብሩት ነበር።

ያ ወጣት አስተማሪ ለድራክተር የሰጣቸው መልስ ሥርዓት በለቀቀ ሁኔታ ጨዋነት በጎደለው መልክ አልነበረም። እንደ ትምህርት ቤቱ ባለሥልጣን የሚገባቸውን አክብሮት አልነፈጋቸውም። ይሁን እንጂ፤ አንድ አስተማሪ የሚገባውን ክብር እንዲከለክሉት ደግሞ አልፈቀደላቸውም። ያንንም እንዲያውቁ ያደረገው ተቆጥቶ በመናገር ሳይሆን፤ ጨዋነት ባልጎደለው መልክ ተገቢውን መልስ በመስጠት ነው። ብዙ ሰዎች ሥርዓት በለቀቀ መንገድ የሚናገሯቸውን የሰድብ ቃል የሚወረውሩ ባቸውን አለቆቻቸው አስፈላጊውን መልስ በመስጠት ፈንታ የሚያስተናግደቸው በፈታቸው በፍርሃት በመንቀጥቀጥ ነው። ይሄን ዓይነት ባሕሪያቸው አስቸጋሪ ባሕሪ ያላቸውን አለቆቻቸውን አይለውጥም። እንዲህ ዓይነት አስቸጋሪ አለቃ ያላቸው ሰዎች ዘወትር ወደ መሥሪያ ቤታቸው ለመሄድ ሲያስቡ ሁልጊዜ ውስጣቸው በጭንቀት የተሞላ

ይሆናል። ትክክል የሆነ ሥርዓት ያልገደለው መልስ ለአለቃ መስጠት ከሥርዓት ውጪ መሆን ወይም አጉል ድፍረት አይደለም።

⑥ ለአስቸጋሪው አለቃ ዝም ብሎ መልስ መስጠት ብቻ ሳይሆን አማራጭ የሆነ ትክክለኛ ሆኖ የተሰማንን አሳብ መስጠት ይጠቅማል። ያ ከላይ ያየነው አስተማሪ ለድራክተሩ የሚሰማውን በድፍረት መግለጽ ብቻ ሳይሆን አማራጭ የሆነ አሳብ ሰጣቸው። ይኸውም “በእኛ ካልተደሰቱ እኛን አስወጥተው ሌሎች አስተማሪዎችን ቅጡ” ማለቱ ነበር። ይህን ዓይነት መልስ መስጠቱ ለአስቸጋሪ አለቃ አማራጭ የሆነ መንገድ መክፈቱ ነው። ለምሳሌ ባለንኛው ዓለም ላይ የሚገኝ ሥራ አያለን ተጨማሪ ሌላ ሥራ ወይም ኃላፊነት ሲሰጠን “... ከአቅሜ በላይ ነው። ይህን ሥራ አንድ ሰው ብቻውን ሠርቶ የሚጨርሰው አይደለም” ማለት መቻል አለብን። ይህን ዓይነት መልስ በድፍረት ለመስጠት እርግጥ ነው ልምምድ ይጠይቃል። አስቸጋሪ የሆኑ አለቆች የሌሎች ጭንቀት በሥራ መወጣት ተሰምቷቸው ልባቸው ይራራል ብሎ መጠበቅ ትልቅ ስህተት ነው። ስለዚህ አስቸጋሪ በሆኑ አለቆች እንዳንጎዳ ራሳችንን የምንከሳከልበት መንገድ መፈለግ አለብን።

⑦ ምንም ዓይነት ዘዴ ተጠቅመን አስቸጋሪ የሆነው አለቃችን በጅ የማይል ከሆነ በጭንቀት ነፍሳችን ልትወጣ ከደረሰች ጭካኔ እንጂ ርህራሄ የማይበት ከሆነ ግንኙነት እንደ ዓይነት ውሳኔ የግድ መድረስ አለብን። ደሞዝ በጣም ጥሩ እንኳን ቢሆን “ይህ ሥራ ምን ያህል ያስፈልገኛል? ይህን ያህል ዋጋ ከፍቶ የምሰጠው እንጀራ ይጣፍጠኛል ወይ?” ብለን ራሳችንን መጠየቅ አለብን። ከአቅማችን በላይ ከሆነ በግድ ሥራውን ማቆም ሊኖርብን ነው። የሰንብት ወረቀታችንን ጽፈን ከማስገባታችንና ሥራውን ለቀን ከመውጣታችን በፊት ከተቻለ በርትቶ ሌላ ሥራ መፈለግ የተሻለ የሚሆንበት ጊዜ አለ።

ፖል ሜየርና ሮበርት ዋይዝ (Paul Meier & Robert Wise) በጻፉት መጽሐፍ አስቸጋሪ የሆኑ ሰዎችን እንዴት መያዝ እንደምንችል ለማሳየት በክስኞች ተወዳዳሪያቸውን ለማሸነፍ ራሳቸውን ከጥቃት ለመጠበቅና ተወዳዳሪያቸውን ለማሸነፍ የሚጠቀሙበትን ሦስት ዓይነት ዘዴዎችን ጠቁመዋል።

■ አንደኛው በቦክስ ውድድር ውስጥ “ዳክ” (Duck) ይሉታል። ይኸውም “ጎንበስ” ማለት ነው። ስለሌላው ሰው ስሜት ግድ የሌላቸው አስቸጋሪ ሰዎች የሚያደርሱት ጥቃት እንዳይነካን ጎንበስ እንበል። ወይም ራሳችንን እንጠበቅ። እነዚህ አስቸጋሪ ሰዎች የራሳቸው የሆነ

ችግር እንዳለባቸው አንዝንጋዝ በእኛና በእነርሱ መካከል ያልተሰማ ማንበት ነገር ቢኖር የሚወረውሩብን ጥቃት ቀላል እንደማይሆን እንወቅ። የአስቸጋሪውን ሰው ዓይን ትክ ብለን እያየን በውስጣችን “ይሄ ሰው ሊጎዳኝ የመጣው በቁጣና በንዴት ተሞልቶ ነው” ነው በማለት የሚወረውርብን ጥቃት አንዳይደርሰብን ወደ ጎን ዞር እንበል። ለራሳችን ይህንን ማለታችን አስቸጋሪው ሰው በሚናገረው ክፉ ቃል ራሳችንን ግራ ከመጋባት ለመጠበቅ ነው። ዋናው ዓላማ በዙሪያችን የሚከላከልልን አጥር ለማጠር ነው።

■ ሁለተኛው በቦክስ ውድድር “ቦቢንግ” (Bobbing) የሚሉት ነው። ትርጉሙም “ጎንበስ ቀናብቅ ጥልቅ” ማለት ነው። ይሄም የሚረዳው አጥቂው እነጣጥር እንዳይመታን ነው። ወዲህ ወዲያ እያለ የሚንቀሳቀሰውን ቦክስኛ መምታት ከባድ እንደሆነ ሁሉ ለአስቸጋሪውም ሰው ሌላ አላማ ላይ እንዲያነጣጥር የምናደርገውን እኛን ማጥቃት ከባድ ይሆንበታል። ለምሳሌ በኃይል በመጫካ ቁጣውን የሚገልጸውን አለቃ “ለምን ትጫክብኛለህ?” ብሎ በማለት ፈንታ “ምነው? መሥሪያ ቤት ውስጥ ያሰላጩኸ ሰው አለ እንዴ?... ሌላ ያሰላጩኸ ነገር አለ?...” ብሎ መጠየቁ አስቸጋሪውን አለቃ ያበርደዋል። አለቃን ይህን ዓይነት ጥያቄ መጠየቁ ከሥርዓት ውጪ መሆን ቢመስልም በጥሩ ሁኔታና በንጹህ ልብ ከጠየቅን ከሥርዓት መውጣት አይሆንም። ችግሩ በእኛ ላይ መሰሉት ከማንጣጠር የችግሩ ምክንያት ሌላ እንደሆነ እንዲያውቅ እናደርገዋለን።

■ ሦስተኛው በቦክስ ውድድር “ዊቭ” (Weave) ይሉታል። ትርጉሙም “መሸሉኩኩክ” ማለት ነው። አለቃው ለሠራተኛው ከሚችለው በላይ ሥራ ሲቆልልበት “...በዚህ ጊዜ ውስጥ ይሄን ሁሉ ሥራ ሠርቼ መጨረስ አልችልም... ከዚህ ውስጥ በቅድሚያ እንድሠራው የምትፈልገው ነገር አለ?” ማለት አለቃው ዕቅድ እንዲኖረው ያደርገዋል። ለአጥቂው አማራጭ ነገር ስንሰጠው ምን ማድረግ እንዳለበት ምርጫ ስንሰጠው አስቸጋሪው ሰው ከሚወረውረው የጥቃት ቡጢ በመሸለከላክ ማምለጣችን ይሆናል። የሰጠውን አማራጭ ነገር የማይቀበል ከሆነ “አዝናለሁ! የጠየቅኸኝን ሁሉ በአንድ ጊዜ ሠርቼ መጨረስ አልችልም...” ለማለት ድፍረት ያስፈልገናል። ይሄም ከመጠቃት ያደነናል። ከላይ የገለጽናቸውን ብልሃቶች ለመጠቀም እንደ ቦክስኛው ብዙ ልምምድ ያስፈልገናል። በከሰኛው በቂ ልምምድ ከሌለው በተወዳዳሪው እጅ ተመትቶ ሊወድቅ እንደሚችለው ሁሉ እኛም በአስቸጋሪው አለቃችን በቂ ልምምድ

ከሌለን መጠቃታችን አይቀርም። ይሁን እንጂ፣ ስህተት አሠራ
ይሆናል ብለን መፍራት የለብንም።

3. አብረውን ያመልካሉ

አስቸጋሪ ሰዎች የትም ቦታ የሚገኙ ከሆኑ ቤተ ክርስቲያንም ውስጥ
ይገኛሉ ማለት ነው። የአንዳንዶቻችን “አስቸጋሪ ሰዎች” አብረውን ከሚያ
መልኩ አብረውን ከሚያገለግሉ አንዲሁም አገልግሎት ከሚሰጡን ሰዎች
መካከል ሊሆኑ ይችላሉ። በእነርሱ ምክንያት ብዙ ጤናማ ያልሆኑ ወይም ብዙ
ጎጂ የሆኑ ነገር ሊደርሱብን ይችላል። ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ባሉ አንዳንድ
አስቸጋሪ ሰዎች የልብ ስብራት፣ ተስፋ መቁረጥ፣ ራስን መጥላት የደረሰባቸው
ብዙ ሰዎች ጥንት ብቻ ሳይሆን አሁንም እንዳሉ የታወቀ ነው። በቤተ ክርስቲ
ያን ውስጥ የአስቸጋሪ ሰዎች መኖር የእግዚአብሔርን መገኘት ይሸፍናል።
ምዕመናንን ሁሉ ጭንቀት ውስጥ ይከታል። በእንደነት ፈንታ መከፋፈልን
ይፈጥራል። ችግሩ የሚደርሰው ደካማ ነው። በሚባለው ምዕመን ላይ ብቻ ሳይ
ሆን ሕዝቡን እንዲመራ እግዚአብሔር በመረጠውና ባስቀመጠው መሪም ላይ
ሊደርስ ይችላል። ታላቅ ሐዋርያ የነበረውም ሐዋርያው ዮሐንስ በአንዳንድ አስ
ቸጋሪ ሰዎች መጎዳቱን አልሸሸገም። “ከዚህ በፊት ለቤተ ክርስቲያን ደብዳቤ
ጽፈኛል። ነገር ግን የቤተ ክርስቲያን መሪ መሆን የሚፈልገው ዲያቅራሲ
አሳቢን አልተቀበለም። ስለዚህ ወደ አናጉተ ስመጣ እርሱ አየሲደባንና እያዋረ
ደን ያደረገውን ከፋ ሥራ ሁሉ ለሁሉም አናገራለሁ፤ እርሱ የሚያደርገው ይህን
ብቻ አይደለም። እርሱ ራሱ ወንድሞችን አይቀበልም። ሌሎችም እንዳይቀበሉ
አቸው ይከለክላል። ከቤተ ክርስቲያን ያስወጣቸዋል” አሰ (3 ዮሐ. 9-10)።

♦ “ውስጤ በቁጣ የሚሞላበት አንዳንድ ጊዜ አለ። ሰቸግራ ምክንያት ነው
ብዙ በማሰብ ግለሰብ ወይም በመላው ምዕመናን ላይ፣ በራሴም ላይ፣
‘አብረውኝ ሰምን አልቆሙም’ ብዬ በቤተ ክርስቲያን ሽማግሌዎች ላይ፣
ሌላው ቀርቶ ‘አስቸጋሪ በሆነ ሰው ምክንያት ሰሰቃይ እያየ ለምን ዝም
ይላል?’ በማለት በእግዚአብሔርም ላይ እቆጣለሁ። አንዳንድ ጊዜ ደግሞ
ልቤ በፍርሃት የሚሞላበት ጊዜ አለ። ከዚህ ችግር ውስጥ መውጣት እችል
ይሆን? ሰዎች ለእኔ ምን ይሉ ይሆን? ሥራዬን አጣ ይሆን? በማለት

እፈራለሁ አለ። በሌላ በኩል ደግሞ “አቃተኝ! ተሸንፈኛለሁ!” ብዬ
አገልግሎቴን ትቼ ሰመውጣት የሚቃጣኝ ጊዜ አለ። እግዚአብሔርንም
‘ሰለ እኔ ግድ የማይልህ ከሆነ እነዚህ አስቸጋሪ ሰዎች በሕይወቴ የፈለ
ጋቸውን ነገር እንዲያደርሱብኝ ግድ የለም ተዋቸው!” የምልበት ጊዜም
አለ። በደረሰብኝ ሁኔታ ቁጭ ብዬ ሰራሴ የማዘንበት ጊዜ አለ። እነዚህን
አስቸጋሪ ሰዎች የመበቀል መንፈስ በውስጤ መኖሩን ደግሞ ሳይ በራሴ
አፍራለሁ። አዕምሮዬ ሁልጊዜ የሚያስበው አስቸጋሪ ስለሆኑብኝ ሰዎች
ብቻ በመሆኑ በጣም አዝናለሁ። በዚህ ምክንያት ዕንቅልፍ አይወስድ
ኝም። በየቀኑ በውስጤ የሚሰማኝ ውጥረት እየጨመረ ሲመጣ ይታወቀ
ኛል። መራራነት በሕዋሳቶቼ ሁሉ እየተሰራጨ ሕይወቴን ሲበክለው
ይሰማኛል። በዚህ ምክንያት በቤተሰቦቼ ላይ፣ በቤተ ክርስቲያን ምዕመ
ናን ላይ በቀላሉ እቆጣለሁ። ከፋ ያሰብብኛል’ እያልኩ ሰውን ሁሉ
መጠራጠር እጀምራለሁ። የሚጠሉኝ ሰዎች ‘ነው’ እንደሚሉኝ የሆንኩ
ይመስለኛል። የሚያሳዝኘው እነርሱ ‘ነው’ እንደሚሉኝ ነኝ ብዬ ማመን
እጀምራለሁ። ብዙ ጊዜ ‘አገልግሎቴን ልተውና ልውጣ፤ ከእኔ ይልቅ
ሌላ ሰው ቢሠራው ይሻላል’ የምልበት ጊዜ አለ። በዚህ አሳብ ውስጥ
ሰሆን የመንፈስ ጭንቀት ይሰማኛል። ምን ማድረግ እንዳለብኝም ፍጹም
ግራ ግብት ይለኛል...” አለ።

ቤተ ክርስቲያን የሰላም እንጂ ጦርነት የሚካሄድበት ሥፍራ ነው። ብለው
ብዙዎች አይምኑም። ይሁን እንጂ፣ በተለይ በአሁኑ ዘመን ከምንጊዜውም
የበለጠ በዓለም ውስጥ ከሚታዩት መከፋፈልና መለያየት ይልቅ፣ በአንዳንድ
ቤተ ክርስቲያን ውስጥ የሚታዩት መከፋፈል አሳሳቢ ደረጃ ላይ እንዳለ የታ
ወቀ ነው። ያልታሰቡና ያልተጠበቁ አንዳንድ ጤናማ ያልሆኑ ነገሮች ድን
ገት ሲፈጠሩ የሚያዩትና የሚሰሙት ነገር እያሰደነገጣቸው ከቤተ ክርስቲ
ያን የሚሸሹት ሰዎች ቁጥር ትንሽ አይደለም። በበር ከሚገባው ይልቅ በዓዓ
በር ከቤተ ክርስቲያን የሚወጣው ሰው የሚበልጥበት ጊዜ አለ። አንዳንድ
ተንኮለኞችና አስቸጋሪ ሰዎች በመጋቢውም ሆነ በሽማግሌዎች ላይ ሐሰተኛ
ወሬ ስለሚያወሩ፣ ቤተ ክርስቲያን በከተማው ውስጥ የዓለማውያን መሳቂያ
የምትሆንበት ጊዜ አለ። ቤተ ክርስቲያን በምትወሰደው አንዳንድ እርምጃ
ያልተደሰቱ ሰዎች ፈቃዳቸው ሰላልተፈጸመ ሁከት ፈጥረው ቤተ ክርስቲያኒ
ቴም ለሁለት የምትከፈልበት ጊዜ አለ። ልዩነታቸውን በውይይት ለማስታረቅ
በመሞከር ፈንታ ሌላ አዲስ ቤተ ክርስቲያን መፍጠር በአሁኑ ጊዜ የተለመደ
ነው። “ቤተ ክርስቲያን የራሷ ሕንጻ ያስፈልጋታል፣ እያስፈልጋትም” በሚል
ክርክር ብቻ ብዙ የአሜሪካውያን ቤተ ክርስቲያናት መከፈል እንደደረሰባቸው
ይታወቃል። ችግራችን ለመሆኑ ምን ይሆን?

⁹ Meier, Paul & Wise, Robert. Crazy Makers. Thomas Nelson Publishers, Nashville, TN. c.2003.
¹⁰ Haugk, C. Kenneth. Antagonists in the Church. Augsburg Publishing House, Minneapolis, c1988.

መልሱ ጥቂቶችም ቢሆኑ "አባቶች ጋር ሰዎች" ቤተ ክርስቲያንም ውስጥ የሚኖሩ በመሆናቸው ነው። ሕዝቡ የእግዚአብሔርን ቃል ስለሚሰማ፣ እግዚአብሔርን የሚወድ፣ እርሱ በእርሱም ሆነ በዓለም ውስጥ ያለውን ሰው የሚያፈቅር፣ ምንም ዓይነት ጥያቄ የማይታይበት ሊሆን ይገባ ነበር። እንዲሁም ቤተ ክርስቲያን የፍቅር ቦታ፣ አንዱ ለሌላው የሚጠነቀቅበት፣ እርሱ በእርሱ ይቅር የሚባባልበት ሰላም የሞላበት ሥፍራ ሊሆን ይገባ ነበር። ይሁን እንጂ፣ ቤተ ክርስቲያንም ከግጭት ነጻ አይደለችም። ጸሎታችን ከላይ የገለጽነው ሁኔታ እንዲፈጠር፣ የሰላምና የፍቅር ቦታ እንዲሆን ነው። ቤተ ክርስቲያን በሕይወታቸው ብዙ ጥያቄ ባለባቸው ልዩ ልዩ ዓይነት ሰብራት በሕይወታቸው ደርሰባቸው ዕርዳታ በሚፈልጉ ሰዎች የተሞላች አካል ነች። ከእነዚህም መካከል ዓለም ውስጥ በነበሩበት ዘመን ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ባዩት ጥሩ ጥሩ ነገር ተማርከው የመጡ ይኖራሉ። ስለሆነም እነዚህ ሰዎች እውነተኛ የሕይወት ለውጥ እስከሚያገኙ ድረስ ከዓለም ይዘውት የመጡት ከፋ ጠባይ አብሮአቸው እንደሚቆይ መዘንጋት የለብንም። ብዙ ሰዓት ስለጸለዩ፣ እጃቸውን ዘርግተው ጎንበስ ቀና እያሉ ሰላመለኩ፣ አባቶች ጋር ባሕሪ የለባቸውም ማለት አይደለም።

አንዳንድ ክርስቲያኖች ከማንኛውም ሰው የበለጠ መንፈሳውያን፣ የቤተ ክርስቲያን ምላሽ መስለው የሚታዩ ናቸው። ይሁን እንጂ፣ ውስጥ ውስጡን በጣም ችግር ፈጣሪዎች ሊሆኑ ይችላሉ። መሰሉ በጌታ ቤት ረጅም ዘመን የኖረች፣ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ካሉት እህቶች ሁሉ የበለጠ ጎልታ የምትታይ እህት ነች። በመንፈሳዊ ሕይወቷ ብርቱ የምትመስል፣ ለቤተ ክርስቲያን ከመጠን በላይ የምትቆረቆር፣ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ባሉት ልዩ ልዩ አገልግሎቶች ውስጥ ከፍተኛ ተሳትፎ ያላት ነች። ቤተ ክርስቲያን ውስጥ የቆዩት ክርስቲያኖች ቀርቶ አዳዲስ ክርቲያኖችም ቢሆኑ መሰሉን የማያውቃት የለም። እንዲያውም ከቤተ ክርስቲያን ሽማግሌዎች የበለጠ የምትታወቀው እርሷ ነች። ሠርግ ቢኖር ወገሷን ታጥቃ ጎንበስ ቀና እያለች ብዙዎችን ደግሞ የዳረች፣ ለቅሶ ቢኖር ሀዘንተኞችን የምታስተዛዝን፣ የወለደች አህት ብትኖር፣ አስተባባሪና ጠያቂ ነች። መሰሉ "አገልግሎት" የመንፈስ ቅዱስ ስጦታዋ እንደሆነ ለማንም ሰው ግልጽ ነው። ይሄ ሁሉ የሚደነቅ የአገልግሎት ተሰጥሎ ያላት ትሁን እንጂ፣ የራሷ ችግር ያላት እህት ነች። ፊት ለፊት አይንገሯት እንጂ ብዙዎች መሰሉን "አባቶች ጋር ቤት ነች" ይሏታል። በአገልግሎት ለፍታ ለፍታ መጨረሻ ላይ ተበላጭታ ስታለቅስ፣ ስታገረመርም ትለማለች። ወቅቱ ሠርግ እንደሆነ፣ ድግሱ እንዳለቀ፣ ዕቃው ሲበሰብ ቅሬታዋን መግለጽ ትጀምራለች።

ይሄ ባሕሪዋ ብዙዎችን ብዙ ጊዜ ግራ ያጋባ ነበር። መሰሉ ለፍታ ለፍታ ለምን መጨረሻው ላይ እንዲህ ዓይነት ጠባይ ታሳያለች? በማለት ይጠይቃሉ። ችግሯ ምን እንደሆነ በደንብ የገባቸው ጥቂቶች ብቻ ናቸው። ጆሮአቸውን ለጥተው ይለሟታል እንጂ የተናገርነው ነገር ለዓለም ሁሉ ይሰራጫል ብለው ስለሚፈሩ በእርሷ ፊት ምንም ዓይነት አስተያየት መስጠት አይፈልጉም። መሰሉ ጎንበስ ቀና እያለች የምትሰጠውን አገልግሎት ዓለም ሁሉ አይቶ እንዲያደንቃት ትፈልጋለች። ግርግሩ ላይ ሰው ሁሉ ስለሚያያት ችግር የለባትም። ግርግሩ ካለቀ በኋላ፣ "ድንቅ ነሽ" የሚሏትና የሚያጨባጭ ቡላት ሰዎች ትፈልጋለች። ያን የምትፈልገውን አንድ ጠበቀቸው ያህል ካላ ገናች ምክንያት ፈልጋ ዕንባ አውጥታ ማልቀስ ትጀምራለች። ጭብጨባውን የከለከሏት መሰሉ የታዩአትን ሽማግሌዎችንም ሆነ ሌሎችን መንቀፍ፣ መተቸት ትጀምራለች። ቤተ ክርስቲያን ላይ ድካምም ሆነ ነቀፋ የሚፈልግ ሰው ቢኖር መሰሉ ዘንድ ቢሄድ ብዙ ያገኛል። "አንድ ወሬ እንዲሰራጭ፣ ወይም ሰው ሁሉ እንዲሰማው ከተፈለገ፣ ማስታወቂያ መናገር አያስፈልግም። ለመሰሉ ብቻ መንገር ነው፤ እርሷ ታሰራጨዋለች" የሚሉ አሉ። የሚያሳዝነው መሰሉን ቁጭ አድርጎ "ችግር አለብሽ" ብሎ የነገራት ሰው አለመኖሩ ነው። ስለሆነም፣ ብዙ ጊዜ ራሷን የምትመለከተው፣ በተለይ ብዙ ዓመት ቤተ ክርስቲያን ውስጥ በመቆየቷ "የቤተ ክርስቲያን ምላሽ" አድርጋ ነው። የሚያስደንቀው ከብዙ ዓመታትም በኋላ መሰሉ ያልተለወጠች መሆኗ ነው። ማንነቷን አውቀው ለተቀበሏት የቤተ ክርስቲያን መሪዎች ጋሻ ጀግራ ነች፤ ለጠላቻቸው ሰዎች ደግሞ የውስጥ እግር አላት ነች።

በሌላው ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ጎልቶ የሚታየው እንደህ አንተነህ የተባለው ክርስቲያን ወንድም ሲሆን፣ ብዙዎችን የሚያስቀይም ወይም የሚያስከፋ ንግግር የሚናገር ሰው ነው። በጸሎት ጊዜ እጁን ዘርግቶ ጮክ ብሎ ሲጸልይ፣ እንዲሁም "የሠራዊት ጌታ እንዲህ ይላል..." ብሎ በሕዝቡ ፊት ቆሞ ሲተነብይ፣ የብዙዎች አዕምሮ በጥያቄ እንዲሞላ ያደርጋል። በእርሱ ላይ ብቻ ሳይሆን፣ በጌታም ላይ ጥያቄ እንዲፈጠርባቸው ያደርጋል። እግዚአብሔር የሚናገር ከሆነ "በእንደህ አንተነህ በኩል እንዴት ይናገራል" ብለው ይጠይቃሉ። "ሕዝቤ ጩኸቱን ወደ እኔ ቢያቀርብኩ የምንገረውንም ቢሰማኝ፣ ከሰማይ ወርጆ በረከቴን አፈሰሳችኋለሁ... ድምጹን ስሙኝ... የተባረካችሁ ትሆናላችሁ..." በማለት ትንቢት ይናገራል። እንደህ አንተነህ "...ድምጹን ስሙኝ..." ሲል፣ ጌታን ሳይሆን "መንፈሳዊነቴን አዩልኝ..." ማለቱ ነው ይላሉ። እንደህ አንተነህ ትንቢቱ ሁልጊዜ አንድ ዓይነት በመሆኑ፣ ለመተንበይ ሲነሳ ምን እንደሚል አስቀድመው ያውቃሉ። ቤተ ክርስቲያን ውስጥ በአንዳንድ ክርስቲያኖች መካከል አለመስማማት ወይም ግጭት ከተፈጠረ፣

የሰማውን ወሬ መሠረት በማድረግ "የሠራዊት ጌታ እንዲህ ይላል... በመካከላችሁ ፍቅር የለም... አርም አለ... አጸያፊ የሆነ ዝሙት የምትፈጽሙ አላችሁ..." በማለት ትንቢት ይናገራል። ብዙዎች የቤተ ክርስቲያኑን ዜና የሚሰሙት አንተነህ በሚተነብዩው ትንቢት ስለሆነ ስልቶቻቸዋል።

አንድ ዕሑድ መጋቢው ሰብኩቱን ጨርሶ ከመድረኩ ሲወርድ፣ ሕዝቡ በሰማው መልዕክት መደሰቱን ያየው ወንድማችን እንደህ አንተነህ ጠጋ ብሎ ለአንድ ወንድም "መድረክ ላይ ሆኖ ሲሰብክ ልክ እንደ መልአክ ነው" የግል ሕይወቱ ግን... አይወራ... ታሪኩ ብዙ ነው" አለ። ይህንን የሰማው ወንድም ተበላጭቶ "...ምን ማለትህ ነው? ...ታሪኩ ብዙ ነው..." የምትለው ከብዙ ውስጥ አንዱን አስቲ ንገረኝ..." አለው። እንደህ አንተነህም ምንም እንደሌለው ስለሚያውቅ የተናገረው በጥላቻና በቅንነት ስለሆነ ራሱን መንፈሳዊ አድርጎ ለማሳየት "...በነግርህምን ያደርጋል?... ጸጋ ያለው አይደለም..." ይለዋል። የሌላውን ሰው አዕምሮ ካቆሸሸና በጥያቄ ከሞላ በኋላ "ተወው... አንተ የማታውቀው ብዙ ነገር አለ... እዚሁ ላይ እንተወው" ይላል። እንደህን በምዕመናን አዕምሮ አንክርዳድ የሚዘራ፣ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ቅሪታ እንዲኖር የሚያደርግ አስቸጋሪ ሰው መሆኑ በግልጽ ይታያል። እንደህ አንተነህ በዐይኑ ውስጥ ያለውን ግንድ ሳይመለከት በሌሎች ዐይን ያለውን ጉድፍ አጉልቶ በሚያሳይ መነጽር የሚያይ ሰው ነው (የማቴ. 7:3-5)።

አንድ ጊዜ ወንድማችን እንደህ አንተነህ መንፈሳዊነት የበለጠ ስለተሰማው "ሥራዬን አቁሜ አገልግሎት ውስጥ መግባት አለብኝ" አለ። ጥሪውምን እንደሆነ ሲጠየቅ "የጸሎት አርበኛ መሆን ነው" አለ። ሥራውን አቁሞ ሙሉ ጊዜ አገልግሎት ውስጥ ለመግባት የፈለገው ሌላ መንፈሳዊ ሥራ ለመሥራት ሳይሆን ቀኑን ሙሉ በጸሎት ለማሳለፍ እንደሆነ ገለጸ። ደሞዝ የሚያገኝበትን ሥራውን ከተወ፣ ቤተ ክርስቲያን ሙሉ ደሞዝን የመስጠት ኃላፊ ነት አንዳለባት ገለጸ። የቤተ ክርስቲያኒቷ መሪዎች የወንድማችን እንደሆነ ጥያቄ ማስተናገድ ፈቃደኞች አለመሆናቸውን ሲያውቅ፣ አስቸጋሪ ሰዎች ምን ጊዜም ቢሆኑ ተከታይ ስለማያጡ የሚደግፉትን ጥቂት ሰዎች ይዞ ቤተ ክርስቲያኒቱን ጥሎ ወጣ። "ለምን ቤተ ክርስቲያንህን ጥለህ ትወጣለህ?... ተብሎ ሲጠየቅ "የምፈልገውን ሰላማችሁ" በማለት ፈንታ፣ "እዚህ ቤተ ክርስቲያን መንፈስ ቅዱስ አይሠራም፤ ጌታ የሚጠቀምባቸው ሰዎች የአገልግሎት በር አይከፈትላቸውም" ይላል። ወንድማችን እንደህን የመሳሰሉ አንዳንድ አስቸጋሪ ሰዎች ቤተ ክርስቲያናቸውን ጥለው ከወጡም በኋላ አርፈው አይቀመጡም። በቤተ ክርስቲያኒቱ ላይ ከፋ ወሬ ማሰራጨት፣ በተለያዩ ምክንያት ያኮረፉትን ክርስቲያኖች ስልክ እየደወሉ እነርሱ ጥለው እንደወ

ጡት ጥለው እንዲወጡ በመገፋፋት ቤተ ክርስቲያኒቱን ለማቆም ጥረት ያደርጋሉ። የሚያሳዝኑው እንደነዚህ ዓይነት አስቸጋሪ ሰዎች ለእግዚአብሔር ቤት የሚያስቡና የሚቆረቆሩ መምሰላቸው ነው።

ከላይ የገለጽኳቸው ታሪኮችና በታሪኩ ውስጥ ያየናቸው ሰዎች እኔው የፈጠርኳቸው ናቸው። ፈጠራ ታሪክ ይሁን እንጂ፣ በአሁኑ ጊዜ የቤተ ክርስቲያንን ሁኔታ በትክክል የሚያንጸባርቁ ናቸው። ከዚህ ቀጥሎ ያለው ታሪክ ግን ፈጠራ ሳይሆን አሜሪካ ውስጥ ባለችው አንድ አጥቢያ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ የተፈጠረ አውነተኛ ታሪክ ነው። የቤተ ክርስቲያኒቱ መጋቢ ፓስተር ሮበርት ዋይስ ይባላሉ። በፓስተር ሮበርት አገልግሎት መላው ቤተ ክርስቲያንና እንዲሁም አብረዋቸው የሚያገለግሉ ሰዎች፣ በቤተ ክርስቲያኒቱ አመራርና ፕሮግራም ሁሉም ደስተኞች ነበሩ። አብረዋቸው ከሚያገለግሉት ጋር በሁሉም ነገር ይሰማማሉ ማለት ባይሆንም፣ እስከዚህ ድረስ አብረው አንዳይሠሩ አንቅፋት የሚሆን ነገር አልነበራቸውም። በቤተ ክርስቲያኒቱ ውስጥም ሆነ አብረዋቸው ከሚያገለግሏቸው ጋር ፍጹም ሰላም ነበር። ቢሮ ውስጥ ከሚሠሩት ሰዎች መካከል አንደኛው ሰው ግን ከዘላቂ የሆኑትን ሰዎች ሲያመናጭቅ ይታይ ነበር። ይሁን እንጂ፣ ይህን ያህል ምንም የሚያሳስብ ነገር እንዳልሆነ የተቀሩት ሠራተኞች ለፓስተር ሮበርት ሰላረጋገጡላቸው እግዚአብሔር ለቤተ ክርስቲያናቸው የሰጣቸውን ራዕይ ተከትለው አገልግሎታቸውን ቀጠሉ። በክርስቶስ ልደት በዓል ቀን በነበረው ልዩ ፕሮግራም ደስተሰኝተው፣ ምዕመናኑ ሁሉ እርስ በርሳቸው ሥጦታ ተለዋውጠው ተለያዩ። ፓስተር ሮበርትና ባለቤታቸውም የዓመት ፈቃዳቸውን ወስደው ለዕረፍት ሄዱ።

ከአበር ቀን በኋላ ፓስተር ሮበርት የዕረፍት ጊዜያቸውን ጨርሰው ሲመለሱ፣ አግረ መንገዳቸውን እርሳቸው ባልነበሩበት ቀናት የመጡትን ደብዳቤዎቻቸውን ለመውሰድ ወደ ቢሮአቸው ጎራ አሉ። ወደ ቢሮአቸው ሲሄዱ ያለውትሮው ቢሮዎቹ ሁሉ ከፍት ሆነው አገኝቸው። ከዚህ ሁሉ የበለጠ ያለ ደነቃቸውና ያሳስባቸው የአምስቱ ሠራተኞች ቢሮ ባዶ መሆኑ ነው። የቢሮ ጠረጴዛዎችና ወንበሮች የሉም። መጽሐፍቶችም ሆኑ መጽሐፍ መደርደሪያዎችም፣ እንዲሁም ግድግዳው ላይ ተሰቅለው የነበሩት ሰዕሎች ሁሉ ተወሰደው ከፍሎቹ ወና ሆነው ነበር። በመገረም "ዕቃዎቹ ሁሉ የት ተወሰዱ?" በማለት ራሳቸውን ይጠይቁ ነበር። ሠራተኞቹ ሁሉ ዕቃቸውን ከቢሮአቸው ጥርግ አድርገው ማውጣታቸውን ለመረዳት ጥቂት ጊዜ ፈጀባቸው። ወደ ቢሮአቸው ገብተው ከተጠራቀሙት ደብዳቤዎች መካከል አንዱን ከፍተው ሲያንቡ፣ ከነዚህ አምስት ሠራተኞች ለቤተ ክርስቲያኒቱ ምዕመናን ሁሉ የተጻፈ ደብዳቤ መሆኑን ተረዱ። ደብዳቤው የሚለው፣ አምባ ገን በሆኑት

ፓስተር ሮበርት ምን ያህል መከራና ችግር እንደደረሰባቸው ከዚህ በላይ መታገስ ከአቅማቸው በላይ ስለሆነባቸው ሥራውን ጥለው መሄዳቸውንና ወደፊት ፓስተር ሮበርትንና ቤተ ክርስቲያኗን እንደሚከሰ የሚገልጽ ነው። ፓስተር ሮበርትም ደብዳቤው ከሌላ ጥላኔት የመጣ እንጂ አብረዋቸው ይሠሩ ከነበሩት ሠራተኞች የመጣ መሰሉ አልታዩቸውም ነበር። "የዚህ ሁሉ ችግር ምክንያት ምንድነው? ከየት የመጣ ነው?" በማለት ራሳቸውን ጠየቁ።

ከአንድ ሳምንት በኋላ አንዳንድ ሁኔታዎች ተገለጹ። ከሠራተኞቹ መካከል አንዱ በሂደባት ስፍራ ሁሉ ችግር መፍጠር ልማድ የነበረ ሰው የዚህ ሁሉ ችግር ምክንያት እንደሆነ ታወቀ። ቤተ ክርስቲያኒቱን የሚከፋፍል ክፉ የሆኑ አለባልታዎችን በቤተ ክርስቲያኒቱ ውስጥ ይረጭ እንደነበረ ብዙዎች ተናገሩ። ሰላማዊ የነበሩት ሠራተኞች ሁሉ የዚህን ተንኮለኛ ሰው ማግኘት በደንብ ባለማወቃቸው ምክንያት የሚያስራጨውን ወሬ አምነው ተቀበሉ። "ያለን ችግር ይሄ ነው..." ብለው አሳባቸውን ሳያቀርቡት ጓዛቸውን ጠቅልለው ከቤተ ክርስቲያንና ከሥራቸው ወጡ። ይህን የመሰለ ችግር ሊፈጠር የቻለው በባሕሪው አስቸጋሪ የሆነ ሰው ክፉ ወሬ በምዕመናኑና በሠራተኞች መካከል በማሰራጨት ምክንያት ነው። ይህን ዓይነት ታሪክ ብዙዎቻችንን አያስደንቀንም። ምክንያቱም በዘመናችን በየአብያተ ክርስቲያናቱ የሚፈጠረው ችግር ምክንያቱ ይህንን ስለሚመስል ነው።

ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ቁጥራቸው ጥቂትም ቢሆኑት ሁልጊዜ አስቸጋሪ ሰዎች የማይጠፉ ከሆኑ ለመሆኑ ተለይተው የሚታወቁት እንዴት ነው? ሁሉም አንድ ዓይነት አይደሉም። የተለያዩ ባሕሪና መልክ ያላቸው ናቸው። ከዚህ ቀጥሎ ተለይተው የሚታወቁበትን አንዳንድ ባሕሪያቸውን ለመጥቀስ እንሞክራለን።

(1) ሁልጊዜ መንቀፍ የሚወዱ ናቸው

እዚህ ላይ ነቀፋ ሰንል፣ ገንቢ የሆነውን ማለታችን አይደለም። ነቀፋ ሰንል የሌላውን ሰው ተግባር ወይም አስተያየት መተቸት የሌላውን ሰው ስህተት መጠቀም፣ ሌላውን የሚነዳ ወይም ትክክል ያልሆነና ቀና ያልሆነ አስተያየት መስጠት ማለታችን ነው። ጤናማ ያልሆነ ነቀፋ ማስተጋባት ከጥንት ዘመን ጀምሮ የነበረ የሰዎች ባሕሪ ነው። ከሌዊ ነገድ የነበረው ቆራሕ 250 ደጋፊዎቹን ይዞ በመሴ ላይ ያለማው ነቀፋ ከጥንት ጀምሮ የነበረውን የሰዎችን ክፉነት የሚያንጸባርቅ ነው። በትህትናው እግዚአብሔር ራሱ ያደነቀውን መሴን ቆራሕ "...እናንተ እኮ ከልክ አልፋችኋል! የዚህ ጉህ አጣት የሆኑት ሕዝብ ሁሉ በእግዚአብሔር የተለዩ ናቸው፤ እግዚአብሔርም ከእኛ

ሁሉ ጋር ነው፤ አንተ መሄ ታላቅ በእግዚአብሔር ጉህ ላይ ራሳችንን ከሌ ከሌ የምታደርገው በሆነችሁ..." ሲል ተናገረው (ዘኁልቁ 16፥3)። በዚህ ዓይነት ቤተ ክርስቲያንም ውስጥ መንቀፍ ልማዳቸው የሆነ አስቸጋሪ ሰዎች አሉ። ነቀፋቸውን የሚያስመብት ልዩ ልዩ ምክንያት አላቸው። ተነቃፊው በእርግጥ የሚያስቅፍ ነገር ኖሮት ሳይሆን በጥላቻ ምክንያት ሊሆን ይችላል። በሚጠሉት ሰው ላይ ድካም ወይም ጉድፍ ለማግኘት ሲሉ መብራት አብርተው የሚፈልጉ ናቸው። እውነት የሆነ ነገር ካጡ በሀሰት ይከሰታል። ለጊዜው የጠሉትን ሰው ያሸነፉት ይምሰላቸው እንጂ ተንኮላቸው ዋጋ ያስከፍላቸዋል። ገለሎች ወጥመድን የሚዘረጉ ሰዎች ራሳቸው ይያዝቧል፤ በሰው ላይ የሚበዱት የደንጋይ ናፋ እድሉን መልሶ ይገኛቸዋል። የምትጠላውን ሰው በሐሰት ልትነፃው ትችላ ይሆናል! ነገር ግን ሐሰት የሆነ ልዝብ ንግግር ከጥፋት በቀር የሚያስከትለው ነገር የለም ይላል (ምሳሌ 26፥27-28)።

እነዚህ የነቀፋ ባሕሪ በሕይወታቸው ጎልቶ የሚታይባቸው አስቸጋሪ ሰዎች ሌላውን የሚነቅፉበት ሌላው ምክንያት ልባቸው በቅናት የተሞላ በመሆኑ ነው። መጽሐፍ ቅዱስ ቅናትን ሲገልጽ "ፍቅር እንደ ሞት የበረ ታች ናት፤ ቅንፃትም እንደ መቃብር የበረች ናት፤ በምትነድበትም ጊዜ እንደ እሳት ወላፊን ትገርፋለች" ይላል (መዕልየ መዕልይ 8፥6)። በቅናት መንፈስ የተሞላ ሰው ያን የሚቀናበትን ሰው ለማጥፋት ባለው ኃይልና ጥበብ ይታገላል። የቀናበትን ሰው ለመጥፋት የማያስወራው ወሬ የማያደርገው ነገር የለም። በቅንነት ተነሳሳተው ከሕይወታችን ውስጥ ጉድፍ ለሚለቃቅሙ አንዳንድ አስቸጋሪ ሰዎች ባንደናገጥም የሚነቅፉበትን ምክንያት ላለመስጠት ወይም ቀዳዳ ላለመክፈት በሕይወታችን ጠንቃቃ ኑሮ መኖር ያስፈልገናል። ጳውሎስ በሕይወቱ እንዲህ ዓይነት አስቸጋሪ ሰዎች እንዳሉበት አልሸሸገም። "እገልግሎታችን እንዳይነቀፍ በምንም ነገር ለማንም መሰናኪያ አንሆንም" ይላል (2 ቆሮ. 6፥3)።

(2) በቤተ ክርስቲያን ውስጥ የሌሎችን ጉድለት የሚቆፍሩ ናቸው

ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ልክ ያልሆነ ነገር የሚያዩ የሚነፍሰውን ወሬ ሁሉ የሚሰሙ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ የሚነፍሰውን መጥፎ ነገር የሚያሸኑ ናቸው። ያዩትንና የሰሙትንም መጥፎ ነገር ለራሳቸው ይዘው የሚቀመጡ ብቻ ሳይሆኑ ለሚመለከታቸውና ለማይመለከታቸው ሁሉ የሚያወሩ ናቸው። "...እከሊት ትልቅ ችግር ውስጥ ናት፤ ...ሁኔታዋ አላስደሰተኝም... እከሌ በኃጢአት ውስጥ እየኖረ ነውና ማጋለጥ ያስፈልጋል..." በማለት ክፉ ወሬ ያስራጫሉ። ይህን የሚሉት ለቤተ ክርስቲያኒቱ ተቆርቋሪ መሰለው ነው። ለቤተ ክርስቲያን መፈጸሞች "...ይህን የምንግራችሁ የነገሩን

አሳብኳት ተገንዝባችሁ አንድ ነገር እንድታደርጉ ነው..." ይላሉ። አንድን ዚህ ዓይነቶቹ እንደ ተላላፊ በሽታ ክፉ ወሬ ወደ ሌሎች የሚያስተላልፉ ናቸው። ሁኔታን አጨልመው የሚያወሩት ብዙዎች ተስፋ እንዲቆጠሩ የሚያደርጉ ናቸው። ዓላማቸው ለማሰተካከል ሳይሆን ለማበላሸት ነው።

አሰቸጋሪ ሰዎች ያሉት በምዕመናን መካከል ብቻ ሳይሆን መጋቢዎችና ቤተ ሰባቸውም የችግር ምክንያት ሊሆኑ እንደሚችሉ ማወቅ ይጠቅማል። የእርሱን አሳብ የሚደግፉ የማይመስሉትን ያልተሰማማቸውን ነገር በግልጽ "አልተሰማማኝም" የሚሉትን ምዕመናን የሚጠላ በኃይልና በሥልጣን ቤተ ክርስቲያንን ለማስተዳደር የሚሞክር መጋቢ ይኖራል። "ቤተ ክርስቲያን እንድትመግብና እንድትመራ እግዚአብሔር ጠርቶኛል" ከሚሉ አሰቸጋሪ ሰዎች መካከል አንደኛው ፓስተር አሳምነው ነው። በመጋቢነት አምስት ዓመት ያህል በአንድ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ አገልግሏል። የቤተ ክርስቲያን መጋቢ ከመሆኑ በፊት አሳምነው በአንዳንድ ዓይነት አገልግሎት ውስጥ ሆኖ በሚያሳየው እንቅስቃሴ ለቤተ ክርስቲያን የተሰጠ ሰው በመምሰል ብዙዎቹን ወደ ራሱ ሰቧል። ጠጋ ብለው ሲያዩት ግን አሳምነው አንዳንድ ሁኔታዎች ልክ እርሱ እንደሚፈልጋቸው ካልሆኑለት የሚፈልገውን ነገር ካላገኘ በቀላሉ የሚበሳጭ የሚፈልገውን አንዳያገኝ ምክንያት ነው ብሎ ያስበውን ሰው የመበቀል ወይም የመጉዳት ዝንባሌ ያለው ሰው ነው። ሕብረቱን ከጀመሩት ሰዎች መካከል አሳምነው አንዱ ስለ ነበረት ቀደም ሲል አንዲደግፉት ላዘጋጃቸው ሰዎች ድጋፍ በቀላሉ የቤተ ክርስቲያን መጋቢ ሆነ። ለጥቂት ጊዜ ሁሉ ነገር ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ሰላም ነበር። ቤተ ክርስቲያን ኒቴም በቁጥር እያደገች መጣች። ቁጥሩም የጨመረው አዳዲስ ነፍሳት ድነው ሳይሆን ከሌላ ሥፍራ የሚመጡ አማኞች ቁጥራቸው እየጨመረ በመምጣቱ ብቻ ነበር።

ፓስተር አሳምነው አልፎ አልፎ በቤተ ክርስቲያን ቨማግሌዎች ላይ አንዳንድ ቅሬታ ያሰማ ነበር። "እነዚህ ቨማግሌዎች አላወራ አሉኝ" እያሉ ደጋፊዎቹ ለሆኑት ለአንዳንድ ሰዎች ማውራት ጀመረ። በፑልፒት (መድረክ) ላይ በትምህርት መልክ የሚወረውራቸው ቃላት በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ችግር እንዳለ የሚያሳይ ነበር። ይጠቅማል ብሎ የሚያስተምረው ትምህርት ሁሉ አንዳንድ የቤተ ክርስቲያን ምዕመናን ቅር እያሰኘና እያስቆጣ መጣ። ተጋብዘው የሚመጡት አንዳንድ ሰባዊዎችም "እግዚአብሔር በቀላቸው ላይ እጃችሁን አታንሱ..." በማለት ለፓስተሩ ድጋፋቸውን እንዳያሳዩት ሕዝቡን ይመክሩና ይገሰጹ ነበር። የእንግዳ ሰባዊዎች ትምህርት በማሻሻል ፈንታ የበለጠ ሁኔታዎችን እያበላሸ መሆኑን ፓስተር አሳምነው መረዳት አቃተው። የሕዝቡ ቅሬታ እየጨመረ ሲመጣ የችግሩ ምክንያት ናቸው ብሎ የሚያስባቸውን አንዳንድ ሰዎች የሚዋጋበትን መንገድ ማሰብ ጀመረ።

ከቨማግሌዎች መካከል አንደኛው ወንድም እስጢፋኖስ ጥሩ ምስክርነት ከነበራት ከአስቻለች ጋር በእጩኝነት አምስት ዓመት ያህል ቆይተው በቅርቡ ጋብቻቸውን ለመፈጸም በዝግጅት ላይ ነበሩ። በሁለቱ መካከል የነበረውን ፍቅርና አንድነት ፓስተር አሳምነው በደንብ ያውቃል። ይሁን እንጂ የችግሩ ምክንያት ከሆኑት ሰዎች መካከል አንደኛው እስጢፋኖስ ነው ብሎ ሰላመነ እርሱን የሚያጠቃበት መንገድ ይፈልግ ነበር። አንድ ቀን የእስጢፋኖስን እጩኝ አስቻለችን "ለብርቱ ጉዳይ በጣም እፈልግሃለሁና ነገ በዘጠኝ ሰዓት ቢሮዬ ድረስ እንድትመጩ" አላት። ሌሊቱን ሙሉ "ምን ይሆን ጉዳዩ?" አያለች ስትጨነቅ አደረች። በማግስቱ በቀጠራት ሰዓት ቢሮው ሄደች። በአክብሮት ከተቀበላት በኋላ "እህታችን አስቻለች... እኔ በጣም ከማከብራቸውና በክርስትና ሕይወታቸው ከማደንቃቸው እህቶች መካከል አንደኛዋ አንቺ ነሽ... ለብዙ ዓመት ሕይወትሽን በቅርብ አይቸዋለሁ... ጌታ በአንቺ ሕይወት ውስጥ ወደ ፊት ትልቅ ዓላማ እንዳለው ጌታ ነግሮኛልና በትዕግስት ጠብቂው። ይሁን እንጂ በሕይወትሽ አንድ ትልቅ ዕንቅፋት ሊሆንብሽ የሚችል ፊት ለፊትሽ ተደቅኖ ይታየኛል። ያንን እንቅፋት በጊዜው ካሳሰወገድሽ የእግዚአብሔር ፈቃድ በሕይወትሽ እንዳይፈጸም የሚያደርግ ከመሆኑም በላይ ልትወጪው የማትችይው ታላቅ ችግር ያጋጥምሻል... እስጢፋኖስን በጣም የምወደውና የማከብረው ብዙ ዓመት አብሬው ያገለገልኩ ወንድም ነው... ከአንቺ የበለጠ ለብዙ ጊዜ ቀረብ ብዬ አውቀዋለሁ። ይሁን እንጂ ስለ አንቺና ስለ እርሱ ጋብቻ ሳብ ግን ውስጤ ሰላም ያጣል... የእግዚአብሔርም መንፈስ ያስጨነቀኛል... እሁኔ አስቻለች ይቅርታ አድርጊልኝና እስጢፋኖስ ለአንቺ ባል መሆን የሚችል ሰው አይደለም... አንቺ የማታውቁው እኔ ብዙ የማውቀው ነገር አለ... ይሄኛ ያ ብልሽ ለአንቺ ምንም አይጠቅምሽም... መናገሩ ለሰሚው ጸጋ አይሰጥም። ሳላሰጠኝ ቅጥጥ ብቀር ህሊናዬ እረፍት አያገኝምና ልትገቢበት ያለው ጋብቻ ለአንቺ የሚሆን አይደለም። ምክሬንም ሆነ ሀሳቤን ላትቀበይው ትችያለሽ። ባትቀበይው ግድ የለኝም። የእኔ ጋላፊነት የእግዚአብሔር መንፈስ ተናገር ያለኝን ብቻ መናገር ነው..." ብሎ በውስጡ እንከርዳድ ዘርቶ አለናበታት።

አስቻለችም የፓስተር አሳምነው ምክር ተንኮል ይኖርበታል ብላ ፈጽሞ ሰላልተጠራጠረች። እጩኛዋን እስጢፋኖስን "ጌታ ስለ እኔና ስለ አንት ጋብቻ ተናገረኝ..." አለችው። እርሱም ምን ይሆን ብሎ በማለብ "ምን አለሽ?" ብሎ ጠየቃት። እርሷም "ልትገቢበት የምታሰቢው ትዳር ልክ አይደለም። የእኔ ፈቃድ የለበትም አለኝ..." አለችው። ሁኔታው አስገርሞት "ይህን ዓይነት

ቀን መልዕክት ከእግዚአብሔር ተቀብሎ ያመጣልሽ ነብይ ለመሆኑ ማን ነው? ብሎ ጠየቃት። እርሷም ምንም ሳትደብቅ "ፓስተር አሳምነው ነው" አለችው። "ታዲያ አምነሽ ተቀበልሽው ወይ?" ብሎ ጠየቃት። እስቻለችም፤ "አዎን! ጌታ ቀብቶ ያስቀመጠው ፓስተር አይደለም እንዴ? እርሱን ካልተቀበልኩ ማንን ልቀበል ነው?" አለችው። ፓስተር አሳምነው ያለበትን ችግር ሊነግራት ቢሞክርም፤ አስቻለች ሰላልተቀበለችው፤ ከዚያን ጊዜ ጀምሮ እርሷን ታችው ፈረሰ። እስጢፋኖስም፤ ፓስተር አሳምነው ይህን ያደረገው እርሱን ለማጥቃት አስቦ እንደ ሆነ ሰላወቀ ልቡ እያዘነ፤ "ፓስተር አሳምነው ይህን ዓይነት ተንኮል ተጠቅሞ በደለኝ ብዬ ብናገር ማንም የሚያምንኝና የሚቀበለኝ አይኖርም" ብሎ ሰላሰበ፤ ምንም ነገር ሳይናገር ከዚያን ጊዜ ጀምሮ ከቤተ ክርስቲያን ቀረ። የዚያ ሽማግሌ ከቤተ ክርስቲያን መቅረት ፓስተር አሳምነውን ደስ አሰኘው። ከመድረክ ላይ ሆኖ፤ "ለጌታ ሥራ የማይመቹትን ሁሉ ለራሱ ሲል እየነቀለ ያሰማል" አለ። ይህን የተናገረው እስጢፋኖስን ማለቱ እንደሆነ ከአስቻለች በስተቀር ሌላ ያወቀ ሰው አልነበረም።

ከላይ በገለጽነው መንገድ ፓስተር አሳምነው እስጢፋኖስን ያስወግድ እንጂ፤ የቤተ ክርስቲያኒቷ ችግር አልተቃለለም። በቤተ ክርስቲያኒቷ ይዞ ታና በፓስተር አሳምነው እመራር ብዙዎቹ ሰላልተደሰቱ ቀስ በቀስ ከቤተ ክርስቲያን በመቅረታቸው፤ ከመቶ ሃምሳ ምዕመናን ከሃያ የማይበልጠት የፓስተር አሳምነው ብርቱ ደጋፊዎች ብቻ ቀሩ። ብዙም ሳይቆይ እነዚያ ቤተ ክርስቲያኒቱን ለቀው የወጡት ተሰባሰቡና ሌላ ቤተ ክርስቲያን እቋቋሙ። ፓስተር አሳምነውም ሃያ ሰዎች ብቻ ቀለቡን ሊለፍሩለት እንደማይችሉ ስለተረዳ፤ "ጌታ አገልግሎት እንድጀምር ጠርቶኛል" ብሎ የቀረውን ሕዝብ ጥሎ ሄደ። በመጨረሻም እነዚያ ሃያዎቹ ከተቀሩት አማኞች ጋር በመቀላቀል አምልኮታቸውን ቀጠሉ። እስጢፋኖስም ሌላ ክርስቲያን እህት አግኝቶ ትዳር ይዞ የልጆች አባት ሆነ። አዲስ ከተጀመረው ቤተ ክርስቲያን ጋር ተቀላቅሎ ከነቤተሰቡ ማምለክ ጀመረ። አስቻለች ግን ለጋብቻ ሌላ የጠይቃት ወንድ ሰላልነበረ፤ ዕድሜዋ እየገፋ ሲመጣ በውስጧ ህዘንና መራራነት እየተፈጠረ መጣ። አሳምነው በእጇ ይዛው የነበረውን ዕንቁ፤ ከእጇ ፈልቅቆ በማውጣት እንደወረወረበት የተረዳቸው የእስጢፋኖስን ትዳርና ልጆቹን ሲታይ ነው። በአንድ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ይህን ሁልጊዜ እያየሁ መኖር አልችልም ብላ ቤተ ክርስቲያኑን ጥላ ወጣች። ክርስትና ሕይወቷን ትታ ከዓለማዊ ወያኔ ወንዶች ጋር ስትገባና ስትወጣ መታየት ጀመረች። እንግዲህ አሳምነውን የመለል ተንኮለኛ ሰው፤ ትልቅ ኃላፊነት ሲወስድ በሕዝቡ ላይ ሊያሰክትል የሚችለውን ችግር በዚህ ታሪክ ውስጥ ማየት እንችላለን። እዚህ ታሪክ

ላይ የተጠቀሱት ሰዎች የፈጠራ ይሁን እንጂ፤ ታሪኩ በእሁኑ ጊዜ የተፈጸመ እውነተኛ ታሪክ ነው።

እንደማንኛውም ሰው ክርስቲያኖችም "የሥነ-ልቦና" (psychological) ችግር ሊኖርባቸው ይችላል። ቤተ ክርስቲያን ውስጥ አስቸጋሪ ሰዎች ሲያጋጥሙን ማድረግ ያስብን ምን ይሆን? ዶክተር ሜየርና ዶክተር ዋይዝ በጋራ በጸፉት መጽሐፋቸው ላይ እራት ጠቃሚ የሆነ ምክር አስፍረዋል።¹¹

1ኛ/ ቤተ ክርስቲያንም ውስጥ ችግር ሊኖር እንደሚችል እንወቅ። በምናየው ችግር እንደናገር። ቤተ ክርስቲያን ውስጥ የሚሰበሰቡት ሰዎች ሲጋለባሹት፤ ሊላላቱ የሚችሉ፤ እንዲሁም የተፈጠረው ችግር ሊታረምና ለስተካከል እንደሚችል እንወቅ። አስቸጋሪ ሰዎች ሁሉ ቦታ ስለሚገኙ፤ ቤተ ክርስቲያንም ከዚያ ነጻ አለመሆኗን መረዳት ይጠቅማል።

2ኛ/ እንደ ዓይነት ችግር ተፈጥሮ ሁለት ያልተሰማሙ ወገኖች እርስ በርሳቸው ሲጋጠሙ ሊፈጠር የሚችለው ሁኔታ ምን ዓይነት እንደሆነ ማወቅ ይጠቅማል። መድረኩ ላይ ቆሞ የሚያስተምረው መጋቢቱ ሽማግሌዎችና እንዲሁም ምዕመናን ችግር እንዴት ሊፈጠርና ሊያድግ እንደሚችል በተለያዩ መንገዶች ትምህርት በመስጠት እንዲታወቅ ማድረግ ይረዳል።

3ኛ/ ማንኛውም የቤተ ክርስቲያን ሰው በቂ መንፈሳዊ ዝግጅት እንዲኖረው ማድረግ ነው። መጽሐፍ ቅዱስ እስቸጋሪ ከሆነው ሰው ጋር በኃይል ፊት ለፊት መጋጨት ወይም መጋጠም እንደማያስፈልግ ይመክረናል። "ትዕቢተኛን ሰው ብታርመው ለድብን ታተርፋለህ! ከፋውን ሰው ብትገሥጸው ጉዳት ይደርስሃል። ትዕቢተኛን ሰው ብታርመው ይጠላሃል! ጠቢብን ሰው ብታርመው ግን ይወድሃል። ጠቢብን አስተምረው፤ በይበልጥ ጥበበኛ ይሆናል! ደግሞ ሰው አስተምረው ዕውቀትን ይጨምራል" (ምሳሌ 9፡7-9)። አስቸጋሪ ሰዎች ከእኛ የበለጠ ኃይለኞች ስለሆኑ፤ በኃይል በእነርሱ ላይ መምጣት ከጥቅሙ ይልቅ ጉዳቱ ያመዝናል። በተቻለ መጠን፤ ለሰለስ ባለ መንገድ ልናስተላልፍላቸው የምንፈልገውን መልዕክት ለማስተላለፍ መሞከር አለብን። አስቸጋሪውን ሰው ፊት ለፊት "እንተ እንዲህ ዓይነት ሰው ነህ..." ከማለት በጥበብ ችግሩን ለማሳየት መሞከር የባለ ችግር ውስጥ እንዳንገባ ይጠብቀናል።

¹¹ Meier & Wise. Crazy Makers. Thomas Nelson Publishers, Nashville, c2003.

ፓስተር ገነው ብዙ ጊዜ ከጸሐፊው ከዙርያሽ ወርቅ ጋር ይጋጫል። ሁኔታው እየተደጋገመ ሲመጣ ወደ ሥራ የምትሄድበትን ጊዜ እየጠላችው መጣች። ከዕንቅልፏ ስትነሳ ወደ አዕምሮዋ የሚመጣው "ፓስተር ገነው ዛሬስ ምን ምክንያት ፈልጎ ይጮኹብኝ ይሆን?" እያለች ታስብ ነበር። ለዙሪያሽ ወርቅ አስቸጋሪው ሰው ፓስተር ገነው ነው። ፓስተር ሆኖ እንዴት አስቸጋሪ ሰው ይሆናል ለሚለው ጥያቄያችን ከላይ መልስ ያገኘን ይመስለኛል። የፓስተር ገነው ችግር በቀላሉ የሚናደድ ሰው መሆኑ ነው። ተናጻጅነቱን የቤተክርስቲያኒቱ ምዕመናን አብዛኛዎቹ እያወቁበት ስለመጡ የልባቸውን ሲያጫውቱት አይፈልጉም። አንዳንዶቹም ቤተ ክርስቲያኒቱን እየለቀቁ መውጣት ጀምረዋል። ይህንን መጥፎ ጠባቤን በደንብ የምታውቀው ሚስቱ አሳመረች ባሏን የምትረዳበት መንገድ መፈለግ ጀመረች። "የቁጣ ችግር አለብህ! ካላስተካከልክ አገልግሎትህን የሚቀበል ሰው አይኖርም" በማለት ፊት ለፊት ብትነግረው ራሱን ለመከላከል ሲል እርሷንም ሲጎዳት እንደሚችል ታውቃለች። አንድ ማታ ፓስተር ገነውን ሚስቱ አሳመረች "ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ስለተፈጠረ አንድ ችግር ሳንጋግርህ እፈልጋለሁ" በዚህ ጉዳይ ላይ የአንተን ምክርና አስተያየት እፈልጋለሁ" አላችው። ገነውም "ደስ ይለኛል። ምን ልርዳሽ?" አላት። "ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ችግሩ የተፈጠረው በአንድ ሰው ምክንያት ነው። ይህ ሰው በጣም ስለሚናደድ ብዙ ጊዜ ከጸሐፊው ጋር ይጋጫል። የሚያላዝነው የዚህ ሰው ከቁጥጥር የወጣ ቁጣው በምዕመናኑ ሁሉ እየታወቀ ስለሆነ ከፍተኛ ችግር ሊፈጠር ነው" አለችው።

ፓስተር ገነው ለጥቂት ደቂቃ ምንም ቃል ሳይናገር ትክ ብሎ ካያት በኋላ ቁና ቁና እየተነፈለ "ይሄ የቁጣ ችግር ያለበትና ከጸሐፊው ጋር ይጋጫል ያልሺው ሰው እኔ እሆን?" ብሎ ጠየቃት። አሳመረችም ለጥያቄው መልስ በመስጠት ፋንታ "ይሄ ሰው አንተን ይመስላል እንዴ?" ብላ ጥያቄውን በጥያቄ መለስችለት። የሰማውን በውስጡ እያብላገ አራሱን እየመረመረ መልስ ሳይሰጥ ጥቂት ከቆየ በኋላ መጨረሻ ላይ "አዎን!" የሚል መልስ ሰጣት። "ተናደህ ሌላውን የሚጎዳ ኃይለኛ ቃል አንዳንድ ጊዜ ትናገራለህ?" ብላ ስትጠይቀው ገነው "አዎን እንደምናደድ ታውቂያለሽ! ራሴን መግታት ብቸል በጣም ደስ ይለኝ ነበር። አንዳንድ ጊዜ ሰውቀው ከቁጥጥረው ጨርሶ የሚሆንብኝ ጊዜ አለ" አላት። አሳመረችም "አዎን ይገባኛል! ልፈርድብህ እይደለም" በዚህ ችግርህ የግድ ዕርዳታ

ማግኘት እንዳለብህ ስለተሰማኝ ነው" አለችው። አሳመረች ፓስተር ገነውን "እንዲህ ዓይነት ሰው ነህ..." ብላ ፊት ለፊት በመጋፋት ፈንታ ፍታን ጻዊትን እንደተናገረው በጥበብ ለማስተላለፍ የምትፈልገውን ትምህርት ሰጠችው። ይሄም ሁኔታ መፍትሄ ለመፈለግ በር ከፋች ሆነለት። ፓስተር ገነው ሚስቱ አሳመረች ያለችው እውነት መሆኑን ተገንዝቦ ያለበትን ሁኔታ መመርመር ጀመረ። በዚህ ዓይነት አሳመረችና ፓስተር ገነው ለጥቂት ጊዜ ከተነጋገሩ በኋላ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ የተፈጠረውን እንዳንድ ቅሬታ እንዴት ማሻሻል እንደሚችል ጠየቀችው። ቀደም ሲል ተቆጥቶ የጎዳቸውን ሰዎች ሁሉ ይቅርታ በመጠየቅ ሁኔታውን መለወጥ ወደ ፊትም የሚያስቆጣ ነገር ሲያጋጥመው አስፈላጊውን ጥንቃቄና ትዕግሥት ማድረግ እንዳለበት ራሱን ዝቅ አድርጎ ተናገረ።

4ኛ/ አስቸጋሪው ሰው በቀላሉ በጅ የማይል ከሆነ የተለየ ዕቅድ ማውጣት ያስፈልገናል። ኢየሱስ ለደቀ መዛሙርት በዚህ ነጥብ ላይ ጥሩ መመሪያ ሰጥቷቸዋል (ማቴ. 18፥15-17)። ይህንን መመሪያ መከተል እርምጃችን ከመጽሀፍ ቅዱስ መመሪያ ውጪ እንዳልሆነ ያሳውቀናል። ቤተ ክርስቲያን የአምልኮት የፍቅር ቤት ይሁን እንጂ ሊደርስ የሚችለውን አለመግባባት አቃለን ልናየው አይገባም። በየምክንያቱ ራሳቸውን ሲገልጹ አስቸጋሪ የሆኑ ሰዎች እነማን እንደሆኑ ማወቅ በጣም አስፈላጊ ነው። አንዳንድ አስቸጋሪ ሰዎች ሊለወጡ ይችላሉ። ነገር ግን አስቸጋሪነታቸውን የግድ ማወቅ ያስፈልጋል። አካባቢው ሰላም እንዲሆን እኛም ሆንን ሌሎች በሰላም መኖር እንዲችሉ አስቸጋሪውን ሰው "ተው! አበዛኸው!" ለማለት ድፍረት ያስፈልገናል። ከማንኛውም ነገር የበለጠ በአስቸጋሪ ሰዎች እንዳንጎዳ ጉልበትና ጥበብን እንዲሰጠን ሁሉን ማድረግ የሚችለውን ጌታ መጠየቅ አለብን።

4. ይጎራበቱናል

ጥሩ ጎረቤት መሆን የሚያስችለንን መንገድ መረዳት በጣም ቀላል ነው። ይኸውም ለራሳችን በጎ ነገር እንደምናሰበው ሁሉ ለሌላው ሰው በጎ የሆነውን ማሰብ ነው። በእኛ ላይ እንዲደረግብን የማንፈልገውን በሌላው ላይ አለማድረግ ነው። የሌላው ሰው መብትና ደህንነት እንዳይገዙ ፈቃዱ እንዳይጣስ የሚያስጠነቅቁ ሕጎችና ደንቦች መሠረታቸው ሌላ ነገር ሳይሆን "ፍቅር" ነው። "ኢታመንዝር! አትገደል! አትሰረት! አትመኝ! የሚሉትና ሌሎች

ትእዛዝ ቢኖሩም ባልገደራህን አንድ ራሱ ሊደርግ ውደድ በሚለው በዚህ በአንድ ሕግ ተጠቃለዋል" የሚለው ቃል ነው (ሮሜ 13፥9)። መጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ያሉት ሕጎችና እንዲሁም በዓለም ውስጥ በየጊዜው በሕግ አውጪው የመንግሥት ክፍል የሚወጡት ሕጎች ሁሉ የሚያዘነብሉት ወደ አንድ አቅጣጫ ነው። ያም "ሰላ ሌላው ሰው አስብክ ወይም ተጠንቀቅ" የሚል ነው። ልዩ ልዩ የሃይማኖት ክፍሎችም ሆኑ መንግሥት የሚያወጣቸው ሕጎች ዋና ዓላማቸው የሌላው ሰው መብትን ፈቃድና ምርጫ እንዳይጣስ ነው። አጠቃላይነቱ ሕጎች መሠረታዊ የሆነው የሰው መብት እንዴት መጠበቅ ወይም መከበር እንዳለበት የሚገልጹ ናቸው። መጽሐፍ ቅዱስ እንደሚያዘው ሰው ሁሉ ጎረቤቱን እንደ ራሱ አድርጎ ቢወድ፣ ሌላ ሕግ ባላስፈለገም ነበር። ምክንያቱም ፍቅር ያለው ሰው በጎረቤቱ ላይ ምንም ዓይነት ክፉ ነገር ስለማይፈጽም ነው።

የብዙዎቻችን ችግር በክርስቶስ ዘመን ጎረቤቶቻቸው እነማን እንደሆኑ ማወቅ እንዳቃቃቸው ሰዎች አይደለም። የእኛ ችግራችን ጎረቤቶቻችንን አለማወቅ ሳይሆን በሰላምና በፍቅር መኖር አለመቻላችን ነው። አንድ የሜክሲኮ አገር ልብ ወለድ ታሪክ አለ። ሳን ያሰድሮ የተባለ ገበሬ እርሻውን በማረስ ሳይ እያለ መልአክ ተገለጠለትና "እግዚአብሔር ሊያነጋግርህ ይፈልጋልና ተከተለኝና" አለው። ያሰድሮም "ብዙ ሥራ አለኝና ሥራዬን ትቼ መሄድ አልችልም" አለው። ለሁለተኛ ጊዜ መልአኩ ተገለጠለትና "ያሰድሮ! እሺ ብለህ ባትመጣ በእርሻህ ሳይ ምንም ዓይነት ፍሬ እንዳታገኝ ንፋስና ድርቅ እልክብሃለሁ ብሏል" አለው። ያሰድሮ ይህን ሲለማ ትንሽም አልደነገጠም። ከዚህ በፊት ኃይለኛ ነፋሱን መቋቋም ችያለሁ። ድርቅም ቢኖር በመሰኛ ውሃ ችግሪን ማቃለል እችላለሁ ብሎ አሰበ። በዚህ ዓይነት በተጨማሪ ሁለት ጊዜ መልአኩ "ኔታ ይፈልግሃል" እያለ ቢጠራው ያሰድሮ "ሥራዬን ትቼ አልመጣም" በማለት መልአኩን "እምቢ" አለው። ለመጨረሻ ጊዜ መልአኩ ያሰድሮን "ትእዛዜን ተቀብለህ ቶሎ ባትመጣ ክፉ ጎረቤት እልክ ብሃለሁ" አለው። ያሰድሮም ሥራውን አቁሞ ጥቂት ካሰበ በኋላ፣ ከእግዚአብሔር ዘንድ የተሳካውን መልአክ "እሺ! አብሬህ እሄዳለሁ። ማንኛውንም ዓይነት ክፉ ነገር ታግዶ ማሸነፍ አችላለሁ። ክፉ ጎረቤትን ግን አልችልም" አለው። ታሪኩ ተረት ይሁን እንጂ፣ ትልቅ ትምህርት አለው። ክፉ ጎረቤት ምን ያህል አስቸጋሪ ሰው እንደሆነ የበለጠ መረዳት የሚችሉት ልምዶች ያላቸው እንደሆነ ግልጽ ነው።

ብዙ ጊዜ ጎረቤቶቻችን ምን ዓይነት ሰዎች ወይም እነማን መሆን እንዳለባቸው የመወሰን ችሎታ የለንም። ጠባያቸው ምን ዓይነት መሆን እንዳለበት ወሳኞቹ እኛ ሳንሆን እነርሱ ራሳቸው ናቸው። እኛ መቆጣጠር የምንችለው

የራሳችንን ጠባይና የአድኗር ሁኔታ ብቻ ነው። የእኛ ድርሻ ጥሩ ጎረቤቶች መሆን ነው። አንዳንድ ጊዜ ይሄ ራሱ በእኛና በጎረቤቶቻችን መካከል ትልቅ ለውጥ ሊያመጣ ይችላል። የእኛ በጎ መሆን ብቻውን ምንም ዓይነት ለውጥ የማያመጣበትም ጊዜ አለ። ይሁን እንጂ፣ በእኛ በኩል ከሰው ሁሉ ጋር በሰላም ለመኖር ከፍተኛ ጥረት ማድረግ ይገባል። ለጎረቤታችን እኛ ሊኖረን የምንፈልገውን ዓይነት ሆነን እንገኝ። ብዙ ጊዜ ለሌላው ሰው በጎ ሆኖ መገኘት ሊያመጣ የሚችለውን ኃይል እንዘነጋለን። ከሌላው ጋር ተጎራበቶ መኖር ከባድ የሚሆንበት ጊዜ ይኑር እንጂ፣ ፈጽሞ አይቻልም ማለት አይደለም። "ይህን የምትለው ምን ዓይነት አስቸጋሪ የሆነ ጎረቤት እንዳለኝ ስለማታውቅ ነው" ልትሉኝ ትችላላችሁ። በእኔ ላይ ባይደርሰም አስቸጋሪ የሆኑ ጎረቤቶች ያጋጠማቸውን አንዳንድ ሰዎች አውቃለሁ። አንዳንድ ጎረቤቶች ብዙ የሚናገሩት ሁሉ ጊዜ ቢፈለጉም፣ ባይፈለጉም ሁሉ ቦታ የሚገኙ ናቸው። አንዳንዶች ደግሞ ምንም የማይናገሩት በፈታቸው ላይ ምንም ዓይነት ፈገግታ የማይታይባቸው ሁልጊዜ ያኮረፉና የተቆጡ ናቸው። ከግቢያቸው ወይም ከቤታቸው ሲገቡና ሲወጡ በስተቀር፣ ለአካባቢው ማንነታቸውን ማሳወቅ የማይፈልጉ ናቸው። ክፉ ነገርም ሆነ በጎ ነገር ቢደርሰባቸው አይታወቅም። ማንም እንዲጠጋቸው የማይፈልጉ መሆናቸው ብቻ ሳይሆን፣ ራሳቸውም ከማንም ጋር መቀራረብ አይፈልጉም። ማንንም አይነኩም፣ ማንም እንዲነኩቸው አይፈልጉም።

ሌሎች ደግሞ የጸብ ጫሪነት ባሕሪ የሚታይባቸው ናቸው። ንግግራቸው ሁልጊዜ በቁጣ ነው። በትንሹም በትልቁም መጨቃጨቅ አመላቸው ነው። ከጎረቤታቸው ከተጣለ ቁሻሻ ውስጥ አንድ ባዶ ቆርቆሮ በንፋስ ኃይል ተገፍቶ ቢታቸው አጠገብ ቢወድቅ "ተደፈርኩ" የሚሉት "የግቢህ አጥር ረዝሞ የአኔ ቤት እንዳይታይ ሸፈነው" የውሻህ ጨሽት አስቸገረኝ" ብለው የሚጨቃጨቁት ሁልጊዜ "እከሳለሁ" እያሉ የማያስፈራሩ ናቸው። በመሠረቱ ጥሩ ጎረቤትና ሩቅ ካለ የሥጋ ዘመድ እንደሚበልጥ የታወቀ ነው። ከጎረቤቶች ጋር አብሮ መብላት፣ አብሮ መጠጣት፣ በክፉ ጊዜ ደርሶ መረዳዳት በአገራችን በጣም የተለመደ ነው። የአሁኑን አላውቅም፣ እኛ ልጆች በክብርንበት ጊዜ ታዛዥነታችንን ለአላግባብነታችን ብቻ ሳይሆን፣ ለጎረቤቶቻችንም ጭምር ነበር። ትክክል ያልሆነ ነገር ሰንፈጽም ያዩ ጎረቤቶች የመቅጣት መብት ነበራቸው። "የእኔ ልጅ አይደለም" የፈለገውን ቢያደርግ ምን አገባኝ" አይሉም። ለመቅጣት ድፍረት ከሌላቸው ደግሞ ወላጆቻችን ሲመጡ፣ "ልጃችሁ እክሌ እንዲህ ዓይነት መጥፎ ነገር ሲያደርግ አየሁት" በማለት ይነግሩ ብን ነበር። ስለዚህም ልክ ያልሆነ ነገር ለማድረግ ሰንሳ ወላጆቻችን አለመኖራቸውን ብቻ ሳይሆን፣ የሚያውቁንና የምናውቃቸው የጎረቤት ሰዎች

መኖር አለመኖራቸውን አስቀድመን አናረጋግጥ ነበር። የሚጠቅመን ጎረቤት ባይኖረን እንኳን “መራራ ጽዋ” የሚያጠግን ጎረቤት እንፈልግም። በአሰቸ ጋራ ጎረቤት ምክንያት ሲፈጠር የሚችለውን እርስ በርስ መነፃፃት የሚያሳይ ቅርጽ በሬዲዮ ፕሮግራማችን ላይ ያቀረብነው አንድ ታሪክ አለ። በአሜሪካክኒንታኪ በተባለው እስቴት ውስጥ በአንድ ወቅት ሁለት ቤተሰቦች ተነራብተው ይኖሩ ነበር። የሚለያቸው በመካከላቸው ያለው አጥር ብቻ ነበር። እነዚህ ሁለት ጎረቤቶች ብዙውን ዘመናቸውን ያላለፉት በሰላም ላይ ሆነ እርስ በርሳቸው በመጣላት በመጋጨትና በመደባደብ ነው። አንድ ቀን የአንደኛው ሰው ላም አጥሩን አልፋ ከሌላው ግቢ ገብታ የተከለውን በቆሎ በላችበት ባለቤቱ ይህን ሲያይ ተናዶ በጥይት መትቶ ያቺን ላም ገደላት። የላሟ ባለቤት ይህን ሲያይ ተናዶ ብድሩን ለመመለስ የላሙን ገዳይ የልጆች አባት የሆነውን ሰው በጥይት መትቶ ገደለው። ከሟቹ ልጆች አንደኛው ልጅ ብድሩን ለመመለስ አመቺ ጊዜ ሲጠባበቅ ድንገት ወደ ጦር ሜዳ አንዲሄድ ታዘዘ ሄደ። ቤተሰቡን የሚያስተዳድረው አባት ድንገት በመገደል ታላቁ ልጅ ደግሞ ወደ ጦር ሜዳ በመዝመቱ አናትየዋ ብቻዋን የተቀረውን ቤተሰብ ማብላትና ማጠጣት ከአቅሟ በላይ ሆነባት። ቤተሰቡ በሙሉ የሚበላ እስኪጠፋ ድረስ ትልቅ ችግር ላይ ወደቀ።

አንድ ጊዜ የክርስቶስ ልደት በሚከበርበት ቀን ያላሙን የገደለበትን ሰው የገደለ ሰው ሚስቱንና ልጆቹን ወደ ቤተ ክርስቲያን ይዟቸው ሄደ። ብዙ ጊዜ ቤተሰቡን ከቤተ ክርስቲያን በራፍ ላይ ጥሏቸው መኪና ውስጥ ቁጭ ብሎ ይጠብቃቸዋል እንጂ እርሱ ገብቶ ፕሮግራሙን አይካፈልም ነበር። በዚያን ዕለት ግን በጣም በረዶ ስለነበረና ስለሚቀዘቅዝ ውስጥ ገብቶ ለመጠበቅ ወሰነ። በዕለቱ ሰባኪው ይሰብክ የነበረው መልዕክት “ክርስቶስ የሰላም አለቃ የሰላም ልዑል” የሚል ነበር። በዚያን ቀን የተሰበከው መልዕክት ልቡን በጣም ነካው። ንሱም ገብቶ ሕይውቱን ሙሉ በሙሉ ሰጌታ ሰጠ። ፕሮግራሙ አልቆ ወደቤታቸው ሲሄዱ በጎረቤቱ ቤት በኩል ሲያልፍ የዚያን ቤተሰብ ልጆች አባት በመግደሉ ልጆቹ ያለአባት ሚስቱን ያለባል አንዳስቀረ፣ የቤተሰቡ መጋቢ የነበረውን ሰው በመግደሉ ቤተሰቡን በሙሉ ችግር ውስጥ መጣሉ ተሰምቶት። ከልቡ አዝናና ተጸጽቶ ለዚያ ቤተሰብ መልካም ነገር ለማድረግ በአግዚአብሔር ፊት ቃል ገባ። ከዚያን ቀን ጀምሮ ያን ቤተሰብ ማንነቱን ሳያሳውቅ በሚያስፈልጋቸው ሁሉ ለመርዳት ቆርጦ ተነሳ። አንድ ትንሽ ልጅ ቀጥሮ በየቀኑ ለዚያ ቤተሰብ ዳቦ አንዲያመላልስ አደረገው። ጦርነቱ አልቆ ያ ታላቁ ልጅ ወደ ቤተሰቡ ሲመለስ በፍቅርና በርሀራሄ የተሞላ ማንነቱን የማያውቁት ሰው በችግራቸው ዘመን ምንም ነገር ሳይሳደልባቸው አንደረዳቸው ነገሩት። ያም ልጅ ሁኔታው አስገርሞት ያን በጎ አድራጊ ሰው ማንነቱን አውቆ ለማመሰገን ቆርጦ

ተነሳ። ለዚህ ቤተሰብ ምግብ አንዲያመላልስ የተቀጠረው ትንሽ ልጅ አንደተለመደው ወስዶ እንዲሰጥ የተሰጠውን አድርሶ ሲመለስ ታላቁ ልጅ ቀስ ብሎ አየተከተለ የት አንደሚገባ አየ። በመጨረሻም የአባቱ ገዳይ የነበረው ጎረቤቱ ከሆነው ሰው ቤት ሲገባ በማየቱ ይህንን በጎ ነገር ያደረገው እርሱ መሆኑን ሲያውቅ ማመን አቃተው። ተመልሶ በመሄድ ፈንታ አንኳኩቶ ወደ ቤቱ በመግባት የአባቱን ገዳይ “ከፈለግህ ተኩስና ግደለኝ!” ካለው በኋላ እርሱ በጦር ሜዳ በነበረባቸው ክፉ ጊዜያት ለቤተሰቡ ሰላደረገው በጎ አድራጎት ከልቡ አመለካከት። ያም ሰው ምስጋናውን ከተቀበለ በኋላ የዚህ ሁሉ ምክንያት ምን አንደሆነ ነገረው። በክርስቶስ ልደት ቀን ቤተ ክርስቲያን ሄዶ የሰላም አለቃ ስለሆነው ልዑል የሰማው መልዕክት ምን ያህል ልቡን እንደለወጠውና አዲስ ሰው አንዳደረገው መሰከረለት። በየጊዜው የሚወጣው የዓለም ሕግ ለጎረቤቶቻችን ምቹዎች አንድንሆን የሚያሳብ ቢሆንም እርስ በርሳችን የምንዋደድ አንዱ ለሌላው የምናሰብ አይደለንም። “ጎረቤተህን እንደ ራሱ አድርገህ ውደድ” የሚለውን የመጽሐፍ ቅዱስ ሕግ አንደሚገባው እንጠብቅም።

ሰዎች ግጭታቸውን የሚፈቱት እንዴት ነው?

- ◆ "...ባል ሚስቱን በሽጉጥ መትቷት የሞተች ስለ መሰለው ራሱን ገደለ" ሚስቱም በአሰጊ ሁኔታ ላይ ትገኛለች"
- ◆ "...የ18 ዓመት ወጣት በወላጆቹ ተቆጥቶ ቤታቸውን በእሳት አቃጠለው ወላጆቹም በእሳቱ ተቃጥለው ሞቱ"
- ◆ "...አንድ አባት የ8 ወር ልጁ እያለቀሰ ሲያስቸግረው ልጁን ወርውሮ ከግድግዳ ጋር አጋጭቶ ገደለው"

በምዕራቡ ዓለም ውስጥ የዕለቱን የጋዜጣ አምዶች የሞሉት የቴሌቪዥን ኑንና የሬዲዮኑን ፕሮግራሞች ያጣበቡት ከላይ ያየናቸውን ዓይነት ዜናዎች ናቸው። እነዚህ ለሰሚው በጣም የሚዘገንና አሳዛኝ የሆኑ ወንጀሎች፣ በሰዎች መካከል በተፈጠሩ ግጭቶች (conflicts) ምክንያት የደረሱ ናቸው። እነዚህ ወንጀሎች፣ በሰሚታቸው መሳዳት ምክንያት የደረሰባቸውን ግጭት ሥርዓት ባሰው መንገድ መፍታት ያቃቃቸው በጥላቻ መንፈስ የተሞሉ አንዳንድ ሰዎች

የሚፈጽሟቸው ናቸው። ከውስጣቸው የሚለማቸውን የሰሜት ጉዳት መታገስ አቅቷቸው አጥፊ በሆነ መንገድ ጎዳን በሚሉት ሰው ላይ አጸፋውን ለመመለስ የሚነሳሱ ሰዎች ከምንጊዜውም የበለጠ ቁጥራቸው የበዛበት ዘመን ቢኖር፣ ይሄ እኛ ያለንበት ዘመን እንደሆነ ግልጽ ነው። ይሄን ዓይነት ችግር ያለው በምዕራቡ ዓለም ውስጥ ብቻ ሳይሆን በዓለም ዙሪያ የሚታይ "ወረርሽኝ በሽታ" (epidemic) ነው። የግጭቱ ጥልቀትና ስፋት ይለያይ እንጂ፣ ከግጭት ነጻ የሆነ ሰውም ሆነ አካባቢ የለም።

1. ከግጭት ነጻ የሆነ ሰው የለም

ከላይ እንደ ምሳሌ የጠቀስናቸውን ግጭቶችን የመሳሰሉ አይሁኑ እንጂ፣ ከጥዋት እስከ ማታ ድረስ የእኛን ውሳኔ የሚጠይቅ የተለያዩ ዓይነት ግጭት ሁላችንም በየጊዜው ያጋጥመናል። ጥዋት ገና ከዕንቅፈፋችን ሰንቃ፣ "ልነሳ ወይስ ትንሽ ልተኛ?" ብለን ከራሳችን ጋር መግት የምንገጥምበት ጊዜ አለ። በአንድ በኩል ተኝቶ ማርፈዱ ደስ ሲለን፣ በሌላ በኩል ደግሞ ተነስተን ወደ ሥራችን ካልሄድን ሥራችንን የምናጣ መሆናችንን እናውቃለን። "መነሳት... ወይም አለመነሳት..." በሚለው ሁለት የተለያዩ ምርጫዎች ምክንያት በውስጣችን ትግል ይፈጠራል። ይሄ ቀላል ጉዳይ ቢሆንም፣ በውስጣችን መለስተኛ የሆነ ግጭትን ሊፈጠር እንደሚችል የታወቀ ነው። በዚህ ዓይነት ሰው በራሱ የግል ሀይወት ውስጥ ሁለት ዓይነት ምርጫዎች ወይም አሳቦች ይኖሩና በውስጡ ከፍተኛ ግጭት ሊፈጠር እንደሚችል ግልጽ ነው። በዚህ ዓይነት ቀኑን መሉ ትላልቅ፣ መለስተኛና እንዲሁም ጥቃቅን የሆኑ ግጭቶች ሊያጋጥሙን ይችላሉ። አንዳንዶቹ በመጠኑ አዕምሮንና ሰሜትን የሚጠይቁ ሲሆኑ፣ አንዳንዶቹ ደግሞ ጨጓራን እስከ መላጥ ሊያደርሱ እንደሚችሉ የታወቀ ነው። ማናችንም ብንሆን፣ ከማን ጋር፣ ወይም እንዴት መጋጨት እንዳለብን ቁጭ ብለን ዕቅድ አውጥተን እንደማንጋጭ የታወቀ ነው። ለምሳሌ፣ "ዛሬ በዚህ ሰዓትና በዚህ ሁኔታ ከኑሮ ጓደኛዬ ጋር እጣላለሁ" ብለን ፕሮግራም አናወጣም። ምክንያቱም ማንም ግጭትን፣ ጠብን፣ ወይም ጦርነትን ሆነ ብሎ የሚፈልግ ሰው ስለሌለ ነው። ይሁን እንጂ በዓለም ውስጥ በሕይወት እስከ ኖርን ድረስ ከግጭት ነጻ ሆነን መኖር እንደማንችል እናውቃለን። "ዛሬ ጥሩ ቀን ነው" የምንለው፣ ምንም ዓይነት ግጭት ሳይደርስብን በሰላም የምናልፍበት ቀን ይሆን? ይህ ከሆነ ለመሆኑ ፍጹም ባልሆነ ዓለም ውስጥ ፍጹም የሆነ ቀን ሊኖር ይችላል ይሆን?

ወደድንም ጠላንም፣ ክርስቲያኖች ብንሆንም ባንሆንም፣ ምን ጊዜም ቢሆን ከግጭት ነጻ ሆነን መኖር አንችልም። አንዳንዶቻችን ግጭት ሲገጥመን፣ ግጭቱ እንዳልተፈጠረ እድርገን ችላ ብለነው ለማለፍ እንሞክራለን። ይሁን እንጂ፣

ያጋጠመንን ችግር በጊዜውና በአግባቡ መስመር ካላስያዝነው የበለጠ እያመረቀ ወደ ክፋ ችግር ውስጥ ሊያስገባን እንደሚችል ማወቅ አለብን። በተፈጥሮአችን እንዳንደቻችን የሚያጋጥመንን ችግሮች “ችላ ብለን ከተውናቸው በራሳቸው አውቀው ይጠፋሉ” በማለት መፍትሄ ላንፈልግላቸው ችላ ብሎ የማለፍ ዝንባሌ ያለን ነን። ችግሮቻችን ለተወሰነ ጊዜ የጠፋ ይምስሉ እንጂ፣ ጊዜያቸውን ጠብቀው እንደ ገና ተመልሰው መምጣታቸው እንደማይቀር ማወቅ አለብን። አስፈላጊውን እርምጃ በወቅቱ ባለመውሰዳችን ምክንያት ከበፊቱ የበለጠ አድገው እናገኛቸዋለን። ስለዚህ ትናንሽም ይሁኑ ትላልቅ በየቀኑ ለሚያጋጥመን ግጭቶች በጊዜው መፍትሄ መፈለግ አለብን። በየትኛውም ሕብረተሰብ ውስጥ በዓለማውያን መካከል ግጭትና አለመስማማት እንዳለው ሁሉ በክርስቲያኖችም መካከል ግጭቶች ሊኖሩ ይችላሉ። “ከክርስቲያኖች መካከል ጠብና ግጭት ፈጽሞ መኖር የለበትም” ብሎ የሚያስብ ሰው ቢኖር ትልቅ ስህተት ይሠራል። በግጭቱ ምክንያት ከሚደርሰው ጉዳት የበለጠ ግጭት እያለ ግጭቱን ሸፍኖ “ሁሉም ሰላም ነው” ብሎ ማለፍ ነው። ምክንያቱም ግጭቱን መከላከል ለግጭቱ ፔሩ መፍትሄ እንዳንፈልግ እንቅፋት ስለሚሆንብን ነው።

አንዳንድ ክርስቲያኖች ለችግራቸው መፍትሄ ሳያገኙ ሁልጊዜ በችግር ውስጥ እንዲኖሩ የሚያደርጋቸው አንደኛውና ትልቁ ምክንያት “ክርስቲያን ሆነን መጋጨታችንን ሌሎች ሰዎች ቢያውቁ ብርቱ ክርስቲያኖች አይደሉም ብለው የአገልግሎት በር አይከፍቱልንም ይሆናል” ከሚል ፍርሃት የተነሳ ችግራቸውን የሚደብቁ መሆናቸው ነው። አንዳንዶች ችግራቸው ሲያይል ምክርፍለጋ ይመጡና “ክርስቲያኖች ሆነን ይህን ዓይነት ችግር በመካከላችን መኖሩ ያሳፍረናል” ካሉ በኋላ ችግራቸውን ለምን እንደሚደብቁ ምክንያታቸውን ይገልጻሉ። ለምሳሌ ባለፈው ጊዜ በጣም አስቸጋሪ የሆነበት ክርስቲያን አህት “...እኔና ልጆቼ በባለቤቱ ምክንያት የሚደርሰብን ችግር እጅግ በጣም ብዙ ነው። ያለን በትን ችግር ገልጼ መናገር ያልፈለግሁት ባለቤቱ የቤተ ክርስቲያን ሽማግሌ ስለሆነ በአገልግሎቱ ላይ እንቅፋት እፈጥርበት ይሆናል ብዬ በመፍራት ነው...” ትላለች። በዚህ ዓይነት ለረጅም ጊዜ ብዙዎች ችግራቸውን ሸፍነው ሰላም ሳይኖራቸው “ሰላም አለን” እያሉ አስመስለው የሚኖሩ ናቸው። አንዳንዶቹ ብዙ ከተሰቃዩ በኋላ ግጭታቸው ከቁጥጥር ሲወጣቸው ዕርዳታ ለመፈለግ ሲሉ የግድ ራሳቸውን ይገልጣሉ። ከላይ እንደገለጸው ብዙ ክርስቲያኖች ግጭት ወይም አለመስማማት ሊደርሰባቸው ዕርዳታ ፍለጋ የማይሄዱበት ዋናው ምክንያት “ክርስቲያን ከማንኛውም ዓይነት ግጭት ወይም አለመስማማት ነጻ ነው” ብለው ስለሚያስቡ ነው።

ሁለት ወይም ከዚያ በላይ የሆኑ ሰዎች የተለያዩ ዓላማ ወይም ግብ ሊኖራቸውና ከዚያ ግብ ለመድረስ ሁለቱም ወገን የተለያዩ መንገድ ሲመርጡ ያ የሆነ

ሳብ ልዩነት በመካከላቸው አለመስማማትን ሊፈጥር ይችላል። ስለዚህ ከሌላው ሰው ጋር በሀሳብ በአመለካከትና በምርጫ እስከተለያየን ድረስ አለመስማማት በማንኛችንም ላይ ሊደርስ የሚችል መሆኑን ማወቅ አለብን። ለምሳሌ፣ ገና ከምሽቱ ሁለት ሰዓት ላይ ዕንቅልፍ ዕንቅልፍ የሚለው ባል፣ “የቤተሰባችን የጸሎት ጊዜ ማታ ከሚሆን ጥቅት ቢሆን ይሻላል” ቢል፣ በሌላ በኩል ደግሞ ጥቅት መነሳት የማይሆንላት ሚሰቱ “የለም!” ማታ ማታ መሆን አለበት” ብትል፣ እነዚህ ሁለት ባልና ሚሰት በምርጫቸው የተለያዩ መሆናቸውን በግልጽ እና ያለን። በምርጫቸው የተለያዩ በመሆናቸው ብቻ ኃጢአት ሠርተዋል፣ ወይም በመካከላቸው ፍቅር የለም ማለት አይደለም። “አለመስማማት” ብቻውን በራሱ ኃጢአትነት የለውም። ኃጢአት የሚሆነው ለዎች አለመስማማታቸውን ትክክል ባልሆነ መንገድ ሊገልጹት ብቻ ነው። ከላይ እንደ ምሳሌ የጠቀስናቸው ባልና ሚሰት የምርጫቸው ልዩነት ወደ ግጭት እንዳያመራ ሁለቱም የሚደግፉት አስታሪቂ የሆነ ሀሳብ ወይም መፍትሄ መፈለግ ሁለቱም ኃላፊነት አለባቸው። ልዩነታቸውን ጤናማ በሆነ መንገድ መስመር በማስያዝ ፈንታ እርስ በርሳቸው ቢለዳደሱ ወይም አንዱ ሌላውን ቢያጠቃ እንዱ ብቻ ሳይሆን ሁለቱም ሊጎዱ ይችላሉ።

2. ግጭት (Conflict) ማለት ምን ማለት ነው?

የእንግሊዝኛው መዝገበ ቃላት ግጭት ለሚለው ቃል (Conflict)፣ “የሁለት ነገር መጋጨት፣ ጭቅጭቅ መጣላት፣ ብርቱ የሆነ አለመስማማት፣ ቅራኔ፣ በሁለት የተለያዩ ኃይሎች መካከል የሚፈጠር ልዩነት...” የሚለውን ገለጻ ይለጣል። “ግጭት” ከሌላው ሰው አሳብ ምርጫና አመለካከት ጋር ባለመስማማት የሚመጣ ነው። ግጭት በሁለት ሰዎች መካከል በሚፈጠረው አለመስማማት የሚመጣ ብቻ ሳይሆን በማህበር ወይም በድርጅትም መካከል ሊፈጠር ይችላል። ቤተ ክርስቲያንም መንፈሳዊ አካል ብትሆንም፣ ከግጭት ነጻ አይደለችም። በሁለት ሰዎች መካከል አንዳንድ የአሳብ ልዩነት ይፈጠርና፣ ልዩነቱን ለማስታረቅ አንዱ የሌላውን ፍላጎት በመጠበቅ ፈንታ ሁለቱም የራሳቸውን ፍላጎት ብቻ ለማሟላት እንዲሁም አንዱ ሌላውን በቁጥጥር ሥር ለማዋል በሚያደርጉት ትግል ምክንያት አንዳንድ ጤናማ ያልሆነ ነገር በመካከላቸው ሊፈጠር ይችላል። በማንኛቸውም ዓይነት ግንኙነት ውስጥ ለዎች የተለያዩ አመለካከትና አስተሳሰብ ላለባቸው እንዲሁም ምርጫ እስካላቸው ድረስ በዚህ ዓለም ውስጥ ምን ጊዜም ቢሆን “ከግጭት” ነጻ ሆኖ መኖር አይቻልም። “ግጭት” በሰዎች መካከል ያለውን ግንኙነት ሊያጠነክር ወይም ሊያቆም ሊያሳክም ሊያራርቅ ወይም ሊያቀራርብ ሊያበጅ ወይም ሊያበላሽ ይችላል። ለዚህ ወሳኝ ሰዎች ግጭታቸውን ሥርዓት የሚያስይዙበት ሁኔታና መንገድ ነው። ከውጪ

ጎልቶ አይታይ እንጂ ሰው በራሱ የግል ህይወት ውስጥም ሁለት የተቃረኑ ምርጫ ወይም አሳብ ይኖርና ከፍተኛ ግጭት በውስጡ ሊፈጠርበት ይችላል። ራሳቸውን ከሚገድሉ ሰዎች መካከል አብዛኛዎቹ ምክንያታቸው ከራሳቸው ጋር በመጣላታቸው እንደሆነ የሥነ አዕምሮ ሊቃውንት ይገልጻሉ።

በሰዎች መካከል የሚፈጠረው ግጭት ዋናው ምክንያት ምን ይሆን? ያዕ ቆብት ሃይለማርያም መካከል ያለው ጦርነትና ጠብ ከፍተኛ የመጣ ነው? በውስጣችሁ ከሚዋጉት ምክንያቶች አይደለም? ትመኛላችሁ? ነገር ግን አታገኙም። ትገደላችሁ? በብርቱም ትመኛላችሁ? ልታገኙም አትችሉም። ትጠላላችሁ? ትጥጋችሁ? አትለም። ለእናንተ አይሆንም። በማለት የግጭቱ ምክንያት ምን እንደሆነ ይገልጻል (ያዕ. 4፡1-2)። በአስተሳሰብ በምርጫ መለያየት የሰው ተፈጥሮአዊ ባሕሪ ነው። ሁላችንም አንድ ዓይነት አለመሆናችን በብዙ አቅጣጫ ደስ የሚያሰኝ ቢሆንም፤ ልዩነታችንን በአግባቡ ካልተጠቀምንበት ደግሞ ከፍተኛ ችግር ሊያደርስብን እንደሚችል የታወቀ ነው። ሰዎች በሕይወታቸው የተለያዩ “ግጭት” ሲያጋጥማቸው ግጭታቸውን መስመር የሚያስይዙበት የራሳቸው የሆነ ምርጫ አላቸው። በኃይል ታግሎ በማሸነፍ ብቻ ሳይሆን ከመጠን በላይ ልሰልሰ ብሎ በመቅረብ ግጭታቸውን መስመር ለማስያዝ የሚሞክሩም አሉ። በዚህ ዓይነት የራሳችንንም ሆነ የሌሎችን ግጭት መፍቻ በደዎችን አስቀድሞ ማወቅ ጠቃሚ ነው። አንዳንድ ሰዎች ኃይላችንታቸውን በማሳየት የራሳቸውን ፍላጎትና ፈቃድ ለሰላም ሲሉ አሳልፈው የሚሰጡትን ሰዎች ያለአግባብ በመጫን የራሳቸውን ፍላጎትና ፈቃድ እንዲፈጸም ያደርጋሉ። ይሁን እንጂ ችግራቸውን በመፍታት ፈንታ በመካከላቸው ያለውን ልዩነት የበለጠ የሚያሰፋው መሆኑን የሚረዱት አይመስለንም። አንድ አለቃ በባሕሪው ለሰላሳ ከሆነ ሠራተኛው ጋር በአንድ ምክንያት ቢጋጭ የተፈጠረውን ግጭት መስመር ለማስያዝ የሚሞክረው “ልክ ነው፤ ልክ አይደለም” በሚል ውይይት ሳይሆን ኃይሉንና ሥልጣኑን በመጠቀም ብቻ ነው። ሠራተኛውም “አሊቃዬ ሰለሆነ የፈለገውን ማድረግ ይችላል። ልክ አይደለም ብዬ ብክራክረው በጣም ሰለሚናደድ ራሴን የበለጠ ችግር ውስጥ እከታለሁ። ሰለዚህ በውሳኔ አሰጣጡ ይህን ያህል ደስ ባይለኝም፤ ያለውን ሁሉ “አሜን” ብዬ ብቀበል ይሻላል” በማለት በቀላሉ እጁን ይሰጣል። ብዙ ጊዜ ክርስቲያኖች በመካከላቸው የተፈጠረውን አለመስማማት (ግጭት) ቶሎ መስመር በማስያዝ ፈንታ

1) ሁሉንም መንፈሳዊ አድርገው በመመልከት “በነገሩ መጸለይ አለብን” ብለው ውሳኔ ሳይሰጡበት ያልፉታል።

2) “እኔ ከማንም ጋር ችግር የለብኝም...” በማለት ምንም ዓይነት ችግር እንደሌለ ለማሳመን ይሞክራሉ።

3) “...ነገሩን ችላ ብለን በማለፍ ፋንታ በትናንሹ ነገር ለምን እንጣላለን?...” በማለት ነገሩን አቃለው ያዩታል።

4) ራሳቸውን ነጻ አድርገው የችግሩን ምክንያት በሌላው ሰው ላይ ያኖራሉ።

3. ሰዎች ግጭታቸውን የሚፈቱበት መንገዶች

እኔና እናንተ የምንኖረው ውጫዊና ውስጣዊ ግጭት በበዛበት ዓለም ውስጥ ነው። የሚያጋጥመን ግጭት (አለመስማማት) በራሱ ኃጢአት ባይሆንም፤ በአግባቡ ካልያዝነው ወደ ኃጢአት ሊመራን እንደሚችል ግን ግልጽ ነው። ለመሆኑ ግጭት ሲያጋጥመን እንሸሻለን? ወይስ ሁልጊዜ “ማሸነፍ አለብኝ” ብለን በኃይል እንታገላለን? ከተጋጨነው ሰው ጋር ፊት ለፊት ለመነጋገር ድፍረት አለን? ወይስ ከፍርሃታችን የተነሳ የሚለማንን ቅሬታ በኩውስጣችን ደብቀን ሁሉም መልካም እንደሆነ አድርገን በፈገግታ ለማለፍ እንሞክራለን? ግጭታችንን መስመር ለማስያዝ ከተጋጨነው ሰው ጋር በምናደርገው ውይይት ሁልጊዜ በቀጥታም ባይሆን በተዘዋዋሪ “የእኔ ፍላጎት ብቻ መሟላት አለበት” እንላለን? ስለ ሌላው ሰው ፍላጎትም ሆነ ስሜት ግድ ይለናል? በመሠረቱ ግጭትን በሥርዓት መፍታት የምንችለው በእኛም ሆነ በሌላው ወገን ያለውን ሁኔታ በአግባቡ መረዳት ስንችል ብቻ ነው። ብዙዎቻችን እኛ በምንፈልገው መንገድ ግጭታችን ካልተፈታ ሰላም መመሥረት እንፈልግም። “ሁልጊዜ ማሸነፍ አለብኝ” የምንል ከሆነ አስቸጋሪው ሰው ሌላው ሳይሆን እኛው ራሳችን መሆናችንን ማወቅ አለብን። ሰዎች ለግጭታቸው መፍትሄ ይሆናል ብለው የሚወስዱት እርምጃ የተለያዩ ነው። የአንዳንዱ ገንቢ ሲሆን የሌላው ደግሞ ገንቢ ነት የሌለው ነው። ጄምስ ፌርፊልድ (James Fairfield) የተባለ ክርስቲያን ጸሐፊ በመጽሐፋቸው ሰዎች ግጭታቸውን የሚፈቱበትን አምስት ዓይነት መንገዶችን አስፍረዋል።¹²

3.ሀ. ከሁኔታው ሽሽቶ መውጣት (Withdraw)

አንዳንድ ሰዎች ግጭትን በንቀት ወይም ምንም ዓይነት ጉዳት እንደማያስከትልባቸው አድርገው ይመለከቱታል። የገጠማቸውን አለመስማማት ለመለወጥ ኃይልም ሆነ ጉልበት እንደሌላቸው ስለሚያምኑ ምንም ዓይነት መክራ

¹² Fairfield, James. When You Don't Agree. Herald Press, Scottdale, PA, c1977.

ሳያደርጉ ችላ ብለው ማለፍን ይመርጣሉ። "እከሌ እንደሆነ ሁልጊዜ ጠብሳይ ጭር ምንም ነገር ማድረግ አይሆንለትም። ለምን እንደዚህ እንደሚሆን አላውቅም። ስለ እርሱ ሁኔታ በማለብ ጊዜዬንና ጉልበቴን ማባከን አልፈልግም። ስለዚህ በተቻለኝ መጠን ሽሽፄ መኖር አለብኝ። በመሸፄ ምክንያት ሰዎች ስለ እኔ የፈለጋቸውን ዓይነት አስተያየት ቢሰጡ ፍጹም ግድ የለኝም" ይላሉ። ከሰው ጋር አንዳንድ አለመስማማት ሲያጋጥማቸው ሊያስማማቸው የሚችሉውን መፍትሄ በመፈለግ ፈንታተ ምንም ዓይነት ግጭት እንዳልተፈጠረ አድርገው በማሰብ ተከራካሪ የሚወጡበትን ወይም የሚሸሽቡበትን መንገድ ይፈልጋሉ። ከማንም ሰው ጋር ፊት ለፊት መጋጠም (confrontation) ይፈራሉ። በሀሳብ ባልተሰማሙበት ነገር ሳይ መወያየት ለችግሩ መፍትሄ መፈለግ መፍትሄ ተብሎ የተመረጠውን አሳብተው ብሎ በተግባር ሳይ ማዋል አይፈልጉም። "ማሽነፍ ካልቻልኩ መሸሽ ወይም ከሁኔታው መውጣት ይቻላል" የሚለውን ዘይቤ የተከተሉ ይመስላሉ።

ዋቅጅራ ሁልጊዜ ለእራት በሰዓቱ እቤቱ አይደርስም። ሠራተኛው ሁሉ በተወሰነው ሰዓት ከበረው እየወጣ ሲሄድ ማለቅ ያለበት አስቸኳይ ሥራ ባይኖርበትም እንኳ ሦስት ወይም አራት ሰዓት በተጨማሪ መሥራት ልማዱ ነው። ባለቤቱ አሰላፊች በሰዓቱ ይደርሳል ብላ የደረደረችው ምግብ ቀዝቅዞ እንደገና የምታዋቅበት ጊዜ ይበዛል። ይሄ ሁኔታ በጣም እያበላጫት ምክንያቱን ስትጠይቀው በቁጣ ተዋልቶ "ከሥራ እንጂ ከጨዋታ ቦታ አልመጣሁም" የሚል መልስ ይሰጣታል። ዋቅጅራ ይህን የሚያደርገው ሥራ በዝቅብት ሳይሆን ከአሰላፊች ለመሸሽ ሲል ብቻ ነው። ብዙ ጊዜ ዋቅጅራና አሰላፊች በሀሳብና በምርጫ ሲለያዩ ረጋ ብለው በሥርዓት ልዩነታቸውን በውይይት መፍታት አይችሉም ነበር። በአሳብ የተለያዩ እንደሆኑ አንዱ ሌላውን ለማሸነፍ ከፍተኛ ጥረት ስለሚያደርግ ሁልጊዜ በመከከላቸው ግጭት ይፈጠራል። ዋቅጅራ "አሰላፊች የምንግራትን የማትሰማ ከሆነ ከእርሷ ጋር ሁልጊዜ ምን ያጨቃጭቀኛል" ብሎ በማለብ በተቻለው መጠን ከአሰላፊች ጋር የሚያሳልፍበትን ጊዜ ምክንያት እየፈጠረ ለማሳጠር ይሞክራል። ግጭትን በዚህ ዓይነት መንገድ ይኸውም በመሸሽ ለማስወገድ መሞከር ትክክል እንዳልሆነ ግልጽ ነው። አንዳንድ ዓለማውያን ቤታቸው በጊዜ በመግባት ፈንታ በየመሸታ ቤቱ የሚዞሩት ከግጭት ራሳቸውን ለመጠበቅ ሲሉ እንደሆነ ግልጽ ነው። ከሁኔታው መሸሻቸው ለጊዜው ችግሩን ይሸፍነው እንጂ ዘለቄታ ያለው መፍትሄ ሊሰጥ እንደማይችል የተረዱት አይመስሉም።

አንድ ጊዜ አንዱ ከሚሰቱ ጋር ሰላላው የሰላም ኑሮ እያደነቀ ሲያወራ "እኔና ሚስቴ ጥዋት ጥዋት እንደ ብዙ ባልና ሚስቶች ተጋጭተን ወይም ተጣልተን እናውቅም" አለ። ይህንን ፋክራ የሰማ ሌላ ሰው ሁኔታው አስደንቆት

እንዴት እንዲህ ሊሆን እንደ ቻለ ጠየቀው። ለውየውም ምክንያቱን ሲገልጽ ለት "እኔ ወደ ሥራ ለመሄድ ጥዋት ስነላት ሁልጊዜ ሚስቴ በእንቅልፍ ሳይበመሆኗ ነው" ሲል መለሰለት። አንዳንድ ሰዎች ከሌላው በመሸሽ ብቻ በቤታቸው ሰላም ለማምጣት የሚሞክሩ አሉ። አስቸጋሪ ነው ከሚሉት ሰው ጋር ለመኖር የሚሞክሩት አብረው አስቸጋሪ ነው ካሉት ሰው ጋር የሚያሳልፉትን ጊዜ በመቀነስ ወይም በአካልም ሆነ በሥነ ልቦና በመሸሽ ነው። ይምሰለን እንጂ ይሄ ግጭትን መለመር ለማስያዝ ትክክለኛው መንገድ እንዳልሆነ ግልጽ ነው። አንዳንዶች ደግሞ በአካል ከሁኔታው ባይሸሹም በሥነ አዕምሮ ግን ሆን ብለው ይርቃሉ። "ጠብ ውስጥ ይከተኛል" ብለው ስለሚያስቡ በውይይት ችግራቸውን ለመፍታት ምንም ዓይነት መከራ አያደርጉም። ሀሳባቸውን ከመግለጽ ይልቅ ሁልጊዜ ዝምታን ይመርጣሉ።

ታፈለች ባለ "ለምን በበጀት አትኖሪም" እያለ በጣም እየጨቀጨቀ እንዳሰመረራት ለጓደኛዋ ለሁሉነሽ አጫውተቻት። ሁሉነሽም ጓደኛዋን ለመምከር ፈልጋ ስለራሷ ባል እንዲህ ስትል አወራቻት። "እኔስ እግዚአብሔር ይመለከን እንቺ ያለብሽን ዓይነት ችግር የለብኝም" የፈለገሁትን ገዝቼ ብዝሃ ምንም አይለኝም። እንዲያውም የሚያበላጩኝ ምንም ዓይነት አስተያየት ስለማይሰጠኝ ነው" አለቻት። የሁሉነሽ ባል እርሷ እንደፈለገችው እንድትሆን የሚተዋት የፈለገችውን ስትገዛ ዝም የሚላት መደበኛ የገዝብ አቅማቸው (በጀታቸው) ከሚፈቅደው ውጪ ስትኖር ምንም የማይላት ገንዘብ ስለተረፈው በጣም ቸር ወይም ለጋሰ በመሆኑ "ደስ ያላትንና የፈለገችውን ትግዛ ብሎ" ሳይሆን "የምንግራትን ነገር የማትሰማ ከሆነ ከእርሷ ጋር ምን አጨቃጨቃኝ" በማለት ከሁኔታው መሸሹ ወይም መራቁ ነው። ይህን ዓይነት መንገድ ይምረጥ እንጂ በትክክለኛው መንገድ ችግሩን መፍታቱ አይደለም። እርግጥ ነው አንዳንድ ጊዜ ከሁኔታው መራቅ (መሸሽ) የሚጠቅምበት ጊዜ አለ። ጉዳዩ ይህን ያህል የሚረባ ካልሆነ ጊዜ አጥፍቶ ከመጨቃጨቁ ችላ ማለቱ ይመረጣል። እንዲሁም በጣም ተጎድተን እንደሆነ ለጥቂት ጊዜ ከሁኔታው ገለል ማለት ጥሩ የሚሆንበትም ጊዜ አለ። በሌላ በኩል ደግሞ አንዳንድ ሁኔታዎች (ችግሮች) በፍጹም መፍትሄ የማይገኝላቸው ሲሆኑ እነዚህን ሁኔታዎች አውቀን መሸሽ ብልህነት ነው። እንዲሁም ከርክር ውስጥ ገብተን ብናሸንፍም የምናተርፈው ትርፍ ይህን ያህል ጎልቶ የማይታይ ሲሆን በክርክሩ ውስጥ የምንጎዳው ጉዳት የሚበልጥ ከሆነ ከሁኔታው መራቅ ወይም መሸሽ ክፉ አይደለም።

አንዳንድ ሰዎች በመከከላቸው በአንድ ዓይነት ምክንያት ግጭት ሲፈጠር ያጋጭቸውን ምክንያት አንስተው በረጋ መንፈስ ተነጋግረው መለመር በማስያዝ ፈንታ እርስ በርሳቸው ይኮራረፋሉ። ወይም የንግግሩን አርፊነት ለመለወጥ ይሞክራሉ። በተቻላቸው መጠን በውስጣቸው የሚሰማቸውን ቁጣ ወይም

ንዴት ደብቀው ከውጪ ፈገግታ በማሳየት ምንም ዓይነት ችግር በመካከላቸው እንደሌለ የሚያስመስሉበት ጊዜ አለው ውስጣቸው ግን ያልተፈወሰ በመራራነትና በቅሬታ መንፈስ የተሞላ አንደሆነ ግልጽ ነው። ዝም በመባባላቸው ለጊዜው ቁጣቸውን ያበረዱ ሊመስላቸው ይችላል። ለችግራቸው መፍትሄ ለመፈለግ በመወያየት ፈንታ ስሜታቸውን በውስጣቸው ቀብረው ሲያስቀሩት ቀስ በቀስ መራራነት በውስጣቸው እየበቀለና እያደገ እንደሚመጣና እንዲሁም ጊዜ ጠብቆ እንድትቀን ሲፈነዳት ሁለቱንም ወገን ሊጎዳ እንደሚችል የተረዱት አይመስሉም። እንዳንደቻችን አንድ ዓይነት ቅሬታ በሌላው ሰው ላይ ሲኖረን ቅር ያለንን ሰው ፊት ለፊት መናገር ወይም መውቀስ ስለምንፈራት ጉዳታችንን በውስጣችን ደብቀን ማስቀመጥ ልማዳችን እድርገታዋል። እንዲህ ዓይነት ባህሪ ሲኖረን የቻለበት ምክንያት ምን ይሆን? ከእደግንበት ሕብረተሰብ እምነት የመጣ ሲሆን ይችላል። ኢትዮጵያ ውስጥ ተወልደው ያደጉ ልጆች ምንም ያህል ጉዳት ቢደርስባቸው ጉዳታቸውን ገልጸው እንዲናገሩ ምንም ዓይነት ነጻነት አይሰጣቸውም። ያላጠፉትን እንኳን “እጥፍታችኋል” ሲባሉ “ለአዋቂ መልስ መስጠት ትክክል አይደለም” ስለሚባል “አላጠፋሁም” ብለው ምክንያታቸውን እንዲገልጹ ዕድል አይሰጣቸውም። ያላቸው ምርጫ ዝም ማለት ብቻ ነው። ይሄ ሁኔታ ካደገም በኋላ ተከትሏቸው ስለሚመጣ የበደላቸውን ሰው “በደልከኝ! ጎዳኸኝ!” ብለው በመናገር ፈንታ ጉዳታቸውን ችለው ዝም ማለቱን ይመርጣሉ። የሚያሳዝነው ችግራችንን ለበደለን ወይም ላስቀየመን ሰው ለመንገር ድፍረት አይኑረን እንጂ ጉዳታችንን እካባቢያችን ላሉት ሰዎች ነገሩ ለማይመለከታቸው ሁሉ ነጻነት ተስምቶን ማውራታችን አይቀርም። ከሌሎች ሰዎች ጋር ነጻ ሆነን በማውራታችን ችግራችንን ያቃለልን መስሎ ሊለማን ይችላል። ይሁን እንጂ ችግሩ ከሚመለከተው ሰው ጋር ለመወያየት ፈቃደኞች እስካልሆንን ድረስ ችግራችንን ለጊዜው ደበቅነው እንጂ እውነተኛ መፍትሄ አልሰጠነውም። ከሌላው ሰው ጋር ያጋጠመንን ችግር ገልጸ ለመወያየት አስቸጋሪ የሚሆንብን ሌላው ምክንያት ልናነጋግረው የምናስበው ሰው አስቸጋሪ በቀላሉ በንዴት የሚገነፍል ከሰላም ይልቅ ጠብ የሚቀናው ሰው መሆኑን ስለምናውቅ ይሆናል። ይሁን እንጂ አለመስማማታችንን መደበኛ ከሁኔታው መሸሽ ግጭታችንን የምንፈታበት ጤናማ የሆነ መንገድ አይደለም።

በግልጽ ከመወያየት ይልቅ ሁልጊዜ መሸሽ የሚያመጣው ጉዳት ከፍተኛ እንደሚሆን ግልጽ ነው። የእኛ መሸሽ አስቸጋሪ የሆኑትን ሰዎች አይለውጣቸውም። ሁልጊዜ በአካል ወይም በውስጥ አዕምሮአችን ከሁኔታው የምንሸሽ ከሆነ ሌሎች ያለንን ሀሳብና የሚስማማን ስሜት ማወቅ ያቅታቸዋል። በጉዳዩ ላይ ምን ዓይነት እድም እንዳለን አይታወቅም። የራሳችን ፍላጎት ሊሟላልን

ለላልዎል ብቻ የምንሸሽ መስለን ልንታይ እንችላለን። የማንወደውን ነገር “አልወደውም!” ትክክል አይደለም። ለማለት ፈርተን ዝም ማለታችን ራሳችንን እንድንጠላና እንድንታዘብ ያደርገናል። “አልረባም! ፈሪ ነኝ! ሰረገጥ ተረገጥኩ” ለማለት እንኳን ድፍረት የሌለኝ ሰው ነኝ። በማለት ራሳችንን መጥላት እንጀምራለን። ሌላው ደግሞ “ግጭት ያመጣብኛል” ብለን በመፍራት ዝም ስንል እንድትቀን ያልጠበቅነው ከፋ ነገር በሀይወታችን ሊደርስብን ይችላል። በተጨማሪ “አስቸጋሪ” ለሆነብን ሰው የፈቀደውን ነገር በእኛ ላይ እንዲያደርግ ነጻነት መስጠታችን ይሆናል። ይሄም መከራችንን (ችግራችንን) ያብሰዋል እንጂ አይቀንሰውም። በየቤቱ ስንቱ ይሆን ችግሩን ዋጥ አድርጎ ሁሉም ነገር ስላም የሆነ እስመስሎ የሚኖር? የሸሸት ኑሮ ለአንዱ ብቻ ያውም አስቸጋሪ ለሆነው ሰው የፈለገውን እንዲያደርግ ዕድል ይሰጠዋል እንጂ ለተቸገረው ሰው ዘላቂ የሆነ መፍትሄ አያስገኝለትም።

ኬን ሳንዲ (Ken Sande) የተባሉ ጸሐፊ ሰው ግጭት ሲያጋጥመው ከሚወስዳቸው ሦስት ዓይነት እርምጃዎች ውስጥ አንድኛው “መሸሽ” (Escape) እንደሆነ ጠቅሰዋል።¹³ ሰዎች ግጭት ሲያጋጥማቸው ላጋጠማቸው ግጭት መፍትሄ በመፈለግ ፈንታ በተለይ በክርስቲያኖች መካከል ወይም በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ከሁኔታው መሸሽን ይመርጣሉ። የዚህ ትልቁ ምክንያት ማንኛውም ዓይነት ግጭት ትክክል አይደለም፤ ወይም አደገኛ ነው ብለው ስለሚያምኑ ነው። ክርስቲያኖች ሁልጊዜ መስማማት አለባቸው ወይም ግጭት ያላቸውን ግንኙነት ያበላሻል ብለው ስለሚፈሩ ነው። ስለ ግጭት ከላይ እንደ ገለጽ ነው የተሳሳተ እምነት ስላላቸው ግጭት ሲያጋጥማቸው ግጭቱን የሚያስወግዱበት የራሳቸው መንገድ አላቸው። ይኸውም፤

- ◆ **አንደኛው ክደት (Denial) ነው** - ግጭትን ለማስወገድ የሚሞክሩበት አንደኛው መንገድ ግጭት እንደሌለ አድርጎ ማመን ነው። በአግባቡ ለግጭቱ መፍትሄ አይፈልጉለትም። “ግጭቱ የለም” ብለው በመከዳቸው ለጊዜው ግጭቱን በመሸፈናቸው ምክንያት ግልጽ ሆኖ አይታይ እንጂ ዘለቂታ ያለው መፍትሄ አያስገኝላቸውም።
- ◆ **ሁለተኛው ሸሽት (Flight) ነው** - ግጭትን የሚያስወግዱበት ሌላው መንገዳቸው ሸሽቶ መሮጥ ነው። ይኸውም ከተጣሉት ሰው ጋር ያለውን ግንኙነት ማቋረጥ ሥራን ጥሎ መሄድ ጋቢቻን ማፍረስ ወይም ቤተ ክርስቲያን መቀየር ይሆናል። ፈጽሞ ሊስተካከል ወይም ሊታረቅ በማይቻልበት ሁኔታ ላይ ሸሽት አስፈላጊ ሆኖ የሚገኝበት ጊዜ አለ።

¹³ Sande, Ken. *The Peacemaker*. Baker Books, Grand Rapids, MI c1991.

ከዚያ ውጪ ግን ከችግሩ መሸሽቱ ለችግሩ ትክክለኛ መፍትሄ እንደግ
ይሆን ግልጽ ነው።

◆ **የሰብተኛነት ራስን የመግደል መብት (Suicide) ግድረግ ነው -** አንዳንድ
ሰዎች ግጭታቸው የማይፈታ ወይም የማይታረቅ ከመሰላቸው ራሳቸውን
በመግደል ከሁኔታው ለማምለጥ ይሞክራሉ። ራስን መግደል
ምን ጊዜም ቢሆን ግጭትን መስመር ለማሰያዝ ትክክለኛ መንገድ
አይደለም።

3.ሳ. የራስን መብት ለሌላው መተው (አሳልፎ መስጠት) (Yield)

አንዳንድ ሰው ከሌላው ሰው ጋር ያለው ግንኙነት የሚበላሽበት መስሎ
ከተሰማው ምንም ዓይነት ዋጋ ቢያስከፍለውም የራሱን መብት ወይም
ፈቃድ ስለሌላው ሲል ይተዋል። ስህተቱ የራሱ እንኳን ባይሆን፤ ከሌላው ሰው
ጋር የሚያጣላው ወይም ያለውን ግንኙነት የሚያሻክርበት መስሎ ከተሰ
ማው ተሎ እጅ ይሰጣል። ሁኔታውን አይደግፈውም፤ አይሰማምበትም፤
ለሰላም ሲል ግን “ተስማምቻለሁ” እያለ ይኖራል። የራሱን እውነተኛ ስሜትና
አስተያየት በውስጡ ደብቆ እውነተኛ ያልሆነ ፈገግታ እያሳየ ይኖራል። ከሰው
ጋር ያለውን ግንኙነት እንዳያሻክርበት ሲል ወቀሰ ለመቀበል የሌሎችን
ፍላጎት ለማሟላት የማይሰማማው አሳብ ቢሆንም “ተስማምቻል” ለማለት
ወደ ጓላ አይልም። እርግጥ ነው የራስን መብት አሳልፎ መስጠት የሚጠቅም
በት ጊዜ አለ። ይኸውም፦

- (1) ስህተተኞች መሆናችንን ሰናውቅ፤
- (2) ጉዳዩ ይህን ያህል በእኛ ላይ ከፍተኛ ጉዳት የማያመጣ ሌላውን ወገን
ግን የሚጎዳ ወይም በጣም የሚጠቅም መሆኑን ሰናውቅ፤ እንዲሁም
- (3) መጋጨቱ ወደፊት የማይታደስ ከባድ ጉዳት የሚያደርስብን መስሎ
ከተሰማን የራስን መብት ለሌሎች መተው መጥፎ አይደለም።

ይሁን እንጂ፤ ሁልጊዜ የራስን መብት አሳልፎ መስጠት የሚያስከትለውን
ጉዳት መርሳት የለብንም። ሁልጊዜ “እሺ! አንተ እንዳልከ” የምንል ከሆንን
“ፈሪዎች አቋም የለሾች” ያሰኘናል። የሁሉ ሰው መረጋጋጫ እንሆናለን። የሌ
ላውን ሰው ፍላጎት ስናሟላ የራሳችን ፍላጎት ሳይሟላ ይቀራል። በዚህ ዓይነት
ሕይወት ውስጥ ሰንፍር፤ ስለ ራሳችን ዝቅተኛ አስተያየት እንዲኖረን ወይም
የህቅተኝነት ስሜት እንዲጫን ያደርገናል። ሁልጊዜ የራሳችንን መብት ሰጥ
ተን ካልኖርን ተቀባይነት የምናገኝ መስሎ አይሰማንም። መረዳት ያለብን
ሌላው እውነት ግን ሁልጊዜ መብታችንን አሳልፈን በመስጠታችን የአሸቾጋ

ሪዎችን ሰዎች ልብ እንደማናሰላሰል ነው። እንዲያውም የበለጠ እንዲረግጡ
ንና እንዲጫኑን ይሆናል።

3.ሐ. ሁልጊዜ “ማሸነፍ አለብኝ” (Win) የሚል አቋም

አንዳንዶች የሚያጋጥማቸውን ግጭት ወይም አስመስማማት መስመር
ማስያዝ የሚፈልጉት “ሌላውን ሰው ምንም ያህል ከፍተኛ ዋጋ ቢያስከፍልም፤
እኔ ብቻ ላሸንፍ፤ ሌላው ሰው ግን ይሸነፍልኝ፤ ሌላው ቢያገኝ ፍጹም ግድ የለ
ኝም፤ እኔ ግን ሁልጊዜ የምፈልገውን ማግኘት አለብኝ” በማለት ነው። “በግ
ጭት ውስጥ አሸንፌ ካልወጣሁ ሰዎች ስለ እኔ የሚኖራቸው አስተያየት ዝቅተኛ
ይሆናል” ብለው በማሰብ ሁልጊዜ አሸናፊዎች መሆን ያለባቸው ይመስላቸ
ዋል። ለማሸነፍም ሌላውን ማጥቃት አለብን ብለው ያምናሉ። ማሸነፍን እንጂ
ሌላውን “ገንዘብ ስለ ማድረግ” ግድ የላቸውም። ይህን ዓይነት አቋም ያላቸው
ሰዎች ግጭትን የሚመለከቱት ከሌላው ጋር የሚወዳደሩበት፤ መብታቸውን
የሚያስጠብቁበት ዕድል ከፋች፤ ሌሎችን በቁጥጥራቸው ውስጥ ለማድረግ የሚ
ችሉበት፤ ካጋጠማቸው ሁኔታ ትርፍ የሚያገኙበት ምክንያት እንደሆነ አድር
ገው የሚያምኑ ናቸው። ማጥቃትን የግጭት መፍቻ አድርገው የሚወስዱት
ብርቱዎች ወይም ኃይለኞች የሆኑት ብቻ አይደሉም። ደካማዎች፤ በራሳቸው
እምነት የሌላቸው ፈሪዎችም ጭምር ናቸው። የሚያጠቁበትም መንገድ፤

- (1) መከላከል (Litigation) - እርግጥ ነው አንዳንድ ግጭቶች በከለ ወይም
በዳኛ ፊት መቅረብ የሚያስፈልግበት ጊዜ አለ (ሮሜ 13:1-5)። ሌላ
ውን ከሰለ ፍርድ ቤት ማቅረብ በተጋጨት ሰዎች መካከል ያለውን
ግንኙነት እስከ መጨረሻው ድረስ ሊያበላሽ እንደሚችል ግን አንዳ
ንዶች የሚረዱት አይመስሉም።
- (2) ኃይልን መጠቀም (Assault) - አንዳንድ ሰዎች ግጭታቸውን መፍ
ታት የሚፈልጉት የተለያዩ ኃይልን በመጠቀም ነው። በሰድብ በአ
ሉባልታ፤ ሰም በማጥፋት ሌላውን ለማጥቃት ይሞክራሉ። ጉልበትን
በመጠቀም፤ የሌላውን ሀብትና ንብረት በማጥፋት የተጋጫቸውን
ሰው ለማሸነፍ ይሞክራሉ። እንዲህ ዓይነቱ እርምጃ፤ ግጭቱን የበለጠ
ያባብሰዋል እንጂ፤ መፍትሄ አይሰጠውም።
- (3) ሌላውን መግደል (Murder) - የባለ እንደሆነ አንዳንድ ሰዎች የተጋ
ጫቸውን ወይም የተቃወማቸውን ሰው ለማሸነፍ፤ በዚያ ሰው ላይ
ግድያ ለመፈጸም መብራ ያደርጋሉ (ዮሐዋ. 7:54-58)። ክርስቲያ
ኖች ሌላውን ባይገድሉም፤ በሌላው ሰው ላይ መራራና ጥላቻ በልባ
ችን ውስጥ ካለ፤ ነፍስ እንደ መግደል እንደሚቆጠር መዘንጋት የለብ

ንም። አንዳንድ ሰዎች ወደ ማጥቃቱ የሚሄዱት ልክ ጥፍት እንዲጋገጡ ማቸው ሲሆን፤ ሌሎች ደግሞ ጥፍታቸውን በሌላ መንገድ መፍታት የማይችሉ ሲመስላቸው ነው። ከዚህ በኋላ ጥፍታቸውን በምንም ዓይነት ችላ ብለው ማለፍ መሸሽ፤ ወይም መሸፈን እንደማይችሉ ሲያውቁ፤ በማጥቃት ጥፍታቸውን ለመፍታት ይሞክራሉ።

ሁልጊዜ "ማሸነፍ አለብኝ" የሚሉ ሰዎች ትኩረት የሚያደርጉት በራሳቸው ላይ ብቻ ነው። አሸናፊዎች ካልሆኑ፤ እንዲያው ለውጥ አግዞ አብሮርም የሚቀበላቸው አይመስላቸውም። "ሁልጊዜ ትክክል መሆን አለብኝ" ብለው ያምናሉ። እንዲህ ዓይነቶቹ ጥፍትን መሰመር ለማሳያዝ የሚመርጡት መንገድ "ሁል ጊዜ በማሸነፍ" ነው። ዝም አልልም፤ ወደ ኋላ አላፈገፍግም፤ ትንሽም ብትሆን የራሴን አላስነክም" የሚሉ ናቸው። የሚፈልጉትን ካላገኙ፤ ሁልጊዜ ካላሸነፉ ሰላም አይኖራቸውም። ለሌላውም ሰላም አይሰጡም። ዓላማቸው ሁልጊዜ ማሸነፍ ስለሆነ፤ የሌላው ሰው አላብ ከነርሱ ይበልጣል ብለው በምንም ዓይነት አምነው አይቀበሉም። የአላብ ልዩነት ተፈጥሮ ውይይት ሲያደርጉ ሁልጊዜ እነርሱ ማሸነፍ አለባቸው። በአላባቸው የማይሰማ ሰው ቢኖር፤ ከፍተኛ ጦርነት ያካሂዱበታል። ሁልጊዜ ማሸነፍ ስለሚፈልጉ በንግግራቸውና በቁጣቸው ብዙዎቹን ያስቀይማሉ። የሌላውን አላብ ለመቀበል አዕምሮአቸው በመዘጋቱ፤ እነርሱን ተናግሮ ማሳመን ስለማይቻል፤ ውይይቱን ማራዘም ጥቅም የለውም። በማንኛውም አለመሰማማት ውስጥ አሸናፊና ተሸናፊ አለ። የእነዚህን አሰቸጋሪ ሰዎች ፈቃድ ለመፈጸም "እምቢ!" የሚል ሰው ከፍተኛ ጦርነት ይገጥመዋል። አሰቸጋሪ ሰዎች፤ በመካከላቸው አለመሰማማት ሊፈጠር የሚችለው በሌላ ምክንያት ሳይሆን፤ የእነርሱን ትክክለኛ አላብ ሰዎች መረዳት ስለሚቻላቸው ነው ብለው ያምናሉ። ትኩረታቸው ማሸነፍ ላይ ስለሆነ፤ የሚፈልጉትን ለማግኘት የማያደርጉት ነገር የለም። ለውይይት ፈቃደኛ ቢሆኑም እንኳን ውይይቱን ሊመሩ የሚፈልጉት በእነርሱ አላብ ዙሪያ እንጂ፤ ትክክል በሆነው ነገር ላይ አይደለም።

ታፈሰና እመቤት አንድ ቀን ከአንድ ወዳጆቻቸው ቤት ራት ተጋብዘው፤ ጥሩ ምሽት አላልፈው ሲመለሱ፤ ከልጆቹ መካከል አንደኛው አባቱን "አባባ አይስ ክሪም እፈልጋለሁ" አለ። ታፈሰም "ጠግበህ ከበላህ በኋላ አይስ ክሪም ተስጥቶህ በልተህ የለም እንዴ! እንዴት ለሁለተኛ ጊዜ አይስ ክሪም ብለህ ትጠይቃለህ" አለው። በዚህ ወቅት እመቤት ጣልቃ ትገባና፤ "የጠየቀውን ግዛ ለት" ትለዋለች። ታፈሰም "የለም በልቷል! አልገዛለትም" አለ። እዚህ ላይ ታፈሰና እመቤት የተሰየሙ አላብ እንደነበራቸው በግልጽ ይታያል። ታፈሰ "አይሆንም" በማለቱ፤ እርሷ ያለችው ባለመሆኑ ተበላጭታ፤ መኪናውን ይነፃ የነበረው ታፈሰ ስለነበረ፤ "እንተ እምቢ ካልክ እኔ እገዛለታለሁና ወደ አይስክሪም

ሱቅ ንፃ" አለችው። ታፈሰም "አይሆንም ያልኩት ገንዘብ ስለሌለኝ ሳይሆን፤ አሁን በልቶ ወጥቶ እንደገና ይገዛልኝ እንዴት ይላል በማለት ትምህርት እንዲሆነው ብዬ ነው" ይላታል። በዚህን ጊዜ እመቤት ተቆጥታ "እርሱ የራሱ ጉዳይ ነው! ውሰደኝ ብዬሃለሁ፤ የማትወስደኝ አንደሆነ ሞ!" አለችው። እመቤት በተፈጥሮ ሁልጊዜ "በማሸነፍ" የምታምን ነች። የምትፈልገውን ነገር ካላገኘች፤ ዓለም ይገለባበጣል እንጂ፤ በቀላሉ አትተውም። ታፈሰ ብዙ ጊዜ ለሰላም ሲል "እሸ!" እያለ እጁን ይሰጣል። በዛን ዕለት ግን ምን እንደነካው አይታወቅም፤ "አይሆንም" ብሎ ቀጥ ብሎ ይዟቸው ወደ ቤት ሄደ።

ሁልጊዜ "በማሸነፍ" የምታምን እመቤት፤ በዚያን ዕለት ባለማሸነፉ፤ እንደምትፈልገው ስላልሆነላት፤ ታፈሰ "ሁለተኛ አይለምደኝም! የጠየቅሽውንና የፈለግሽውን ሁሉ አደርጋለሁ" እስከሚል ድረስ በክፉ ሁኔታ ተበቀለችው። እየተሳደደችና እየተመናጨቀች መኝታ ቤት ገብታ ከውስጥ ቆለፈችበትና ሳሎን ሶፋ ላይ እንዲተኛ አደረገችው። ሁለት ሳምንት ሙሉ አከረፈችው። "ሁልጊዜ ማሸነፍ አለብኝ" የሚሉ ሰዎች ከሌሎች ሰዎች ጋር ያላቸውን ግንኙነት እንደሚያበላሽባቸው፤ ለሌላው ሰው "አሰቸጋሪዎች" እንደሚያደርጋቸው የሚገነዘቡት አይመስሉም። እንደነዚህ ዓይነት ሰዎች የሚፈልጉትን ለማግኘት ልዩ ልዩ ዘዴዎችን ይጠቀማሉ። በማባበል፤ በማግባባት፤ በማልቀስና በማከረፍ፤ ካልሆነላቸው ደግሞ ባላቸው ኃይል በመጠቀም የሚፈልጉትን ሁሉ ለማግኘት ይሞክራሉ። ከሰው ጋር የሚኖራቸውን ግንኙነት እንደሚያበላሽባቸው ግን አይገነዘቡትም። ሁልጊዜ "ማሸነፍ አለብኝ" የሚል አቋም መያዝ፤ ግንኙነትን እንደሚያሻክር፤ ኅብረትን እንደሚያፈርስ፤ ጥርጣሬንና አለመተማመንን እንደሚፈጥር ብዙዎች የተረዱት አይመስሉም። እርግጥ ነው "ማሸነፍ አለብኝ" የሚለውን አቋም መያዝ የሚያስፈልግበት ጊዜ አለ። ይኸውም፤

- (1) በጣም ዋናና እንዲሁም አስፈላጊ የሆኑ ውሳኔዎችን እንዲሁም፤ በጣም አሰቸጋሪ የሆኑ ውሳኔዎችን በምንወስንበት ወቅት፤
- (2) ትክክለኛው የእኛ ውሳኔ (አላብ) መሆኑን መቶ በመቶ እርግጠኞች ስንሆን፤
- (3) ውሳኔ ለመወሰንና የተወሰነውን ውሳኔ በሥራ ላይ ለማዋል ሙሉ ስልጣን ሲኖረን፤ እንዲሁም
- (4) ሌሎችን መንገዶች ሁሉ ተጠቅመን ከውሳኔ መድረስ ሲያቅተን ይህንን መንገድ መጠቀም እንችላለን።

3. መደራደር (Compromise)

አንዳንድ ሰዎች ከሌላው ሰው ጋር አለመስማማት ወይም ጥፋት ሲገጥማቸው 'በመደራደር' መንገድ መስመር ለማስያዝ ይሞክራሉ። "ትንሽ ለማግኘት ትንሽ መልቀቅ ያስፈልጋል" ብለው ያምናሉ። ሁልጊዜ "መሸነፍ" እንዲሁም ሁልጊዜ "ማሸነፍ" ይቻላል ብለው አያምኑም። ይህን ዓይነትን መፍትሄ መደራደር (Compromise) ይሉታል። አንዳንድ ሰው ተከሰው ጋር ያለው ግንኙነት እንዳይበላሽበት ወይም እንዳያጋጨው ስለሚፈልግ ምንም ዓይነት ዋጋ ቢያስከፍለውም ተሎ መደራደር ውስጥ ይገባል። "ሁልጊዜ እኔ ያልኩት ይሁን ብሎ መኖር አይቻልም። የምፈልገውን ነገር ለማግኘት እኔም መተው አለብኝ። የሌላውን ሰው ጥያቄ እጂ ብዬ ብቀበልኩ እኔም የምፈልገውን ሌላ ነገር አገኛለሁ" ብሎ ያስባል። እርግጥ ነው "መደራደር" የሚጠቅምበት ጊዜ እለክ ይኸውም፡

- (1) ጉዳዩ ይህን ያህል አሳሳቢ ወይም አስፈላጊ ካልሆነ፤
- (2) ከአንድ ዓይነት ስምምነት አለመድረሱ የበለጠ የሚጎዳ ሲሆን፤
- (3) ተወያይቶ ሁለቱም ወገን ጠቃሚ ከሆኑት ደረጃ ላይ ለመድረስ የሚያስችል በቂ ጊዜ የሌለ እንደሆነ፤
- (4) ሁለቱም ወገን "የእኔ አሳብ ይቅደም (ይሁን) በማለት ችክ የሚሉ ከሆኑ፤
- (5) ሁለቱም ወገን መተውና መቀበል ካልቻሉ ይህ መንገድ ይጠቅማል።

መደራደር (Compromise)፤ ሁለቱም ወገን "የእኔ ጥያቄ ብቻ ይሟላ" በማለት ግጭቱ እንዳይሰፋ ያደርጋል። እንዲሁም አንድነታቸው እንዳይሻከር ይጠብቃል። በተለይ ባልና ሚስት ትዳራቸውን ለመጠበቅ "የሚይዙትና የሚለቁት" ብዙ ነገር እለክ ለምሳሌ ተሾመ ከማግባቱ በፊት ከቁጥጥሩ ውጪ የሆነ ምክንያት ካላጋጠመው በስተቀር ሁልጊዜ ቅዳሜ ጥዋት ቴኒስ መጫወትን ያዘወትር ነበር። ሚስቱ አየለች ደግሞ ቅዳሜ ቅዳሜ የምትዝው ነገር ባይኖራትም በየገበያ አዳራሹ መዞርን ትወድ ነበር። ተሾመና አየለች ከተጋቡ በኋላ ያላቸውን የዕረፍት ቀን አንድ ላይ ለማሳለፍ ሲወሰኑ ሁለቱም የሚወዱትና የሚጠሉት ነገር የተለያዩ በመሆኑ እንድንታቸውን የሚፈታተን ነገር አጋጠማቸው። አየለች ስፖርት የሚባል ነገር አትወድም። ስፖርት መሥራት ያለአግባብ ጊዜ ማጥፋት መስሎ ይሰማታል። ተሾመ ደግሞ ገበያ መሄድ በየሰኞ መዞር በጣም ይጠላል። እንዲያውም ከመጋባታቸው በፊት 'አብረኸኝ ገበያ

ሂድ ብቻ እንዳትይኝ' ከፈለግሽ ብቻሽን መሄድ ትችላለሽ" ብሎ አስቀድሞ እስጠንቅቋታል። ይሁን እንጂ፤ ሁልጊዜ ቅዳሜ ቅዳሜ አየለች ተሾመን "ስፖርትህን ተውና ከእኔ ጋር አብረን ሱቅ እንሂድ" እንዲሁም ተሾመ አየለችን "በየሰኞ መዞሩን ተይና ስፖርት ለጤንነትሽ ጥሩ ስለሆነ አብረን ቴኒስ እንጫወት" በማለት ይጨቃጨቁ ነበር። ሁለቱንም የሚያረካ መንገድ ካልተገኘ፤ ማንኛቸውም ቢሆኑ የሚወዱትን ለመተው የማይወዱትን ለማድረግ ፈቃደኞች አልነበሩም።

እዚህ ላይ ተሾመና አየለች "በመደራደር" (Compromise) ወደ መስማማት ለመምጣት ወሰኑ። "ጥዋት አብረን ቴኒስ እንጫወትና ከሰዓት በኋላ ደግሞ እንድ ላይ ወደ ገበያ አዳራሽ እንሂድ" በሚለው አሳብ ሁለቱም ተስማሙ። አየለች ስፖርት ባትወድም፤ እንዲሁም ተሾመ በየሰኞ መዞር በጣም ቢጠላም፤ ለሰላምና ለእንድነት ሲሉ የግድ "መደራደር" እንዳለባቸው ሁለቱም አመኑ። በዚህ መንገድ ማናቸውም አልተጎዱም። "አሳቤን አልለውጥም" የማልወደውን ነገር አላደርግም" በማለት ችክ ቢሉ፤ የአንድነታቸው ቀዳዳ እየሰፋ መምጣቱ አይቀርም ነበር። "መደራደር"፤ መቀበልና መስጠት ያለበት ስለሆነ፤ በተለይ ባልና ሚስት የአሳብ ልዩነታቸውን የሚያስታርቁበት ጥሩ መንገድ የሚሆን በት ጊዜ አለ። ይሁን እንጂ፤ የሚያጋጥሙንን የአሳብ ልዩነት ሁልጊዜ የምናስታርቅበት መንገድ ይሄ ብቻ ነው ማለት አይደለም። ይሄኛው መንገድ የሚጎዳበት ጊዜ እለ። ለምሳሌ ሚስትየዋ "መኪናችን ስላረጀችና ባጠራቀምነው ገንዘብ ጥሩ መኪና እንግዛ" ትላላች። ባል ደግሞ "በዓመት ፈቃዳችን ጊዜ ኢትዮጵያ እንሂድና ትንሽ እረፍት አድርገን እንምጣ" የሚል አሳብ ያቀርባል። እዚህ ላይ ባልና ሚስት ፍጹም የተለያዩ ሁለት ዓይነት አሳብ ማቅረባቸውን እንረዳለን። ሁለቱንም በአንድ ጊዜ ለማድረግ ይኸውም መኪና ለመግዛትና ኢትዮጵያ ለመሄድ የገንዘብ አቅማቸው አይፈቅድም። ስለዚህ የግድ ከሁለት አንደኛውን መምረጥ አለባቸው። ሁለቱም "የእኔ አሳብ ይሻላል" የሚሉበትን ምክንያት በመግለጽ እንዲሉ ሌላውን ለማሳመን ቢሞክሩም አይሰካላቸው ይሆናል። ሚስት "ኢትዮጵያ ለዕረፍት ባንሂድ ምንም አንሆንም" ጥሩ መኪና ባይኖረን ግን፤ ሌላው ቀርቶ ሠርተን መኖር አንችልም" በማለት አሳቢን ትገልጻለች። ባል ደግሞ፤ "ከመዶቼ ናፍቀውኛል። ሂጄ እይቻቸው ካልመጣሁ ውስጤ በናፍቀት እየተረበሸ መሥራት አልችልም" ይላል። እዚህ ላይ ሁለቱንም ለማስደስት በማሰብ ብቻ ችግራቸውን "በመደራደር" ለመፍታት ቢሞክሩ ከጥቅሙ ይልቅ ጉዳቱ ያመዝናል።

አስቸጋሪ የሆኑ ሰዎች "በመደራደር" የሚያምኑ አይደሉም። የሌላውን ሰው ነጥቀው መውለድ እንጂ፤ የራሳቸውን አይለቁም። እነርሱ የሚፈልጉት ነገር ሁልጊዜ መሆን አለበት። የሚፈልጉትን ነገር ካላገኙ ዓለም ይገለበጣል።

"ለማግኘት መተው (መልቀቅ) ያስፈልጋል" የሚለው አባባል አይዋጥም ውም። ሁልጊዜ ማሸነፍ እንጂ መሸነፍ አይፈልጉም። ከእነርሱ ጋር በመደራደር ሰላም መፍጠር አይቻልም። አንደኛው ወገን "ለማግኘት መተው ያስፈልጋል" በማለት ጥቂት ነገር ቢለጥ (ቢተው) አስቸጋሪ የሆነው ሰው በዚያ አይረከም። ለምሳሌ፣ አንዱን ጣታችንን ብንሰጠው ሁለተኛውን ጣታችንን ይፈልጋል። ቀጥሎ ሦስተኛውን... አራተኛውን... እያለ ይወስዳል። በመጨረሻ ሙሉ በሙሉ ጠቅልሎ ይወስደንና በቁጥጥሩ ውስጥ ያውለናል። ብዙ ዓመት በትዳር ላይ የቆዩ ከሁለት አንዳቸው ትዕግሥታቸው ያልቅና፣ "ትዳሩ በቃኝ" ብለው የጋብቻ መዝገባቸውን ዘግተው መውጣት ይፈልጋሉ። "በቃኝ" ያለችውን ሚስት "ምነው?" ተብላ ስትጠየቅ፣ "ጥፋተኛው እኔ ነኝ። ለሰላም ስል ይህን ስተው፣ ያን ስተው፣ ፍጹም እኔነቴን አጣሁ... ይሄም ሆኖ ላስደስተው አልቻልኩም። እርሱ እንጂ፣ ሌላ ሰው መኖር ያለበት መስሎ አይለማውም። ገና ከመጀመሪያው ለሰላም እያልኩ 'እንዳልክ' ባልል፣ መብቴን አስከብሬ ቢሆን ኖሮ ምናልባት ገና ከመጀመሪያው የእኔና የእርሱ አንድነት አንድ ደረጃ ላይ ይደርስ ነበር" ትላለች። ስለዚህ አስቸጋሪ ከሆኑ ሰዎች ጋር ሰላም ለመፍጠር ብቻ፣ ወይም ጠብ ይጭራሉ ብሎ በመፍራት ብቻ ሁልጊዜ የራስን መብት መተው (መልቀቅ) ትክክል አይደለም። "መደራደር" ማለት መሠረታዊ መመሪያ (principle) እንዳይኖረን፣ እንዲሁም ያለንን የግብረገብ (ethical) አቋም ዝቅ እናደርጋለን ማለት አይደለም።

3.ሠ. በውይይት ከውሳኔ መድረስ (Resolution)

የመጨረሻው አለመስማማትን በውይይት ከውሳኔ መድረስ ነው። ይህ መንገድ ሁለት ያልተሰማሙ ሰዎች፣ ተቀራርበው በመወያየት፣ ሁለቱም የሚሰማ መብትን መፍትሄ እንዲፈልጉ ያደርጋል። ግጭትን በመፍራት ብቻ አሳባቸውን በውስጣቸው ሳይደብቁ የሚሰማቸውን ፅሁፍ ገልጸው ካስረዱ፣ አንዱ ሌላው የሚለውን አሳብ ካዳመጡና ከተወያዩ በኋላ፣ ተስማሚ ነው የሚሉትን አሰብ ይመርጣሉ። "የእኔ ፍላጎት ለምን አልተሟላም?" እንዲሁም "አሳባችን ለምን የተለያየ ሆነ" በማለት አንዱ በሌላው ላይ ቅሬታ አያስማም። በውይይት ከውሳኔ ላይ መድረስ ሁለቱም አሸናፊዎች ይሆናሉ እንጂ፣ በተናጥል አንዱ "አሸናፊ" ሌላው "ተሸናፊ" አይሆንም። በውይይት የምናምን ከሆነ "ግጭት" ለዕድገታችን ስለሚጠቅመን፣ በሀሳብ መለያየታችን ነጂ ሳይሆን፣ ለዕድገታችን በር ከፋች ነው። አመሃና ብርቅንሽ ሁለቱም የዕለት ሥራቸውን ጨርሰው ቤታቸው የሚገቡት ሁለቱም በተመሳሳይ ጊዜ ነው። ብርቅንሽ ልክ እቤት እንደገባች ልብሷን ቀይራ ለቤተሰቡ ዕራት ለማዘጋጀት ወደ ወጥ ቤት ትገባለች። አምሃ ደግሞ ቴሌቪዥን ከፍቶ ቁጭ ብሎ ዜና ያዳምጣል። ብርቅ

ነሽ "ሁለታችንም እኩል ሠርተን ከገባን፣ እኔ ቆሜ ምግብ በማዘጋጀት ስደክም፣ ሳህን በማጠብና የሚበላበትን ዕቃ በማዘጋጀት ፈንታ ለምን ቁጭ ብሎ ቴሌቪዥን ያያል" በማለት በውስጧ ከፍተኛ ቅሬታ ይለማታል። የሚሰማትን ሰሜት ገልጸ ብትናገር ግጭት ይፈጥራል ብላ ስለምትፈራ ሁሉንም ነገር በውስጧ አፍና ትይዛለች። ገልጸ የልቧን አትናገር እንጂ፣ በፊቷ ላይ የሚታዩ አንዳንድ ሁኔታዎች ደስተኛ አለመሆኗን መግለጻቸው አልቀረም።

የእራት ጊዜው አልቆ ወደ መኝታቸው ሲሄዱ፣ በብርቅንሽ ላይ አንዳንድ የባህሪ ለውጥ አምሐ እያየ "ምን ሆናለች?" ብሎ ምክንያቱን ለማወቅ በውስጡ ያስላስላል። መኝታቸው ላይ ሊያቅፉት ሲል፣ "ተወኝ ደክሞኛል" ትለዋለች። በዚህ ዓይነት የሩካቤ ሥጋ ግንኙነታቸው እየቀነሰ መጣ። አልፎ አልፎ "ምን ሆነሻል?" ብሎ ቢጠይቅም፣ "ደክሞኛል" የሚል እንጂ ሌላ መልስ አያገኝም። ብርቅንሽ ገልጣለአምሃ አትንገረው እንጂ፣ በውስጧ የሚመላለስ ጥያቄና ቅሬታ አላት። "አምሃ አይወደኝም" ቢወደኝ ኖሮ ቀኑን ሙሉ ልክ እንደ እርሱ በሥራ ደክሜ፣ እቤቴ ስመጣ ደግሞ እንደገና በምግብ ቅቀላ ስለፋ እያየ፣ በርህራሄ ተሞልቶ "ምን ልርዳሽ?" በማለት ቴሌቪዥን ማየቱን ትቶ ሊረዳኝ ይገባ ነበር። ልንተኛ ስንል 'ልቀፍሽ' የሚለው ወደኝ ሳይሆን፣ የራሱን የሥጋ ፍላጎት ለማርካት ብቻ ነው። ለማይወደኝ ባል ራሴን መስጠት ያስቸግረኛል" ትል ነበር። ከዚህ በፊት አንድ ጊዜ ሁኔታውን አንስታ ስትናገር፣ "ማጉረምረም ልማድሽ ነው" ብሎ ስለ ነቀፋት፣ በዚያው ነጥብ ላይ መናገሩ ጥቅም የለውም ብላ በማሰብ ነበር። ይሁን እንጂ፣ ይሄ ሁኔታ ሁለቱንም ከፍተኛ ቅሬታ ውስጥ ስለከተታቸው፣ በጊዜው አንድ ነገር ካላደረጉ ትዳራቸው ችግር ላይ እንደሚወድቅ ሁለቱም ተገንዝበውታል። በመጨረሻ ብርቅንሽ ቅሬታዋን ተናገረች። ቅሬታዋን በመናገር ላይ አላበቃም። እርሷ ራት ስትሠራ ቁጭ ብሎ ቴሌቪዥን በማየት ፈንታ ኃላፊነት ተስጠው። ገበታ መሥራት፣ የተበላበትን ሳህን ካጠበ በኋላ አድርቆ ማስቀመጥ፣ የቤት ጽዳትና እንዲሁም ቁሻሻ ማውጣት የእርሱ የሥራ ድርሻ ሆነ። ይሄ ውሳኔ ሁለቱንም ደስ አለኛቸው። የብርቅንሽና የአምሃ ችግር ሲፈታ የቻለው፣ ችግሩን ተነጋግረው ሁለቱንም የሚያስደስት ሚዛናዊ የሆነ መፍትሄ በማግኘታቸው አንደሆነ ግልጽ ነው።

ከግጭት ነጻ ሆኖ መኖር አይቻል እንጂ፣ የአንዳንድ ግጭቶቻችን ምክንያቶች ይህን ያህል ክብደት ያላቸው አይደሉም። አንድ ጊዜ ሁለት ወንድማማቾች ጊዜው መሸት ሲል ለመዝናናት ከቤታቸው ወጡ። ጨረቃና ከዋክብት ብርሃናቸውን ሲፈነጥቁ ወደ ሰማይ እያዩ፣ ከሁለቱ አንደኛው የሰማይን ስፋት አያደነቀ "የሰማይን ያህል ሰፊ መስክ እግዚአብሔር እንዲሰጠኝ እመኛለሁ" አለ። ሁለተኛው ደግሞ እርሱም ወደ ሰማይ አንገቱን ቀና አድርጎ በሰማይ ላይ ያሉትን የከዋክብት ብዛት እያደነቀ፣ "እኔ ደግሞ የሰማይን ከዋክብት ያህል ብዛት

ያላቸው ከብቶች እንዲሰጠኝ እመኛለሁ" አለ። የመጀመሪያው ሰው ወንድሙ የተመኘውን ሲሰማ፣ "ይህን ያህል ብዛት ያላቸው ከብቶች እግዚአብሔር እንዲሰጥህ የተመኘኸው ምን ልትመግባቸው ነው?" ብሎ ጠየቀው። ለተጠየቀው ጥያቄ መልስ ሲሰጥ፣ "ሣር እንዲግጡ ወደ አንተ መስክ ከብቶቼን እልካቸዋለሁ" አለው። ወንድምየውም ይህን ሲሰማ ተናጸ፣ "ሞቼ ነው ቆሜ ያንተ ከብቶች እኔ መስክ ገብተው የሚግጡት" አለው። በዚህ ምክንያት በመካከላቸው ከፍተኛ ጭቅጭቅና ጠብተኝነት እንደኛው ሌላውን ወንድሙን ገደለው። ምሳሌው ተረት ይመስል አንጂ ብዙዎች እርስ በርሳቸው የሚጋጨበት ምክንያት ምን ያህል ደካማ እንደሆነ ያሳያል።

አንዳንድ ግጭቶች በምንም ዓይነት ሊወገዱ አይችሉም። ግጭቱ እንዳይፈጠር ምንም ያህል ብንጥር፣ ሁላችንም የተለያዩ ምርጫና ፍላጎት ያለን በመሆናችን፣ ፍላጎታችን ከሌላው ሰው ፍላጎት ጋር የማይሰማ ሆኖ መጋጨታችን አይቀርም። በህይወታችን ምንም ያህል ግልጽ የሆነ ዓላማና መመሪያ ያለን ብንሆንም፣ ዓላማችንን ከግቡ ለማድረስ ስንታገል፣ በመንገዳችን ላይ አንዳንድ አንቅፋቶች ሊያጋጥሙን ይችላሉ። ከሌላው ሰው አንድ ነገር በጠየቅን ቁጥር እምቢ ከተባልን ወይም ሌላው ሰው እኛን አንድ ነገር በጠየቅን ቁጥር መልሳችን "እምቢ" የሚል ከሆነ፣ ፍላጎቱ ባልተሟላለት ሰው ምክንያት በመካከላችን ግጭት ሊፈጠር እንደሚችል ግልጽ ነው። ችግራችን ማናችንም "እሺ" አንጂ "እምቢ" መባልን ስለማንፈልግ ነው። ግጭትን ማሰወገድ የማንችለው ከሆነ፣ ግጭታችንን (አለመስማማታችንን) በአግባቡ መያዝ ወይም መጠቀም የምንችልበት መንገድ ምን ይሆን? ብለን መጠየቃችን አይቀርም። ከማንኛቸውም ዓይነት ግጭት ነጻ ሆኖ የኖረ ወይም የሚኖር ሰው የለም። ሁላችንም ነፍስካወቅንበት፣ ማለትም ከልጅነታችን ዘመን ጀምሮ፣ አሁን እስከደረሰንበት ዕድሜ ድረስ በተለያዩ ግጭቶች ውስጥ አልፈናል። አልፈን የመጣንበትን ሕይወት ወደ ጓላ መለስ ብለን ስንመለከት ብዙዎቹን በቀላሉ ያለፍናቸው ሲሆኑ፣ አንዳንዶቹ ግን መራራና ሥር ነቀል የሆነ ለውጥ በሕይወታችን ያስከተሉብን ግጭቶች አንደኛ ነበሩ እናስታውሳለን። በአንዳንዶቹ ግጭቶች ውስጥ ብርቱዎች ሆነን በመገኘታችን አሸናፊዎች እንሁን እንጂ፣ ከሌሎች ጋር ያለንን ግንኙነት እንዳሻከሩብንና ፍጹም የሆነ መራራቅን እንዳስከተሉብን እናውቃለን። "ችላ ብንላቸው በራሳቸው ይጠፋሉ" ብለን በማሰብ አልፎ አልፎ ንቀን ያለፍናቸውም ግጭቶች አሉ። ከነዚህ ውስጥ እርግጥ ነው ችላ ስንላቸው አውቀው የጠፉም አንዳንድ ግጭቶች እንደነበሩ እናስታውሳለን።

መኖር ብዙ አስተምሮናል። ግጭትን (አለመስማማትን) ትክክለኛ የሆነ መስመር በማሰያዝ ወይም በመፍታት አሳብ ላይ ከሌሎች ሰዎች ብዙ ተምረናል። ወላጆቻችን፣ ዘመዶቻችን፣ አስተማሪዎቻችን አለመስማማትን ለማሰወጥ

ገድ መፍትሄ ሲሰጡ አይተናል። "ሌላው በአንተ ላይ ሊያደርግብህ የማትፈልገውን በሌላው ሰው ላይ አታድርግ" የሚለውንም ወርቃማውን ሕግ ጠንቅቀን አውቀናል። "ጥርስን በጥርስ፣ ዓይንን በዓይን" የሚለውን የብሉይ ኪዳን ሕግ በመከተል ፈንታ "አንዱን ጉንጭህን ለሚመታህ ሌላውን ጉንጭህን ስጠው" የሚለውን የወንጌሉን ቃል በተግባር ለመተርጎም ሞክረናል። ጥጥሮች ብዙዎች ናቸው፤ ምድርን ይወርሳሉ" (የማቴ. 5:5) የሚለውን የክርስቶስን የተራራው ትምህርት በሕይወታችን ለመለማመድ ሞክረናል። በዚህ ምክንያት አንዳንዶቻችን ማንኛውንም ግጭት መፍታት የምንችለው ሁልጊዜ የሌላውን ሰው ጥያቄ "እሺ" በማለት፣ ፍላጎቱን በማሟላት ብቻ ይመስለናል። ከማንም ሰው ጋር ያለመስማማት ማሳየት የለብንም በማለት ለተጠየቅነው ነገር ሁሉ እኛን ቢትዳንም አንኳን "እሺ" የሚል መልስ መስጠት ያለብን ይመስለናል።

ሁላችንም በግጭት ውስጥ የምናልፍበት ምክንያቶች ብዙ ናቸው። አሳባችን፣ ምርጫችን፣ ውሳኔያችን ከሌሎች ሰዎች የተለየ እስከ ሆነ ድረስ፣ ከግጭት ነጻ ሆነን መኖር እንችልም። እግዚአብሔር ሁላችንንም በመልክቱ በቁመት በምርጫ ወዘተ. እንደዓይነት አድርጎ አልፈጠረንም። ቢሆን ኖሮ ዓለም በጣም የሚሰለች ወይም የሚቸክ ሰፍራ ይሆን ነበር። በሌላ በኩል ደግሞ ይሄ ልዩነታችን የግጭታችን ምክንያት ሊሆን እንደሚችል መዘንጋት የለብንም። የሁላችንም "የመገንዘብ ችሎታ" (perception) - ሁኔታዎችን የምናይበት፣ የምንሰማበት፣ የምናሸትበት፣ የዓለምን ሁኔታ ለይተን የምናውቅበት ችሎታችን ይለያያል። ሁለት ሰዎች አንዱን ነገር የሚያዩት በተለያዩ ሁኔታ ነው። አንዱ ያየውንና የሰማውን ሌላው ጎረቤቱ አያይም፤ አይሰማም። የሰው ሁሉ አመለካከቱና አስተያየቱ በተፈጥሮ የተለያዩ ቢሆንም፣ የግጭታችን ምክንያት መሆኑ በጣም ያስደንቃል። ከአብራኬ የወጡ በአንድ ጣራ ሥር ያደጉ፣ ከአንድ ገበታ የተመገቡ አራት ልጆች አሉኝ። አራቱም ልጆቼ እኔን አባታቸውን ሁሉም እኩል ያውቁኛል ብዬ አምናለሁ። ይሁን እንጂ፣ "አባታችሁ ምን ዓይነት ሰው ነው?" ተብለው ቢጠየቁ የአራቱም አስተያየት መቶ በመቶ አንድ ዓይነት ይሆናል ብዬ ግን አልጠብቅም። አንዱ "ሁላችንንም እኩል ይወደናል" ቢል፣ ሌላው ደግሞ "ለሁላችንም እኩል የሆነ ፍቅር የለውም። ልጆቼን ያበላል ጣል፤... ለወንድማችን እክሌ ያደላል..." ማለት ይችላል። ልጆቼ ስለ አባታቸው የተለያዩ አመለካከትና ግምት ሰላላቸው፣ እርስ በርሳቸው ጠላቶች ናቸው ማለት አይደለም። ይህንን አውነት ካልተረዱ በመካከላቸው ትልቅ ግጭት ሊፈጠር እንደሚችል የታወቀ ነው።

ሰውን ከሌላው የተለየ የሚያደርገው ሌላው ምክንያት የሚኖረው የእምነት አቋም ነው። ሁላችንም አንድን ነገር በተደጋጋሚ ሰናይቱ ያን ያየነውን ነገር "እንዲህ ነው" ብለን የማመን ዝንባሌ አለን። ለምሳሌ፣ ከልጆቼ መካከል

ለአንደኛው ልጄ የጠየቀውን ሁሉ ሰበጠው ብዙ ጊዜ የሚያይ ሌላው ልጄ፣ ለምን እንደምሰጠው ጠይቆ ካልተረዳ፣ “አባታችን በእኩል ያደላል፤ ወይም እኩሌን የበለጠ ይወደዋል” ብሎ ሊያምን ይችላል። እኔ ልጆቼን ሁሉ እኩል የምወድ ብሆንም፣ “አባታችን ለአንደኛው ልጁ ያደላል” ብሎ በማመን፣ የእኔና የእርሱ “አምነት” የተለያየ እንደሆነ አያስሁ። ይህን ልዩነታችንን በአግባቡ ካልያዝነው፣ ይኸውም በውይይት ካልፈታነው፣ “ስለ እኔ እንዲህ ዓይነት አስተሳሰብ ሊኖርህ አይገባም” ብዬ ያለአግባብ ብቆጣውና ብጮኸበት፣ በሁለታችን መካከል የበለጠ የልብ መራራቅን ወይም ግጭትን ሊፈጥር ይችላል። ልጄም ደግሞ “ነው” ብሎ ያመነውን ነገር፣ “በአባቴና በእኔ መካከል ግጭት ያመጣል” ብሎ በመፍራት ብቻ የሚሰማውን ስሜት በውስጡ ደብቆ ቢያስቀረው፣ ችግሩ ተሸፈነ እንጂ ተቃለለ ማለት አይደለም። በዚህ ዓይነት “የሚሰማኝን ገልጸው ብናገር፣ ወይም ለምን እንዲህ ይሆናል? ብዬ ብጠይቅ የበለጠ ግጭት ሊፈጥር ብን ይችል ይሆናል” ብለው በመፍራት አንዳንድ አስቸጋሪ ለዎች በላያቸው ላይ ሲረባረቡባቸው ዝም የሚሉ ብዙዎች ናቸው። ዝምታቸው፣ ያለባቸውን ችግር ለጊዜው ይሸፍን እንጂ፣ ቋሚ የሆነ መፍትሄ ስለማያስገኝላቸው አንድ ቀን መፈንዳቱና የበለጠ ጉዳት በሁለቱም ወገን አንደሚያደርስ የታወቀ ነው።

4. ግጭትን፣ መጽሐፍ ቅዱስ የሚመለከተው እንዴት ነው?

ግጭትን በመሸሽም ሆነ በማሸነፍ ለመፍታት በመሞከር የሚደርሰውን ችግር መቋቋም የምንችለው መጽሐፍ ቅዱስ ግጭቶቻችንን እንዴት መለመር ማለያዝ አንዳለብን የሚያስተምረውን እውነት አውቀን መከተል ስንችል ብቻ ነው። ግጭት በምን ምክንያት እንደሚፈጠርና እንዲሁም እንዴት እድርገን ልንፈታው እንደምንችል እግዚአብሔር በቃሉ አስተምሮናል (ያዕ. 4፡1-2)። የእግዚአብሔር ቃል ምን እንደሚል በደንብ ከገባንና ቃሉን መታዘዝ ከቻልን፣ ከለዎች ጋር ያለንን አለመስማማት (አለመግባባት) በሥርዓቱ መያዝ እንችላለን። ግጭትን መለመር የምናስደዝበት መጽሐፍ ቅዱስ መመሪያ ይሰጠናል። ማወቅ ያለብን እውነት ቢኖር፣ የምንኖረው በኃጢአት በወደቀ፣ ፍጹምነት በሌለበት ዓለም ውስጥ ነው። በአሳብ፣ በአስተያየት፣ በዓላማ፣ በግብና በፍላጎት እርስ በርሳችን የተለያየን እስከ ሆንን ድረስ፣ የሌላው ለው አሳብና ስሜት በግልጽ እስካልገባን ድረስ ክርስቲያኖች በመሆናችን ብቻ ከግጭት ነጻ ሆንን መኖር እንችላለን ማለት አይደለም። መጽሐፍ ቅዱስ ብዙ ያለመስማማት (ግጭት) ታሪክ የያዘ መጽሐፍ ነው። በግለሰብ ውስጥ ለሚታየው ግጭት ጥሩ ምሳሌ የሚሆንን በአቤልና በቃየል መካከል (ዘፍ. 4)፣ እንዲሁም በአብርሃምና በሎጥ

መካከል የነበረው አለመስማማት ነው (ዘፍ. 23፥8)፤ በአዲስ ኪዳን ደግሞ በጳውሎስና በበርናባስ መካከል የነበረው አለመስማማት (ዮሐዋ. 15፥36-41)፤ ለጊዜውም ቢሆን አንድ ላይ እንዳያገለግሉ መሰናክል ሆኖባቸው አንድ ነበር ይታወቃል። እንዲሁም ጳውሎስና ጴጥሮስ በአንድ ወቅት ያልተሰማሙበት ነገር እንደነበረ መጽሐፍ ቅዱስ ይናገራል (ገላት. 2፥11)። ግጭት በግለሰብ መካከል ብቻ ሳይሆን በማሕበር ወይም በድርጅትም መካከል ሊኖር ይችላል። ቤተ ክርስቲያንም ከግጭት ነጻ እንዳልሆነች ቀደም ሲል ገልጸናል።

ግጭት ሁሉ መጥፎ ነው ብሎ መጽሐፍ ቅዱስ አያስተምርም። እንዳንድ ግጭት ከጉዳቱ ይልቅ ጥቅሙ የሚያመክንበት ጊዜ አለ። እግዚአብሔር ሁላችንንም የተለያየን አድርጎ ስለፈጠረን በአባብ በአቋም በፍላጎት እንለያያለን። ስለዚህ አንድነት አንዲኖረን ጥረት አናድርግ እንጂ፤ አንድ ዓይነት እንሁን አንልም (ኤፌ. 4፡1-13)። ግጭትን ለማስወገድ በመጣር ፋንታ ወይም ሌሎች ሁልጊዜ ከእኛ አባብ ጋር መስማማት አለባቸው በማለት ፈንታ፤ እግዚአብሔር የተለያየን አድርጎ ስለፈጠረን ደስ ሲለን ይገባል። እኛ ካለን አስተያየትና አመለካከት የተለዩትን ሰዎች መቀበልና አብረን መሥራትን መለማመድ አስብን። ይሁን እንጂ፤ ግጭት ሁሉ ጥሩ ነው ወይም ጠቃሚ ነው ማለት አይደለም። ብዙ ግጭቶች ከሥጋ ፍላጎት የተነሳ የሚፈጠሩ መሆናቸውን መጽሐፍ ቅዱስ ያናገራል (ያዕ. 4፡1-2)። ግጭት በተለይ በሥጋ ፈቃድ ምክንያት ሲፈጠር በአግባቡ መስመር በማሰያዝ ፋንታ ችላ ብለን ልናልፈው አይገባም። ግጭት ሲያጋጥመን ለግል ጥቅማችን በማዋል ፈንታ የእግዚአብሔርን መገኘትና እንዲሁም ኃይሉን የምንገልጽበት ምክንያት አድርገን ልንቀበለው ይገባል። ሐዋርያው ጳውሎስ “እንግዲህ ስትበሉ ሆነ ስትጠጡ ወይም ግናቸውንም ነገር ሲታደርጉ ሁሉንም ነገር ለእግዚአብሔር ከገዢ አድርጉ። አይሁዳውያንንም ቢሆን ግሪኮውያንንም ቢሆን የእግዚአብሔርንም ቤተ ክርስቲያን ቢሆን ግንንም አታሰናከሱ። እኔ ሁሉም እንዲደኑ የሌሎችን ጥቅም እንጂ የራሴን ጥቅም ባልፈልግ ሁሉን ሰው በሁሉ ነገር እንደግዚደስት አናገተም እንዲሁ አድርጉ” ሲል ይመክረናል (1 ቆሮ. 10፡31-33)።

4.ሀ. በግድታችን እግዚአብሔርን እናከብርበታለን?

ግጭት ብዙ ጊዜ አግዚአብሔርን የምናከብርበትን ዕድል ይከፍትልናል። እንድንወደው እንድናከብረውና እንድንታመንበት ዕድል ይሰጠናል። በሌላ በኩል ደግሞ አግዚአብሔር ፍቅር፣ አዋቂ፣ ኃያልና ታማኝ መሆኑን እንድናይ ምክንያት ይሆናል። ግጭት ሲያጋጥመን "ተሸንፌአለሁ" ብለን አጃችንን በመስጠት ፈንታ ወይም ያጋጠመንን ግጭት በራሳችን ጥበብና ማስተዋል ለመፍታት በመሞከር ፈንታ በአግዚአብሔር ጸጋ እንድንታመን የአግዚአብ

ሐር ቃል በሚያስተምረው መመሪያ ላይ እንደንደገፍ ያደርገናል (ምሳሌ 8፥ 5-7)። እግዚአብሔርን የምናከብርበት አንደኛውና ትልቁ መንገድ እርሱ የሚሰጠንን ትእዛዝ በመጠበቅ ነው። የእግዚአብሔርን ትእዛዝ ስንጠበቅ በእርሱ መታመናችንና እንዲሁም ለእርሱ ያለንን ፍቅር መግለጣችን ነው። ኢየሱስ 'ትእዛዜን የሚተባበሩ በሥራ የሚያውቀው ይወድደኛል፤ እኔን የሚወድደኝን አባቴ ይወደዋል፤ እኔም እወድደለሁ፤ ራሴንም እገልጥለታለሁ' ይላል (ዮሐ. 14፥31)። እግዚአብሔር እንደሚወደን እኛስ እንወደዋለን ወይ? እግዚአብሔርን የምንወደውና የምናከብረው ከሆነ እርሱን መምሰል አለብን። ሐዋርያው ጳውሎስም የሚሰጠን ምክር እርሱን እንድንመስል ነው። 'እንገዲህ እግዚአብሔር የሚወድሳችሁ ልጆቼ እንደመሆናችሁ መጠን እርሱን ምሳሌ' ይላል (ኤፌ. 5፥1)። ክርስቶስን የምንመስል ከሆነ ግጭት ሲያጋጥመን እርሱ ያደረገውን ለማድረግ እርሱ የሰጠንን ትዕዛዝ በተግባር ላይ ለማዋል ፈቃደኞች ስንሆን ነው። ይኸውም፤ '...ጠላቶቻችሁን ውደጁ፤ ለሚጠላችሁም መልካም ነገር አድርጉ፤ የሚረገጡአችሁን መርቁ፤ ለሚበድሉአችሁም ጸልዩላቸው፤ እንዲሁ ጉንጭህን በጥፈ ለሚመታህ ሌላውንም ጉንጭህን እንዲመታ አዘርሰት፤ ነጠላህን ለሚወሰድህ እጅ ጠብቃህንም ጨምረህ ሰጠው...' (ዮሐ. 6፥27) የሚለውን ትዕዛዝ ስንፈጽም ነው። ግጭቱ ባጋጠመን ቁጥር፤ ከእግዚአብሔር ጋር ያለን የተቀራረበ ግንኙነት ምን ዓይነት እንደሆነ ለመመስከርም ሆነ ለማሳየት ዕድል ይሰጠናል። የምንታመንበትን አምላክ የምንታዘዘው ከሆነ ታዛዥነታችን ለእርሱ ያለንን ፍቅር መግለጻችን ነው። በፍጹም ልባችን፤ በፍጹም ነፍሳችን፤ በፍጹም አላባችን እርሱን መውደዳችን፤ እግዚአብሔርን ማክበራችን ነው። በግጭታችን ውስጥ እግዚአብሔርን ስናከብር እኛም ተጠቃሚዎች እንሆናለን። ብዙ ጊዜ ጠብ የሚጀምረው ወይም የሚያድገው ከተጋጨት ለዎች መካከል አንዳቸው የራሳቸውን ፈቃድ ወይም ስሜት በመከተላቸው እንደሆነ የታወቀ ነው። ይሁን እንጂ እግዚአብሔርን የሚያከብሩ ከሆኑ ከጥቂት ጊዜ በኋላ ያደረጉት ነገር፤ የወሰዱት እርምጃ ትክክል አለመሆኑን ይረዱታል። እግዚአብሔርን በመታዘዝ፤ በመተማመን፤ ተስፋ በማድረግና እንዲሁም እርሱን በመምሰል ላይ ትኩረት ሲሰጡ የሰላምን መንገድ የሚከተሉ በመሆናቸው በመንገዳቸው አይሰናከሉም (መዝ. 37፥31)።

እግዚአብሔር በሚወደው አላብ ላይ በማተኮር ግጭቶቻችንን መሰመር የምናስደዝ ከሆነ በውጤቱ ላይ ትኩረት አንሰጥም። ይኸውም ለላም ለመፍጠር የምናደርገውን ጥረት ሌላው ወገን ባይቀበለውም ወይም የጠበቅነውን ዓይነት ውጤት ባያስገኛልንም፤ በመታዘዛችን ምክንያት ብቻ እግዚአብሔር ደስ እንደተሰጠን በማወቅ በዚያ እንጽናናለን። በግጭታችን ውስጥ የራሳችንን ፍላጎት ብቻ የምናስቀድም ከሆነ ድርጊታችን የሚያሳየው ኃያል የሆነ

ውን እግዚአብሔርን ችላ ማለታችን ነው። ከእግዚአብሔር ፈቃድ ይልቅ የራሳችንን ፈቃድ ስንከተል፤ በግጭታችን ውስጥ እግዚአብሔርን የማናከብረውና የማናስከብረው መሆናችን ብቻ ሳይሆን፤ እኛንም ትልቅ ችግር ውስጥ ሊጥለን እንደሚችል መረዳት አለብን። እንዲሁም በእግዚአብሔር ፈቃድ በማተኮረ ፈንታ በራሳችን ፈቃድ ላይ ስናተኩር፤ እግዚአብሔርን በሁለተኛ ደረጃ ላይ ማስቀመጣችን እንደሆነ ግልጽ ነው። በእግዚአብሔር ፈቃድ ሥር መሆንን ከመረጥን፤ "በአጋጠመኝ ግጭት ውስጥ እግዚአብሔርን የማስደሰት ውና የማከብረው እንዴት ነው?" የሚለውን ጥያቄ መጠየቅ አለብን። ኢየሱስ የሕይወቱ ዓላማ ምን እንደሆነ ሲገልጽ፤ "...ከወጥሮ የሚደርገው እርሱን ደስ የሚያስገኘውን ነገር ስለሆነ ብቻ፤ አልተወኝም..." ይላል። (ዮሐ. 8፥29)። የእኛስ የሕይወታችን ዓላማ ምንድነው? ዓላማችን ራሳችንን ከማስደሰት ይልቅ እግዚአብሔርን ብቻ ለማስደሰት ከሆነ፤ በእርሱ መታመን፤ እርሱን መታዘዝና እርሱን ወደ መምሰል ደረጃ መድረስ ያስችለናል። እንዲሁም ይህን ዓይነት አስተሳሰብና መንፈሳዊ ባሕሪ በግጭታችን ውስጥ እግዚአብሔርን የምናከብርበትን በር ይከፍታልናል።

4.1. በግጭታችን ለሎችን እናጠግልበታለን

ሐዋርያው ጳውሎስ ለቆርንቶስ ምዕመናን ግጭት ሌሎችን ለማገልገል በር (ዕድል) እንደሚከፍት ጽፎላቸዋል (2 ቆር. 3፥18)። ይሄን ዓይነት አባባል ለዓለማዊያን የሞኝነት ንግግር እንደሚሆን ግልጽ ነው። ምክንያቱም የክርስቶስ ሕግ ከዓለም ሕግ ፍጹም የተለየ በመሆኑ ነው። (ዮሐ. 6፥27-28)። የሚጠላን ሰው ያለአግባብ ቢያስቃየን እንኳን እርሱን ላለመውደድ ወይም ለመጥላት ነጻነት አልተሰጠንም። ቢጠላንም እንኳን መልሰን ከመጥላት ወይም ከመብቀል ይልቅ፤ ክርስቶስ ለሚጠሉት ምህረትና ርህራሄን እንዳሳየ፤ እኛም ምሕረትና ርህራሄ እንድናሳይ ይጠበቅብናል። ግዝግይ አባታችሁ መሐል እንደሆነ እናንተም እንዲሁ መሐሪዎች ሁኑ' ይለናል (ዮሐ. 6፥36)። በአንዳንድ ሁኔታዎች ውስጥ የሚጠላን ሰው ችግሩን ለመፍታት፤ እኛ የተሻለ መፍትሄ እንድንሰጠው የሚጠበቅበት ጊዜ አለ። ለመንፈሳዊ ሕይወቱም ሆነ ለሥጋው የሚያስፈልገውን በመስጠት፤ የጠላታችንን ሽክም እንድንሸከም እግዚአብሔር ዕድል የሚሰጠን ጊዜ አለ (ገላት. 8፥2, 9-10)። እንዲሁም ሌሎች ስህተታቸውን አይተው እንዲለወጡ መርዳት እንድንችል እግዚአብሔር ሊጠቀምብን ይችላል። ከሁሉም የበለጠ በግጭታችን ውስጥ ሌሎች በክርስቶስ ላይ እንዲታመኑ፤ እነርሱን የምናበረታታቢትን ዕድል የሚሰጠን መሆኑን ማወቅ አለብን። በግጭት ውስጥ ስንሆን፤ የተጋጨን ሰውም ሆነ ከዓር ሆነው የሚመለከቱ አንዳንድ ለዎች በቅርብ ሆነው ሕይወታችንን ለማየትና ለመመዘን ዕድል

ይለጣቸዋል። ግጭታችንን ለመፍታት የዓለማዊነት ባሕሪ የምናገጸባቸው ከሆነ የሚያምኑት በክርስቲና ላይ እንዲያሸፉና ክርስቲስን ላለመቀበል ምክንያት እንሆናቸዋለን። በሌላ በኩል ግን በጥበብና በማስተዋል የምንራመድ ከሆነ የዓለማዊያን የወንጌልን መልዕክት ለመስማትና ለመቀበል ልባቸው የተከፈተ ይሆናል (1 ጴጥ. 3፡15-16)።

ሌሎችን የምናገለግልበት ሌላው መንገድ በሕይወታችን ምሳሌ በመሆን በማጽናናትና በማደፋፈር ነው። በብዙ ሁኔታዎች ውስጥ የሚያጋጥመንን ግጭት እንዴት መስመር እንደምናሰይዝ ሌሎች ክርስቲያኖች ይመለከቱናል። ሥጋችን አይሉ ጠላቶቻችንን ሰንዋጋ የሚያዩን ከሆነ በከፋ ሥራቸው የማይጸጸቱ ይሆናሉ። ራሳችንን የምንገታና ክፉን በከፋ በመመለስ ፈንታ ፍቅር የምናሳይ ከሆነ ሌሎችም የእኛን ምሳሌ የሚከተሉ ይሆናሉ (1 ቆሮ. 4፡12-13)። በተለይ ወላጆች ለልጆቻችን በዚህ ዓይነት መልካም ምሳሌዎች ለመሆን በጣም መጠንቀቅ አለብን። ብዙ ጊዜ ልጆቻችን ግጭታችንን እንዴት መስመር እንደምናሰይዝ ይመለከቱናል። ሁልጊዜ ነቃፊዎች ስህተታችንን የማንቀበል ሰሜታችን የሚቀድም ከሆነ እነርሱም ግጭታቸውን ለመፍታት የሚሞክሩት እኛው ባሳየናቸው መንገድ ይሆናል። መንፈሳዊ በሆነ መንገድ ግጭታችንን ለመፍታት ሰንሞክር ካዩ ግን እንደ እኛው ለመሆን ጉልበት ያገኛሉ።

4.ሐ. በግጭታችን ክርስቶስን በመምሰል እናድገታለን

እንዳንድ ግጭቶች ክርስቶስን የምንመስልበትን ዕድል ይሰጡናል። ሳውሎስ ግሌ ክርስቶስን እንደምመስል እናንተም እኔን ምሳሌ" (1 ቆሮ. 11፡1) ብሎ ይመክረናል። ይህንኑ አሳብ ለቆሮንቶስ ክርስቲያኖች በጸፈው 2ኛው መልዕክት ላይ ሰፋ አድርጎ ሲገልጸው እናያለን። "በእነዚህ ሁላችንም የጌታን ክብር ባልተሸፈነ ፈታችን እናገጸባቸዋለን፤ መንፈስ ከሆነው ጌታ የሚገኘው ይህ ክብር በክብር ላይ ክብርን እየጨመረ፤ ልክ ጌታን እንድንመስል ያደርገናል" ይላል (2 ቆሮ. 3፡18)። እግዚአብሔር ለእኛ ያለው ትልቅ ዕቅድ እኛን ማመቻቸት፤ ሀብታሞችና ደስተኞች ማደረግ አይደለም። እምነት ካለን እግዚአብሔር ለእኛ ከዚህ የበለጠ ትልቅ ዕቅድ አለው፤ ያም ልጁን ኢየሱስ ክርስቶስን ከመምሰል ደረጃ እንድንደርስ ነው። ራሳችንን ለእርሱ ሙሉ በሙሉ መስጠት ሰንጀምር፤ ሕይወታችን መለወጥ ይጀምራል። ክርስቶስን የመሰለ ባሕሪ ከሚቀርጽበት መሣሪያዎቹ መካከል እንደኛው በሕይወታችን ውስጥ በሚያጋጥመን አንዳንድ ግጭት ነው። በዚህ ምክንያት እግዚአብሔር በሕይወታችን ግጭት እንዲደርሱን የሚፈቅድበት ጊዜ አለ። የዚህም ዋና ምክንያት፤ በመጀመሪያ ደረጃ ደካማዎች መሆናችንን ተገንዝቦ በእርሱ ብቻ እንድንታመን ለማድረግ ነው። በጸጋው በጥበብና በኃይሉ ከታመንን ኢየሱስን እየመሰልን

እንመጣለን (ሉቃ. 22፡41-44)። እግዚአብሔር ኃጢአታችንና ጤናን ያልሆነውን ልማዳችንን ለመግለጥ "ግጭትን" የሚጠቀምበት ጊዜ አለ። አልሰበር ያለውን ትዕቢታችንን በመራራነትና በቅሬታ የተሞላውን ልባችንን፤ ክፉ የሆነውን ምላሳችንን ለመግራት በግጭት ውስጥ እንድናልፍ የሚፈቅድበት ጊዜ አለ። በሚደርሱበት ግጭት ምክንያት ሕይወታችን ሲታሸና ሲጨመቅ፤ ሥጋዊ የሆነው ባሕሪያችን ከተደበቀበት ብቅ እያለ በግልጽ መታየት ይጀምራል። መታየቱ ብቻ ሳይሆን እነዚህን ኃጢአቶች ለማሸነፍ የሚያስችለንን ኃይል እንዲሰጠን እግዚአብሔርን እንድንጠይቅ ያደርገናል።

ኢየሱስን የምንመስለው ድካማችንን በመገንዘብና ኃጢአታችንን በመናዘዝ ሲሆን በመንፈሳዊ ሕይወታችንም ለማደግ አዳዲስ የሆኑ ጥሩ ልማዶችንና ሁኔታዎችን መለማመድ አለብን። ሰፍተኞች በሰፍተኛ ውድድር አሸናፊ ለመሆን ብርቱ ልምምድ በማድረግ ጡንቻዎቻቸውን ማዳበርና እንዲሁም ጠቃሚ የሆኑ ጥበቦችን መለማመድ አለባቸው። ልክ እንደዚሁ አልፎ አልፎ ሰዎች ሲተናኮሉን በመጎዳት ፈንታ ፍቅርና ይቅርታን በሕይወታችን ለመለማመድ ዕድል ይሰጡናል። ሰዎች እንደጠበቅናቸው ሳይሆኑ ልንደግሞት በዚህ ውስጥ ትዕግሥትን እንለማመድ። በሰዎች ተሰፋ ሰንቆርጥ ታማኝነትን እንለማመድ። ግጭት እነዚህን ከላይ የገለጽናቸውን መልካም ፍሬዎች በሕይወታችን እንዲታዩ የማድረግ ኃይል አለው። እያንዳንዳቸው ባሕሪያችንን ያጠነክራሉ፤ እንዲሁም ያጠራሉ። በግጭት ውስጥ በሚያጋጥመን ችግሮች ውስጥ እግዚአብሔር ባሕሪያችንን ይቀርጻል። ግጭት ሲያጋጥመን ከመጨነቅና ከመበላጨት ይልቅ በግጭት ሂደት ውስጥ እግዚአብሔር ሊያስተምረን የሚፈልገው ነገር ምን እንደሆነ አያስጠን እንጠብቅ።

5. ከሰው ሁሉ ጋር በሰላም መኖር ይቻላል?

ግጭት ሲያጋጥመን እራሳችንን በመግዛት ጌታ ኢየሱስን በሕይወታችን እንድናከብር፤ ጎዱን የምንላቸውን ሰዎች እንድንጠቅም፤ በባሕሪያችን ዕድገት እንድናሳይ፤ እግዚአብሔር ዕድሉን ይሰጠናል። እነዚህ ሁኔታዎች ሊፈጸሙ የሚችሉት በሰማያዊው አባታችን ዘንድ ሰላም ምን ያህል አስፈላጊ እንደሆነ መረዳት የቻልን እንደሆነ ነው። እግዚአብሔር ሰላምን እንደሚወድ መጽሐፍ ቅዱስ በሰፊው ያስተምረናል። ሰላም ከእግዚአብሔር ባሕሪዎች መካከል አንደኛው ነው። መጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ እግዚአብሔር "የሰላም አምላክ" ተብሎ ሲጠራ ብዙ ሥፍራ እናነባለን (2 ቆሮ. 13፡11፤ ዕብ. 13፡20)። ሰላም እርሱን

ሰሚከተሉትና በእርሱ ሰሚታመኑት እግዚአብሔር የሚሰጣቸው ትልቅ በረከት ነው። የኢየሱስ ክርስቶስ እገልግሎት ከመጀመሪያው እስከ መጨረሻው ድረስ በላምን መስበክና ሰሚከተሉትም ሁሉ በላምን መስጠት ነው (ዮሐ. 14፥27፥ ኤፌ. 2፥17)። በክርስቶስ በኩል እግዚአብሔር የሚሰጠን ሰላም ሦስት ዓይነት ነው። ይኸውም፦

5.ሀ. ሰላም ከእግዚአብሔር ጋር

ሁላችንም ከእግዚአብሔር የተለየንበት ጊዜ ነበር። የተለየነውም በኃጢአታችን ምክንያት ነው። ኢሳያስ "...ለትቀርቡት ስትረፈሩ እናንተን ከእግዚአብሔር የለያችሁ የኃጢአታችሁ ብዛት ነው" ይላል (ኢሳ. 59፥2)። ከእርሱ ጋር ፍጹም የሆነ ግንኙነት ኖሮን ደስ ብሎን በሰላም በመኖር ፈንታ፣ በሕይወታችን መቆሽሽ ምክንያት ከእርሱ ርቀንና ለዘላለም ተለይተን መኖር የሚገባን ነበርን። ከእግዚአብሔር ጋር የሚኖረን ሰላም እንዲሁ የሚመጣ ሳይሆን፣ ከፍተኛ ዋጋ የሚያስከፍል ነው። እግዚአብሔር አንድያ ልጁን ስለ እኛ ኃጢአት መስዋዕት አድርጎ በመስጠት፣ በእኛና በእግዚአብሔር መካከል የነበረውን የጥል ግድግዳ አፍርሶ በመካከላችን ሰላምን መሠረተ። ይህንን የምስራች ሐዋርያው ጳውሎስ ሲያበሰር "እንግዲህ እኛ ጽድቅን ያገኘው በላምነት ስለሆነ በፈታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ከእግዚአብሔር ጋር ሰላም አለን" ይላል (ሮሜ 5፥1)።

5.ለ. ሰላም ከሌላው ሰው ጋር

ክርስቶስ ራሱን በመስቀል ላይ መስዋዕት አድርጎ በከፈለው ዋጋ ከእግዚአብሔር ጋር ሰላም እንዲኖረን ማድረግ ብቻ ሳይሆን እርስ በርሳችንም ሰላም እንዲኖረን አደረገ። ሰላም ስንል ግጭት ወይም ጠብ የሌለበት ማለት አይደለም። ክርስቶስን በማወቃችን አልፎ አልፎ ግጭት አያጋጥመንም ማለት አይደለም። መጋጨት ፈጽሞ የማይኖር ቢሆን ኖሮ፣ ሐዋርያው ጳውሎስ ጥረታችንን ቢሆን ከሰው ሁሉ ጋር በሰላም ለመኖር በእናንተ በኩል የሚያስፈልገውን ሁሉ አድርጎ ብሎ ባልጸፈም ነበር (ሮሜ 12፥18)። ይህን ዓይነት ሰላም ሊኖረን የሚችለው እንደናደርግ ያዘዘንን ሁለተኛውን ታላቅ ሕግ ይኸውም፦ "...ለውን ሁሉ እንደ ራሱ አድርገህ ውደድ..." (የማቴ. 22፥39) የሚለውን መታዘዝ የቻልን እንደሆነ ነው። ክርስቲያን ቢሆንም ሳይሆንም፣ በተቻለን መጠን ከሰው ሁሉ ጋር በሰላም እንድንኖር ይጠበቅብናል። ምስክርነታችን በግያምነት ዘንድ ተቀባይነት እንዲያገኝ፣ ከሌሎች ጋር የሚኖረን እንድንትና ሰላም የጸና መሆን ይገባል።

5.ሐ. ሰላም ከራሳችን ጋር

በክርስቶስ እማካኝነት በውስጣችን እውነተኛ ሰላም መለማመድ እንችላለን። ውስጣዊ ሰላም መለሳችን ፅርካታ ያለው ሕይወትን፣ ፍጹም የሆነ ዕረፍትን፣ መረጋጋትንና ሥርዓትን ያካትታል። ሁሉም ይህን ዓይነት ሰላም የሚመኘው ይሁን እንጂ፣ ብዙዎች አያገኙትም። እውነተኛ ውስጣዊ ሰላም በራሳችን ጥረት የምናገኘው ሳይሆን፣ እግዚአብሔር በልጁ ለሚያምኑትና ለሰጠው ሕግ ታዛዥ ለሆኑት ሁሉ በገጸ የሚሰጠው ሰጦታ ነው (1 ዮሐ. 3፥21-24)። ስለዚህ እውነተኛ ሰላም፣ የቅድስና (የጽድቅ) ፍሬ እንደሆነ እናያለን። ግለንተ በመታመናቸው በዓላማቸው ለጸኑ ሁሉ ፍጹም የሆነውን ሰላምህን ትሰጣችሁ ለሆ" (ኢሳ. 26፥3) ይላል። ከእግዚአብሔርና ከሌሎች ጋር ሰላም ሳይኖረን በውስጣችን እውነተኛ ሰላም ሊኖር እንደማይችል የእግዚአብሔር ቃል ያረጋግጥልናል። ውስጣዊ ሰላም ሊኖረን የሚችለው የእግዚአብሔርን ሕግ መታዘዝ በንችል ብቻ ነው። "እግዚአብሔር ትዕዛዝ በልጁ በኢየሱስ ክርስቶስ ስም እንድንገናኝ ከክርስቶስ ባዘዘን መሠረት እርስ በርሳችን እንድንገደድ ነው" ይላል (1 ዮሐ.3፥23)። እነዚህ ሦስት ዓይነት ሰላሞች በተናጥል የሚታዩ አይደሉም። ሦስቱም እንደ ላይ የሚሄዱ ናቸው። ስለዚህ ውስጣዊ ሰላም እንዲኖረን ከፈለግን፣ ከእግዚአብሔርና በአካባቢያችን ካለው ሰው ጋር መስማማት አለብን።

ከሌሎች ጋር የሚኖረን እንድንት፣ ለውስጣዊ ሰላማችንና እንዲሁም ለምስክርነታችን በጣም አስፈላጊ (ቁልፍ) ነው። በውስጣችን ሰላም ሲኖር፣ እንዲሁም ከሰዎች ጋር የሚኖረን ግንኙነት ጤናማ ከሆነ፣ እግዚአብሔር በሕይወታችን እንዳለ ያረጋግጥልናል። ከሌሎች ጋር ያለንን ግጭት በአግባቡ መስመር ካላሰየሳዘነው፣ ስለ ክርስቶስ የምንሰጠው ምስክርነት በሌሎች ዘንድ ተቀባይነት ስለማያገኝ፣ በምስክርነታችን አጥጋቢ ውጤት እናገኝም። ኢየሱስ የእርሱ ሰላሆኑት በመጨረሻ ጊዜ የጸለየው ጸሎት፣ እንዲበሰጽና ደሴተኛ እንዲሆኑ ሳይሆን እርስ በርሳቸው እንዲሰማሙና እንደ እንዲሆኑ ነው (ዮሐ. 17፥20-23)። ሰላምና እንድንት በጣም አስፈላጊ መሆኑን የምንረዳው በልባችን ውስጥ በሌላው ሰው ላይ ቅሬታ እያለን እግዚአብሔርን በትክክል ማምሰክ እንደማንችል ሰንረዳ ነው። "እግዚአብሔር አስቀድሞ ሰፈቀረን፣ እኛም እናፈቅራለን። እግዚአብሔርን እውቃለሁ እያለ ወንድሙን የሚጠላ ሀሰተኛ ነው" ያየውን ወንድሙን የማይወድ ከሆነ ያላየውን እግዚአብሔርን ሊወድ አይችልም። ስለዚህ ክርስቶስ የሰጠን ትእዛዝ እግዚአብሔርን የሚወድ፣ ወንድሙን ይወደድ የሚል ነው" (1 ዮሐ. 4፥19-21)። ለምስክርነታችን ከሌሎች ጋር የሚኖረን እንድንትና ሰላም በጣም አስፈላጊ ስለሆነ፣ በእማኞች መካከል ግጭትና መከፋፈል እንዲኖር ስይጣን ከፍተኛ ጥረት ያደርጋል። ስይጣን በተለያዩ መንገድ ግጭትን ያፈጥራል። ልባችንን በስህተትና በሽፍጥ መሙላት ብቻ ሳይ

ሆነው በውስጣችን ሰላምና ደስታ እንዳይኖር ከፍተኛ ጥረት ያደርጋል። ለዚህ ነው ሐዋርያው ጳውሎስ ለሰይጣን ስፍራ አትሰጡት ብሎ የመከረን (ኤፌ. 4፥ 26-27)። እንዲሁም ሰይጣን በግጭታችን ውስጥ አርሶ የሚጫወተውን ሚና እንዳይሰራ የሚያደርገው ለዚህ ነው። ግጭት ሲያጋጥመን ለግጭታችን ምክንያቱ ሰይጣን መሆኑን ዘንግተን ለዎችን እንደ ጠላቶቻችን እድርገን በመውለድ እነርሱን ለመበቀል ስንነሳ ደስ ይለዋል። ጠላታችን ማን እንደሆነ ወይም ወጊያችን ከማን ጋር መሆን እንዳለበት ሐዋርያው ጳውሎስ ሲያሳስበን፡-
“...የእኛ ውጊያ ከሰዎች ጋር ሳይሆን በዚህ በግላግ ዘመን ከሚሠሩት ገዥዎች ከዚህ ሥልጣናችና ከዓለም ጋይሎች ይህም ግለት በሰጣይ ካሉት የርሱ ሳን መናፍቅት ሠራዊት ጋር ነው” ይለናል (ኤፌ. 6፥12)።

6. ሰይጣን በመካከላችን ሰላምና አንድነት እንዳይኖር ከፍተኛ ጥረት ያደርጋል

ሰይጣን በአማኞች መካከል ሰላምና አንድነት እንዳይኖር ከፍተኛ ጥረት እንደሚያደርግ የተረዱ ሐዋርያት ለሰላም ስንል ማድረግ ያለብንን ሁሉ እንድናደርግ በመልዕክቶቻቸው ምክርና ማስጠንቀቂያ ሰጥተውናል። በአማኞች መካከል ሊኖር የሚገባው አንድነትና ሰላም ምን ያህል እንዳሳስባቸው የምንረዳው በመልዕክቶቻቸው ሁሉም እርስ በርሳችን በሰላም መኖር እንዳለ ብንደገውን ስናነብ ነው።

- ◆ “እናንተ የኢየሱስ ክርስቶስ ተከታዮች በመሆናችሁ የትዕግሥትና የመጽናናት አምላክ የአንድነትን መንፈስ ይሰጣችሁ። እንዲሁም የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ አባት የሆነውን አምላክ በአንድ ልብና በአንድ ቃል እንድታከብሩ ያድርጋችሁ። እንግዲህ ሰዎች እግዚአብሔርን እንዲያከብሩ ክርስቶስ እናንተን እንደተቀበላችሁ ለእናንተም እርስ በርሳችሁ ተቀባቢሉ” (ሮሜ 15፥5-7)።
- ◆ “ወንድሞቼ ሆይ! መሊያየት በመካከላችሁ አይኑር ሁላችሁ ተሰማምታችሁ። በአንድ ልብና በአንድ ዓላም ጸንታችሁ ኑሩ። ብዙ በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ስም እለምናችኋለሁ” (1 ቆሮ. 1፥10)።
- ◆ “እርስ በርሳችሁ ታገሡ! ከእናንተ አንዱ በሌላው ላይ ቅር የተሰጠበት ነገር ቢኖር ይቅር ተባብሩ! ክርስቶስ ይቅር እንዳላችሁ እናንተም ይቅር በሉ” (ቆላ. 3፥13)።

- ◆ “...እናንተም እርስ በርሳችሁ በሰላም ኑሩ... ማንም ሰው በክፉ ፋንታ ከፉ እንዳይመልስ ተጠንቀቁ! ይልቅስ ከእናንተ እያንዳንዱ ለሌላው መልካም ለማድረግ ይትጋ! እንዲሁም ለሌሎች ሰዎች ሁሉ መልካም ለማድረግ ይትጋ” (1 ተሰሎ. 5፥13, 15)።

ሐዋርያው ጳውሎስ ለኤፌሶን ቤተ ክርስቲያን ከጻፈው መልዕክቱ ግማሹ የሚናገረው ስለ ሰላም ነው። በመጀመሪያ ሦስት ምዕራፍ ላይ እግዚአብሔር ስለ እኛ ደህንነት ያለውን ዕቅድ ከዘረዘረ በኋላ አራተኛው ምዕራፍ ላይ ክርስቶስ በረዳመው ሥራ እንዴት መኖር እንዳለብን ይዘረዝራል። “እንግዲህ ስለጌታ ፍቅር እረኛ የሆንሁ እኔ የተጠራችሁበትን ጥሪ የሚያስመስግን ሕይወት ይኑራችሁ ብዬ እለምናችኋለሁ። በፍቅር እርስ በርሳችሁ አየተረዳዳችሁ ዘወትር በትሕትና፣ በገርነትና በትዕግሥት ኑሩ። በሰላም ተሳክራችሁ ከመንፈስ ቅዱስ የሚገኘውን አንድነት ለመጠበቅ ትጉ” ይላል (ኤፌ. 4፥1-3)።

7. አማኞች እርስ በርሳቸው በፍርድ ቤት መካሰስ ይገባቸዋል?

ሐዋርያው ጳውሎስ የቆሮንቶስ ክርስቲያኖች እርስ በርሳቸው በመካሰሳቸው ምክንያት ምን ያህል ልቡ እንዳዘነ በጻፈላቸው መልዕክቱ ገልጿታል። ይሄ ድርጊታቸው ክርስቶስ ካስተማረው ትምህርት ውጪ በመሆኑ በዓለም ዘንድ ቤተ ክርስቲያን ጥሩ የሆነ ምስክርነት እንዳይኖራት ሊያደርግ እንደሚችል ጠቅሶ በኃይል ገስጿቸዋል።

- ◆ “ከእናንተ አንዱ ክርስቲያን ከሆነው ወንድሙ ጋር ቢጣጣጥ ጉዳዩ የእግዚአብሔር ሰዎች በፍርድ እንዲያዩት በማድረግ ፈንታ ለክስ ወደ አረግውያን የፍርድ ሽንገላ ለመሄድ አንዴት ይደፍራል?...እንግዲህ እርስ በርሳችሁ ብትጣሉ ከክርስቲያናዊ ግንዛቤ ውጪ በሆኑትና በተናቁት ሰዎች ፊት ቀርባችሁ እንዴት ትከሰሳላችሁ? ይህን የምለው እንድታፍሩ ብዬ ነው! አረ ለመሆኑ በመካከላችሁ ለአስታራቂነት የሚበቃ ሽግግል አይገኝም? ታዲያ አንድ ክርስቲያን ሌላውን ክርስቲያን ከሆነ ወደ አረግውያን ፍርድ ቤት መውሰድ ይገባዋል?” (1 ቆሮ. 6፥1-6)።

ሌላው ቀርቶ በመካከላቸው መካሰስ መኖሩ ራሱ ተሸናፊነታቸውን የሚያሳይ በመሆኑ ምን ያህል አሳፋሪ እንደሆነ በኃይል ቃል ሲናገራቸው እንሰማ ስን።

በብዙ ሁኔታዎች ውስጥ ግዴታን የመፍቻ ጥሩ መንገድ የሌሎችን ደካም ችላ ማለት ወይም ይቅር ብሎ ማለፍ ነው። ይህንን አላብ በመደገፍ መጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ በተለያየ ሥፍራ ተጠቅሷል፡

- ◆ ጥቁጣን ስሜት መቆጣጠር አስተዋይነት ነው፤ ለሰደለም ይቅርታ ግድ ረግጧል፤ ነው (ምሳ. 19+11)።
- ◆ ጥጥኝ ቁጣ ወዲያው ይታወቃል፤ ብልጎ ሰው ግን በእርሱ ላይ የተሰነዘረውን ስራ ብቻ ይላል (ምሳ. 12+16)።
- ◆ ጥጥል መነሻ መፍረስ እንደ ጀመረ ግድብ ነው፤ ለህዚህ ጥል ከግብዓተ-ብሬት ክርክርን አቁም (ምሳ. 17+14)።
- ◆ ገርብ በርሳችሁ ታገቡ፤ ከእናንተ እንዲሁ በሌላው ላይ ቅር የተሰነዘሩት ነገር ቢኖር ይቅር ተጣሉ፤ ክርስቶስ ይቅር እንዳላችሁ እናንተም ይቅር በሉ (ቆሌ. 3+13)።

የበደለንን ሰው በይቅርታ ወይም በደሉን ትላ ብለን ሰናልፍ፤ አስደናቂ የሆነውን የእግዚአብሔርን ይቅርታ በሕይወታችን ማንጸባረቃችን ነው። እግዚአብሔር መሐሪና ይቅር ሳይ ነው፤ በተለየ የግዴታዎች ፍቅር የበላ ነው፤ ተግጥኝ እያሰራዝምና ለሰደለም አይቆጣም። ቢኖር አታችን መጠን አልቀጣንም፤ በሰደላችንም ልክ አልሰራለንም (መዝ. 103+8-10)። እኛ ኃጢአት በሠራን ቁጥር እግዚአብሔር በርህራሄና በይቅርታ ተሞልቶ እንደሚይዘን እኛም ሌሎችን በዚያው መልክ መያዝ አለብን። የበደለንን ሰው ጥቃቅን በደል፤ በውስጣችን ለረጅም ጊዜ በመያዝ መጥፎ የሆነ ሰሜት በውስጣችን ተፈጥሮ በእኛና "በደለን" በምንለው ሰው መካከል የሚቆም ግድግዳ እንዳይሆንብን መጠን ቀቅ አለብን። ስለ በደለን ሰው መራራነት በልባችን ተፈጥሮ ምስክርነታችንን እንዳያበላሽብን አስፈላጊውን ጥንቃቄ ማድረግ አለብን። የበደለንን ሰው በደል ትላ ብሎ ማለፍ ስንል፤ ሌላ ጊዜ አንሰተን ለመጠቀም በልባችን ውስጥ ማጠራቀም ማለት ሳይሆን መጽሐፍ ቅዱስ እንደሚያዘን ለበደለን ሰው ሙሉ ይቅርታን መስጠት ማለት ነው። ይቅር ካልን በኋላም ያንን በደል ወደ ፊት ደግመን ላለማንሳት ወይም በልባችን ማህደር ውስጥ ይዘን ላለማስቀመጥ በእግዚአብሔር ፊት ቃል ኪዳን መግባት አለብን።

**8.ሐ. አቋማችንን ከመረመርን በኋላ፤ አስፈላጊ ከሆነ
አቋማችን መለወጥ አለበት**

አንድ ሰው በድሎን ያደረሰብን በደል ሁልጊዜ የሚቆረቁረንና የሚሰማን ከሆነ፤ በደሉን ይቅር ማለት በጣም አስቸጋሪ ይሆንብናል። ከሚገባው በላይ ወይም በቀላሉ ሌሎች የፈጸሙብን በደል የሚሰማን ከሆነና አንዲሁም ሁልጊዜ በደላቸውን በልባችን የምናለሳለል ከሆነ፤ በደላቸውን ይቅር ለማለት የበለጠ አስቸጋሪ ይሆንብናል። ከእንዲህ ዓይነቱ ትግር ራሳችንን ለመጠበቅ እንደ

እግዚአብሔር ቃል አቋማችንን መመርመር አለብን። ጳውሎስ ፊልጵሰዮስ ቤተክርስቲያን ውስጥ በሁለት አማኝ ሴቶች፤ ይኸውም በኤዎድያና ሲንጢኪ መካከል የተፈጠረውን ግጭት ሰምቶ እነርሱን የሚያሰማ ምክር ለቤተክርስቲያኒቱ ጽፏል (ፊልጵ. 4+2-9)። በዚህ መልዕክት ውስጥ በሁለት ሰዎች መካከል እውነተኛ ሰላም እንዲፈጠር የሚያደርጉ ጠቃሚ መመሪያዎች ተዘርዝረዋል። ጳውሎስ የእነዚህ የሁለት ሴቶች ግጭት ለእግዚአብሔር ክብር፤ ሌሎች እንዲገለገሉበትና እንዲሁም በክርስቶስ ውስጥ ለማደግ ምክንያት እንደሚሆናቸው ገልጿል። እነዚህ ሁለት ሴቶች ራሳቸው ልዩነታቸውን ማስታረቅ ካልቻሉ ቤተክርስቲያን እንድትረዳቸው ያሳስባል። በመካከላቸው ሰላም ለመፍጠር ምን ዓይነት እርምጃ መውሰድ እንዳለባቸው ጳውሎስ አልዘረዘረም። ነገር ግን በሁኔታው ውስጥ ሲያልፉ ምን ዓይነት አቋም መያዝ እንዳለባቸው የሚገልጽ መመሪያ ሰጥቷቸዋል። የለጣቸውም ምክር፤

- ◆ “የጌታ በመሆናችሁ ሁል ጊዜ ደስ ይበላችሁ፤ ደግሞ የምላችሁ ደስ ይበላችሁ” ነው። ምሕረት የተሞላበት ደግሞ ታችሁ በሰው ሁሉ ዘንድ የታወቀ ይሁን፤ ጌታ ሊመጣ ቀርቦላል። ለህዚህ የሚያስፈልጋችሁ ነገር ቢኖር ምስጋና በተሞላበት ጸሎት እግዚአብሔርን ለምት እንጂ በምንም አላብ አትጨነቁ። የኢየሱስ ክርስቶስ በመሆናችሁ ከሰው ግብተዋል በላይ የሆነው የእግዚአብሔር ሰላም ልባችሁንና አእምሮአችሁን በጤንነት ይጠብቃል። በመጨረሻም ወንድሞች ሆይ! አእምሮአችሁ በእነዚህ ኩሉ በሚበልጡና ከብርን በሚያሰጡ መልካም ነገሮች የተሞላ ይሁን፤ እነዚህም መልካም ነገሮች እውነትን ጨዋትን፤ ትክክለኛነትን፤ ገጽጽና ፍቅርን ለመጥሩነትን የያዙ ናቸው። እኔ ሳብኩ ለምታችሁ የተቀበልችሁትንና ለሠራም ያያችሁትን ሁሉ በሠራ ላይ አውሉት፤ ይህን ብታደርጉ ሰላም የሚሰጥ እግዚአብሔር ከእናንተ ጋር ይሆናል” (ፊልጵ. 4+4-9)

እኛም በግጭት ውስጥ ሰናልፍ እነዚህን መመሪያዎች ብንከተል የእግዚአብሔር ፈቃድና ዓላማ በሕይወታችን ይፈጸማል። ጳውሎስ ለፊልጵሰዮስ አማኞች በሰጠው መመሪያ መሠረት ግጭት ሲያጋጥመን፤

1ኛ/ ደስ ይበላን፤ “...የጌታ በመሆናችሁ ሁል ጊዜ ደስ ይበላችሁ...”

በግጭታችን ውስጥ እግዚአብሔር ሊከብር እንደሚችል በመረዳት፤ ጳውሎስ እንደተለመደው ይመክረናል። የደባታችንም ምክንያት ሌላ ነገር ሳይሆን ጌታ እንዲሆን ነው። በግጭት መካከል “ሁልጊዜ ደስ ይበላችሁ” ብሎ

መምከር ለዓለም ሰው እንግዳ እንደሚሆን የታወቀ ነው። ለእኛ ለምናምን ግን በክርስቶስ ላይ ያለን ትምክህት በሕይወት መዝገብ ስማችን የተጻፈ በመሆኑ ደስ ሊያሰኝን ይገባል። ስለሆነም በግጭት ምክንያት ያጋጠሙን አንዳንድ አስቸጋሪ ሁኔታዎች በክርስቶስ ውስጥ ስጋጢአታችን ባገኘነው ይቅርታ ምክንያት የሚሰማንን ደስታ ሊሸፍንብን ወይም ሊያጨልሙብን አይገባም። ባገኘነው ይቅርታ ደስተኞች በሆንን ቁጥር የበደሉንን ይቅር ለማለት ከባድ አይሆንብንም። ሌላው ደስ የምንሰኝበት ምክንያት በሕይወታችን የተፈጠረው ሁኔታ እንዲሁ የሆነ ወይም እግዚአብሔር ሳያውቀው የደረሰብን ሳይሆን ግጭታችን ለበጎ እንዲሆን እግዚአብሔር የሚያደርገው መሆኑን ስለምናውቅ ነው።

2ኛ/ ደግነታችን ይታወቅ፤ “ምሕረት የተሞላበት ደግነታችሁ በሰው ሁሉ ዘንድ የታወቀ ይሁን”

ለሰሚያጋጥመን ግጭት ትክክለኛ አቋም እንዲኖረን የምንወስደው የሚቀጥለው እርምጃ፤ “...ደግነታችን በሰው ሁሉ ዘንድ እንዲታወቅ...” ማድረግ ነው። “ደግነታችሁ” የሚለው ቃል በግሪክ ቋንቋ ሰፊ ሀሳቦችን ያካተተ ነው። ይኸውም፤ “...ትዕግሥተኛ፣ ሰፊ ልብ ያለው፣ ጨዋነት የሚታይበት፣ ወዘተ.” ማለት ነው። በእጠቃላይ ደግነት ማለት ብሰጩ ያልሆነ፣ ከሥነ ሥርዓት ውጪ ያልወጣ ማለት ነው። ከላይ የተገለጸውን ዓይነት ባሕሪ ያለው ሰው በጎ ነቱ በሰው ሁሉ ዘንድ የሚታይበት ሰው ነው። ክርስቶስ በሕይወታችን የሚኖር ከሆነ፣ የጨዋነት ባሕሪ ይታይብናል። በግጭት ውስጥ ሆኖ የደግነት ባሕሪ የሚታይበት አማኝ፣ በተለይ ደግነቱ በሰው ሁሉ ዘንድ የሚታወቅ ከሆነ ብዙ ጥሩ ፍሬዎችን ያፈራል። ይኸውም በሕይወቱ ውስጥ የክርስቶስን መገኘትና እንዲሁም ኃይሉን ያሳያል። ይሄም ክርስቶስን የሚያስደስትና የሚያከብር ይሆናል። በተጨማሪ የጎዳውን ሰው በኃይለኛ ቃል እንዳይናገር ይጠበቀዋል። ይህን ዓይነት ባሕሪ የተቃራኒውንም ወገን ሊሰውጥ ይችላል። በግጭቱ ውስጥ የደግነትን ባሕሪ ማሳየት የበለጠ የሚጠቅመው የግጭቱ ምክንያት ከሆኑት ውስጥ በሕይወቱ አንደኛው ድካም ወይም ውጥረት ውስጥ የሆነ እንደሆነ ነው። በውጥረት ውስጥ ያለ ሰው በንግግርም ሆነ በድርጊት ሌላውን የሚጎዳ ሲሆን፣ ያ ሰው በሕይወቱ በግልጽ የማይታይ ሌላ የበለጠ ችግር ያለበት መሆኑ ግልጽ ነው። በድካም ወይም በውጥረት ውስጥ ያለውን ሰው ደግነት በተሞላ መንፈስ ማነጋገር፣ የሰውየውን ውስጣዊ ችግር ተገንዝቦ ትልቅ ዕርዳታ እንደማድረግ ይቆጠራል።

ወግደረስ መሥሪያ ቤቱ ውስጥ በጣም አስቸጋሪ የሆነ አለቃ ስላጋጠመው በሥራው ላይ ከፍተኛ ውጥረት ነበረበት። ጥዋት ወደ መሥሪያ ቤቱ ለመሄድ

ሲነሳ፣ ከዚህ በፊት ተሰምቶት የማያውቀውን ዓይነት ጭንቀትና ፍርሃት ይለማው ነበር። ብዙ ጊዜ መሥሪያ ቤቱ ላለመሄድ ዕንቅልፍ ላይ እንዳለ መቅረት ወይም መሞት ይመኝ ነበር። ይህንን የነበረበትን ጭንቀትና ውጥረት ለሚሰቱ ለዘርፍኝ አልነገራትም። ይሁን እንጂ፣ ጠባዩ ትንሽ ስለተለወጠባት አንዳንድ ሁኔታዎች ሳይገባት አልቀረም። በቀላሉ ይቆጣል፤ ለምትጠይቀው ጥያቄ ሁሉ ቀና መልስ አይሰጣትም። የተከራከረችው እንደሆነ ድምጹን ከፍ አድርጎ ይጮኻል። በሰው ፊት ይነቅፋታል። ይህን ዓይነት የወግደረስ ጠባይ አልነበረም። ይህን ዓይነት መጥፎ ባሕሪ ሲያሳይ ዘርፍኝ ፊት ለፊት ልትና ገረውና “...አሁንስ አበዛኸው...” ማለት ትችል ነበር። ነገር ግን እግዚአብሔር ጸጋውን ስላበዛላት፣ ድካሙን ሁሉ ችላ ብላ በመንቀፍ ፈንታ መልካም ቃል ትመልሳለት ነበር። በመሥሪያ ቤቱ ውስጥ የገጠመው አስቸጋሪ ሁኔታ ስለገባት፣ አንድ ቀን ለሰለስ ባለ ድምጽ በደግነት መንፈስ ተሞልታ “ወግደረስ! ለሞኑኑ ምን ሆነሃል?... መሥሪያ ቤት ውስጥ ያጋጠመህ ችግር አለ ወይ? አንድ ዓይነት ችግር እንዳለህ ይሰማኛል። ንገረኝና እንመክከር። ከእኔ በስተቀር ሌላ የቅርብ ሰው የለህም። እግዚአብሔር እኔና አንተን አንድ ያደረገን እርስ በርሳችን እንድንደጋገፍ ነውና ያጋጠመህን ሁሉ ንገረኝ...” አለችው። ወግደረስ ይህን ዓይነት በጎ ቃል ከሚሰቱ ከዘርፍኝ ሲሰማ፣ ምንም ሳይናገር ማልቀስ ጀመረ። ራሱን ትንሽ ካረጋጋ በኋላ “...ለሚ ዘርፍኝ! ባሕሪዬ በጣም እንደተለወጠ አውቃለሁ። ብዙ ክፉ ቃል ተናግራቸዋለሁ። የሰድብም ቃል ከአፈ ወጥቷል። በዚህ ሁሉ ትዕግስት ስለደንቀኝ ነበር። ከዚያ የበለጠ ደግሞ አሁን እኔን ለማጽናናት የተናገርኸው ቃል ልቤን ነካኝ... እባክሽን ስለ መጥፎ ንግግራ ሁሉ ይቅር በይኝ...” አላት። የዘርፍኝ “...ምሕረት የተሞላው ደግነት...” በወግደረስና በእርሷ መካከል የነበረውን ሁኔታ ለወጠው። የመንፈስ ቅዱስ ፍሬ እንዲሁ የሆነው ‘ደግነት’ በዘርፍኝ ሕይወት ውስጥ ባይኖር ኖሮ፣ በመካከላቸው ትልቅ ግጭት ተፈጥሮ ትዳራቸው እስከ መፍረስ ደረጃ ይደርስ ነበር።

3ኛ/ እንጸልይ እንጂ፣ በሁኔታው አንጨነት፤ ምሲጋና በተሞላበት ጸሎት እግዚአብሔርን ለምኑ እንጂ በምንም አሳብ አትጨነቁ።

ግጭታችንን መስመር ለማስያዝ የምንወስደው ሦስተኛ እርምጃ፣ ስላጋጠመን ችግር እያሰብን አንዳንጨነቅ ነው። አንዳንድ ሰዎች ከሰው ጋር የሚያጋጭ ጥቂት ነገር ካጋጠማቸው ዓለም በላያቸው ላይ የተደፋባቸው ስለሚመስላቸው ዕንቅልፍ መተኛት፣ እህል መብላት አይችሉም። ጳውሎስ “በምንም አሳብ አትጨነቁ...” ሲል፣ ጥቃቅኑ ነገር ብቻ ሳይሆን፣ ከባድ ችግር፣ ቀውጢ ሁኔታ፣ ከፍተኛ የሕይወት ውጥረት... ሲደርሱባችሁም አትጨነቁ ማለቱ ነው። ስጋትና ፍርሃት፣ ጭንቀት በሕይወታችን የበለጠ ከባድ የሚሆኑት ከሰው ጋር ግጭትና

ጠብሲኖረን በተለይ የተጋጨን ሰው ቅርባችንና በሕይወታችን ከፍተኛ ሰፍራ የሰጠው ሰው ከሆነ ነው። በግጭት ምክንያት በአዕምሮአችን የተፈጠሩ ሁኔታዎች ምንም ያህል ችላ ብንላቸውም፤ እየደጋገሙ በመምጣት አዕምሮአችንን የሚረብሹት መሆናቸውን ጳውሎስ በለተረዳ በእነርሱ ምትክ ምን ማድረግ እንዳለብን ምክር ይሰጠናል። ይኸውም፤ “ምሲጋና በተሞላበት ጸሎት እግዚአብሔርን እንድንለምን” ነው። ብዙ ጊዜ ከሰው ጋር የሚያጋጭ ሁኔታ ሲያጋጥመን፤ አዕምሮአችን የሚያዘው “ጎዳን” የምንለው ሰው ያደረገብንን ነገር በማለብ ነው። ይህን ዓይነት ተቃራኒ ህሳብ ከአዕምሮአችን የምናሰውገደው፤ በአንዳንድ ሁኔታዎች ውስጥ እግዚአብሔር ያደረገልንን በጎ ነገር በማሰብና እንዲሁም አሁን ባለንበት ሁኔታ ውስጥ እንዲረዳን በመጠየቅ ነው። ከዚህ በፊት እግዚአብሔር በሕይወታችን ምን ያህል በነገትና ታማኝነት እንዳሳየን እያለብን፤ በአሁኑ ጊዜ ከእርሱ ጋር ያለንን ግንኙነት አጽንተን በንቆም፤ ሲጋትና ጭንቀታችን ይጠፋና በእርሱ ላይ ታምንን እንቆማለን። በጸሎት አሳባችንን በእግዚአብሔር ላይ ሰናሳርፍ፤ ያልጠበቅናቸው፤ ይሆናሉ ብለን ያልገመትናቸው ሁኔታዎች ይፈጠራሉ። በውስጣችን የነበረው ሁከት፤ ሲጋት፤ የበቀልና የጥላቻ መንፈስ ከልባችን ውስጥ እየለቀቁ፤ በምትካቸው ሰላም ይሞላብናል። ይሄ ሰላም መጀመሪያ ውስጣዊ ሕይወታችንን የሚመለከት ቢሆንም፤ ያድግና ውጫዊ የሆነውን ሰላም፤ ይኸውም ከተጋጨነው ሰው ጋር ዕርቅን ወይም ሰላምን ይፈጥራል።

4ኛ/ ሁኔታዎችን እንዳሉ መቀበል፤ “...ወንድሞቼ ሆይ! እለምሮአችሁ በእነዚህ ከሁሉ በሚበልጡና ከብርን በሚያሰጡ መልካም ነገሮች የተሞላ ይሁን...”

በሲጋትና በጭንቀት ፈንታ መጸለይና ማመስገን በንጀምር፤ በለተጋጨን ሰው የነበረን መጥፎ እስተየየት ተለውጠ፤ ሁኔታዎችን በጠራ ዓይን ወይም ሁኔታዎቹን ልክ እንዳሉ ማየት እንጀምራለን። ለግጭታችን መፍትሄ የምንፈልገው እንደ ዓለማውያን ከሆነ፤ የተጋጨንን ሰው ሁልጊዜ የምናየው በከፋ ዓይን ብቻ ነው። ያደረገውን ትንሽ መጥፎ ነገር እተልቀንና አጋንን እናየዋለን። አንዳንድ በነገት ቢኖረውም፤ በነገቱ ፈጽሞ አይታየንም። መልካም አስቦ የሚያደርገው ነገር እንኳን የሚገባን መጥፎ እንዳደረገ ሆኖ ነው። ጥሩ አሳቡና መልካም ድርጊቱ ያጠራጥረናል። በዚህ ምክንያት ያለአግባብ እንፈርድበታለን። ስለተደረገብን ክፉ ነገር፤ ስለደረሰብን ጉዳት ቁጭ ብለን ያንኑ ብቻ የምናስብና የምናሰላስል ከሆነ፤ ብዙ ጊዜ ይሄን ዓይነት ስሜት ቀስ በቀስ መራራ ወደ መሆን ይመራናል። ራሳችንን ከመራራነት መጠበቅ የምንችልበት እንደኛውና ትልቁ መንገድ፤ በደለን የምንለው ሰው ያደረገብንን ክፉ ነገር በመቁጠር ፈንታ፤ ያደረጋቸውን መልካምና በጎ ነገሮችን በመቁጠር፤ እንዲሁም ያለውን ጥሩና የሚደነቁ ባሕሪዎችን በማስብ ነው። ይህንን ማለት ስላለበት

ድክመት ፈጽሞ እናሰብም፤ ወይም ፊት ለፊት ቀርቦን ኃጢአቱን በመናገር በቀና መንፈስ አናቀናውም ማለት አይደለም። ይህ ባይሆን ኖሮ ሐዋርያው ጳውሎስ “ወንድሞቼ ሆይ! ሰው ግናቸውንም ስሕተት አድርጎ ቢገኝ፤ መንፈሳውያን የሆናችሁት እናንተ እንዲህ ዐይነቱን ሰው በገርነት አትነት...” (ገላት. 6፥1) ብሎ አይመክረንም ነበር። በሌሊት መረዳት ያለብን ነገር ቢኖር ማንኛውም ሰው ድካም ብቻ ሳይሆን፤ ብርታትም ስላለው በሁለቱ መካከል ሚዛኑ ትክክል ይሁን ማለታችን ነው። ስለዚህ “በደለን” የምንለው ሰው ከፋት ብቻ ሳይሆን፤ ደግነትም እንዳለው እንወቅ። በደለን በምንለው ሰው ላይ መልካም ነገር ማየት ለአንዳንዶቻችን ከባድ ሊሆንብን ይችላል። ይህንን ለመለወጥ ከፍተኛ ጥረት በግላችን ማድረግ ይገባናል። በሌላው ሰው ሕይወት ውስጥ ክፉ ነገር የምንፈልግ ከሆነ፤ ብዙ ጊዜ የምንፈልገውን እናንኛለን። በሌላ በኩል ደግሞ ደግ የሆነውን ነገር በሌላው ሰው ሕይወት ውስጥ ከፈለግን፤ አሁንም የምንፈልገውን በጎ ነገር ማግኘት እንችላለን። ይሁን እንጂ፤ አመለካከታችን ሚዛኑን እየጠበቀ ሲመጣ፤ ጥቃቅን የሆኑትን ድክመቶች ችላ ማለት እንጀምራለን። ይህን ዓይነት ሁኔታ በተለይ በቃል ኪዳን ጋብቻ በተሰበሩት ባልና ሚስት መካከል በጣም ጠቃሚ ነው።

9. መብታችንን መተው ያለብን እንዴት ነው?

አንዳንድ ሰዎች ስለ መብታቸው ከመጠን በላይ ይቆረቆራሉ። የመፍቀድና የመምረጥ ነጻነታቸውን በምንም ዓይነት ማሰካት አይፈልጉም። በዚህ ምክንያት መብታቸውን የሚነካውን ሰው በቀላሉ ይቅርታ መስጠትና በደሉን መተው አይሆንላቸውም። አንዳንድ ሰዎች ብዙ ጊዜ “መብቴ ነው” ብለው ሲከራከሩ ይሰማሉ። ክርስቲያኖች ስለ መብታቸው መከራከር ይኖርባቸው ይሆን? ይሄ የብዙዎቻችን ጥያቄ ነው። የመብት ነገር ከተነሳ፤ ትክክለኛ ወይም ሀቀኛ የሆነ ፍርድ መኖር አለበት ብለን የምንል ከሆነ፤ ሀቀኛ የሆነው እግዚአብሔር በእኛ ላይ ሀቀኛ የሆነ ፍርድ ቢያስተላልፍ ኖሮ እኔና እናንተ በኃጢአታችን ገና ድሮ ተፈርዶብን ሲላል በተጣልን ነበር። እግዚአብሔር አንደ ኃጢአታችን በእኔና በእናንተ ላይ አልፈረደብንም። በእርሱ ለታመንነው ምሕረቱንና ርህራሄውን ገለጻል። እርሱ በእኛ ላይ ምሕረቱን ካዩን፤ እኛም እርሱ በእርሳችን እንዲሁ ማድረግ እንዳለብን መጽሐፍ ቅዱስ ያስተምረናል። ሃሰጥዎ አባታችሁ መሐሪ እንደሆነ እናንተም እንዲሁ መሐሪዎች ሁኑ” ይላል (ዮሴፉ. 6፥38)። ብዙ ግጭቶች የሚፈጠሩትና የሚበባሉት ሰዎች ያለአግባብ “መብቴ ነው” ብለው በለሚከራከሩ ነው። ሊየሱስ “መሐሪዎች ሁኑ” ሲል ምን ማለቱ ነው? ምሕረት ማድረግ ማለት ለተቸገረው ወይም እርዳታ ለሚያስፈልገው ሰው፤ የማይገባውም እንኳን ቢሆን ርህራሄን፤ ሀዘኔታን፤ ደግነትን ማሳየት ማለት

ነው። ይህንን ማድረግ የሚቻልበት አንደኛው መንገድ የራሱን መብት ስለዚያ ሰው ሲባል በመተው ብቻ ነው። ይህን ዓይነት ምሕረት ለሌሎች ያላቸው ብዙዎች እንዳሉ መጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ እናያለን። በአብርሃምና በሎጥ ሠራተኞች መካከል በተፈጠረው ግጭት ምክንያት ወደ በለጠ ግጭት እንዳያደርሳቸው አብርሃምና ሎጥ የግድ መለያየት ነበረባቸው። አብርሃም ለሎጥ የመጀመሪያውን ምርጫ ሲሰጠው የራሱን መብት መተው እንደነበረበት ግልጽ ነው (ዘፍ. 13፥5-12)። እንዲሁም ዮሴፍ ባሪያ እንዲሆን ለግብጻውያን የሸጡትን ወንድ ሞቹን ሳደረሱበት ጉዳት ብድራታቸውን መመለስ ሲገባው እንደበደላቸው አልተበቀላቸውም (ዘፍ. 50፥19-21)። ኢየሱስም በራሱ ሕይወት ብዙ ምላሴዎችን ትቶልናል።

በሌላ በኩል ግን መብታችንን ከመተው ይልቅ መብታችንን ማስጠበቅ ወይም ምህረት አለመሰጠቱ በሌሎች ሰዎች ሕይወት ውስጥ የተሻለ ውጤት የሚያስገኝበት ጊዜ አለ። ይኸውም፦

- (1) እንዳንድ ጊዜ እንዳንድ ሰዎች ግዴላችንን ለሞላበት ሕይወታቸው ዋጋ መክፈል እንዳለባቸው በወሰኑት ውሳኔ ምክንያት ለሚደርሰው መጥፎ ነገር ተጠያቂ መሆናቸውን እንዲማሩ ምሕረት አለማሳየቱ የሚጠቅምበት ጊዜ አለ። መጽሐፍ ቅዱስም ይህንን አላብ ይደግፈዋል። “ክሎ ሰው ቢኖር የቆጠኛነቱን ዋጋ እንዲገኝ ተው-1 አንድ ጊዜ ከችግሩ ሊታወግው ብትሞክር ሌላ ጊዜም እንዲሁ ማድረግ አይቻልም ይላል (ምሳሌ 19፥19)።
- (2) እንዳንዴ የራሱን መብት ማስጠበቅ ለቤተሰባችን ደህንነት አስፈላጊ የሚሆንበት ጊዜ አለ። “ስለ ክርስቶስና ስለ እግዚአብሔር መንግሥት ስል ሁሉን እተዋለሁ” በማለት ያለእግባብ ቤተሰቦቻችን እንዳይጎዱ የመጠበቅ ኃላፊነት እንዳለብን መዘንጋት የለብንም።

የራሳችንን መብት የምንተውበት ምክንያት እንዲሁ ሳይሆን የእግዚአብሔርን መንግሥት ለማስፋፋት ለሰዎች በነፃነትና ለእግዚአብሔር ክብር ስንል መሆን አለበት። የራሳችንን መብት እያገረመረምን ሳይሆን ደስ ብሎን መተዋችን የክርስቶስን መንግሥት እንዳናስፋፋ እንቅፋት ሊሆንብን ከሚችለው አስፈላጊ ካልሆነ ግጭት ሊያድንን ይችላል።

ሁሉንም ሃሳብ “እሺ” የማለት መፍትሄ የለሽነት

በኢትዮጵያውያን ሕብረተሰብ መካከል አንድ ሰው የሚሰማውንና የሚያሳውን ነገር ሳይደብቅ በግልጽ ቢናገር “ምላሰኛ” ወይም “ለፍላፊ” ያሰኘዋል። የሚሰማውን ገልጸ ካልተናገረ ግን “ጨዋ” ወይም “ጥሩ ሰው” የሚል ስም ይሰጠዋል። በተለይ ሴት ልጅ ብዙ የማትናገር ከሆነ ወይም ዓይን አፋር ከመሰለች “ክብሯን ጠብቃ የምትኖር ጨዋ ሴት” ተብላ ትጠራለች። መጽሐፍ ቅዱስም ይህንን አሳብ የሚደግፈው ይመስላል። “ከብዙ ንግግር ውስጥ ሴት ትለወጣል፤ ስለዚህ አስተዋይ ሰው ብዙ ከመናገር ይቆጠባል” (ምሳሌ 10፥19)። “ሲሰጥህ በችኮላ ከሚናገር ሰው ይልቅ አእምሮ የጎደለው ሰነፍ ሰው የተሻለ ተሰፋ አለው” ይላል (ምሳሌ 29፥20)። ይሁን እንጂ መጽሐፍ ቅዱስ “ከብዙ ንግግር ውስጥ ሰህተት አይጠፋም” ሲል “ንግግራችን ሚዛኑን የለቀቀ አይሁን” ማለቱ ነው እንጂ ጨርሶ መናገር የለብንም ማለቱ አይደለም። ስለዚህ